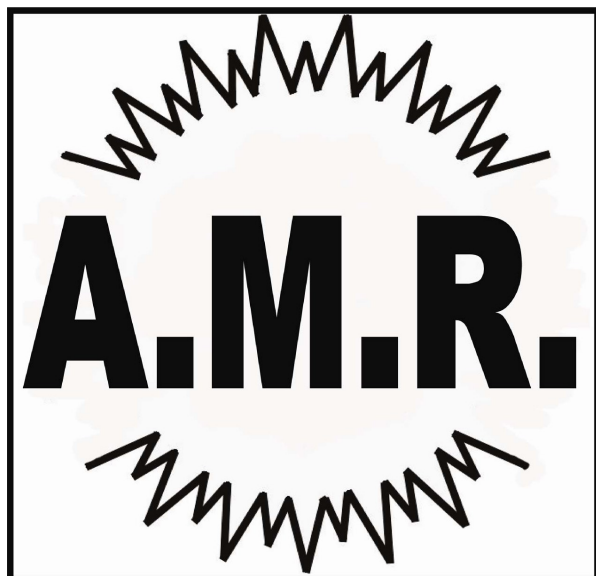

MACEDONEANUL МАКЕДОНЕЦОТ

Asociația Macedonenilor din România
Друштвото на Македонците од
Романија

Година XXVI- 297-299 број - 25 Јуни 2026
Anul XXVI - Numărul 297-299 - 25 Iunie 2026

МАРТ - НАРОДНИ ТРАДИЦИИ

Март е месецот во кој природата се преродува, кога последните сенки на зимата се преплетуваат со првите знаци на пролетта. Во овој период на обновување, мартинката останува жив симбол на надежта и новите почетоци. Нејзиниот преплетен конец, составен од бел – знак на зимата, и црвен – симбол на пролетта, во својата едноставност ја раскажува приказната за преминот меѓу годишните времиња.

Од раскажувањата на мојата мајка, зачувани како скапоцени спомени во душата, дознав дека во нивното село, Галичник, конецот на мартинката се плетел од две волнени нишки – една бела и една црвена, на кои се прикачувало златно или сребрено париче, во зависност од материјалната состојба на семејството. Девојките и жените ја носеле на градите до 9 март, како знак на заштита и среќа.

Во пресрет на 1 март, се подарувале и мартинки во форма на нараквица, кои се носеле на зглобот како мал украс. На крајот од месецот, тие се закачувале на гранките од расцутените дрвја, со вера дека ќе донесат богат род и благослов во годината што следи.

Се секавам како секоја година мајка ми нè будеше рано наутро, мене и мојот брат, поттикнувајќи нè да ги гледаме птиците во лет. Се верувало дека ако ги видиш како лесно лебдат на небото на првиот ден од март, ќе имаш мирен и лесен живот, како нивниот лет.

MARTIE - TRADIȚII POPULARE

Martie este luna în care natura renaște, când ultimele umbre ale iernii se împletesc cu primele semne ale primăverii. În acest timp al reînnoirii, mărțișorul – martinka – rămâne un simbol viu al speranței și al începuturilor. Șnurul său, alcătuit dintr-un fir alb, semn al iernii, și unul roșu, simbol al primăverii, spune, în simplitatea lui, povestea trecerii dintre anotimpuri.

Din poveștile mamei mele, păstrate ca niște comori de suflet, am aflat că, în satul lor, Galičnik, șnurul mărțișorului era răsucit din două fire de lână, unul alb și unul roșu, de care se prindea un bănuț de aur sau de argint, după puterea fiecărei familii. Fetele și femeile îl purtau la piept până în ziua de 9 martie, ca pe un semn al protecției și al norocului.

În ajunul zilei de 1 martie, se dăruiau și mărțișoare sub formă de brățară, purtate la încheietura mâinii ca mici podoabe. La sfârșitul lunii, acestea erau agățate în ramurile pomilor înmuguriți, cu credința că vor aduce rod bogat și binecuvântare în anul ce urma.

Îmi amintesc cum, în fiecare an, mama ne trezea dis-de-dimineată, pe mine și pe fratele meu, îndemnându-ne să privim păsările în zbor. Se spunea că, dacă le vezi plutind ușor pe cer în prima zi de martie, vei avea parte de o viață senină și lină, asemenea zborului lor.

Cu câteva zile înainte de această sărbătoare, copiii de la grădiniță, îndrumați de educatoare, pregătesc flori din hârtie colorată și scriu felicitări pentru mamele lor, aducând în dar

Неколку дена пред оваа празнична пригода, децата во градинките, заедно со воспитувачките, изработуваат цвеќиња од шарена хартија и пишуваат честитки за своите мајки, носејќи им нежност и радост.

Од 2017 година, традицијата на мартинката е признаена и вклучена во културното наследство на UNESCO, се слави рамноправно во Северна Македонија, Романија, Република Молдавија и Бугарија, како мост меѓу културите и генерациите.

Друг празник посветен на почетокот на пролетта е Денот на мајката, кој се одбележува на 8 март. По тој повод, учениците подготвуваат мали подароци – рачно изработени предмети, слатки или пијалаци – кои ги подаруваат или ги продаваат на мали саеми организирани во училишните дворови, а собраните средства се донараат на деца со помали можности.

Жената, како мајка, сопруга и цврста потпора, во овие денови добива цвеќе и знаци на почит од најблиските, како признание за нејзината суштинска улога.

Вечерта на 8 март носи и моменти на опуштање, кога жените се собираат во слаткарници или ресторани и, барем за миг, ги оставаат секојдневните грижи, уживајќи во топла и хармонична атмосфера.

Празниците на 1 и 8 март се среќаваат, во различни облици, низ целиот балкански регион, при што секој народ ги збогатува со сопствени традиции, но го задржува истиот дух на обновување, почит и радост.

Честит празник на нас, жените од македонска етничка припадност, и на сите жени во Романија!

Катерина Сфиеа Димчевиќ

gingășie și bucurie.

Începând cu anul 2017, tradiția mărtişorului a fost recunoscută și inclusă în patrimoniul UNESCO, fiind celebrată deopotrivă în Macedonia de Nord, România, Republica Moldova și Bulgaria, ca o punte între culturi și generații.

O altă sărbătoare dedicată începutului de primăvară este Ziua Mamei, celebrată pe 8 martie. Cu această ocazie, școlarii pregătesc mici daruri – obiecte lucrate manual, dulciuri sau băuturi – pe care le oferă sau le vând în târguri organizate în curtea școlii, iar banii strânși sunt dăruiti copiilor aflați în nevoie.

Femeia, în ipostaza ei de mamă, soție și sprijin neclintit, primește în aceste zile flori și semne de prețuire din partea celor dragi, ca o recunoaștere a rolului său esențial.

Seara de 8 martie aduce, de asemenea, momente de destindere, când doamnele se adună în cofetării sau restaurante și, măcar pentru o clipă, lasă deoparte grijile cotidiene, bucurându-se de o atmosferă caldă și armonioasă.

Sărbătorile de 1 și 8 martie se regăsesc, sub diferite forme, în întreaga regiune balcanică, fiecare popor îmbogățindu-le prin propriile tradiții, dar păstrând același spirit al renașterii, al respectului și al bucuriei.

La mulți ani nouă, femeilor de etnie macedoneană, și tuturor femeilor din România!

Katerina Sfiea Dimcevici

АРСЕНИЈ ЈОВКОВ УШТЕ ВО 1923 ПРЕДВИДЕ ДЕКА МАКЕДОНИЈА ЌЕ БИДЕ НЕЗАВИСНА И СУВЕРЕНА

Во 1923 година, во историски контекст обележан со неизвесност и превирања во балканскиот простор, Арсениј Јовков формулираше идеја која, по децении, ќе добие длабоко значење: Македонија е предодредена да биде независна и суверена. Оваа изјава не беше само обична мисла, туку израз на една национална свест во оформување, која ги

ARSENI JOVKOV ÎNCĂ DIN 1923 PREVESTEА CĂ MACEDONIA VA FI INDEPENDENTĂ ȘI SUVERANĂ

În anul 1923, într-un context istoric marcat de incertitudine și frământări în spațiul balcanic, Arseni Jovkov formula o idee care avea să capete, peste decenii, o semnificație profundă: Macedonia este predestinată să fie independentă și suverană. Această afirmație nu a fost doar o simplă reflecție, ci expresia unei conștiințe naționale în formare, care anticipa evoluțiile istorice și aspirațiile unui

навестуваше историските текови и стремежите на еден народ во потрага по сопствен идентитет.

Арсениј Јовков, интелектуална и публицистичка личност од почетокот на XX век, познат по својата посветеност на македонскиот национален идентитет и правото на самоопределување. Неговата дејност се одвиваше во тежок период, кога Македонија беше изложена на политички и територијални притисоци, а идејата за државност често беше оспорувана. Преку своите текстови и ставови, Јовков го афирмираше постоењето на посебен идентитет, заснован врз јазикот, културата и традицијата, придонесувајќи за оформување на колективната свест кај Македонците.

Особено значајна беше неговата улога во печатот, преку весникот „Илинден“, публикација со силен идентитетски карактер. Овој весник не беше само средство за информирање, туку вистинска платформа за афирмација на македонските вредности, во време кога печатот имаше клучна улога во обликувањето на јавната мисла. Самото име „Илинден“ носеше длабока симболика, повикувајќи се на духот на борбата за слобода и самоопределување, а неговите страници ги отсликуваа стремежите на народот што го

попор алат в чăутарѐа афирмăрии propriѐи идентитăѐи.

Arsenij Jovkov a fost o personalitate intelectuală și publicistică a începutului de secol XX, cunoscut pentru preocuparea sa constantă față de identitatea națională macedoneană și dreptul la autodeterminare. Activitatea sa s-a desfășurat într-o perioadă dificilă, în care Macedonia se afla sub presiuni politice și teritoriale, iar ideea de statalitate era adesea contestată. Prin scrierile și pozițiile sale, Jovkov a susținut existența unei identități distincte, fundamentată pe limbă, cultură și tradiție, contribuind la conturarea unei conștiințe colective în rândul macedonenilor.

Un rol esențial în activitatea sa l-a avut implicarea în presa vremii, în special prin ziarul „Ilinden“, o publicație cu puternic caracter identitar. Acest ziar nu a fost doar un mijloc de informare, ci o veritabilă platformă de afirmare a valorilor macedonene, într-o epocă în care presa devenea un instrument decisiv în modelarea opiniei publice. Denumirea „Ilinden“ purta o simbolistică profundă, evocând spiritul luptei pentru libertate și autodeterminare, iar în paginile sale erau reflectate aspirațiile unui popor care își căuta locul în istorie. Prin articolele publicate, Jovkov și colaboratorii săi au promovat ideea unei Macedonii unite și independente, contribuind la răspândirea acestor

бараше своето место во историјата. Преку објавените текстови, Јовков и неговите соработници ја промовираа идејата за обединета и независна Македонија, придонесувајќи за ширење на овие вредности во заедницата.

Историскиот контекст во кој дејствуваше Јовков беше сложен и исполнет со длабоки промени, обележани со распадот на Османлиската Империја и прекројувањето на балканскиот простор. Македонија стана предмет на спорови, а нејзиниот идентитет беше изложен на надворешни притисоци и интерпретации. Во такви услови, интелектуалните гласови што го бранеа правото на самоопределување имаа клучна улога во одржувањето на идејата за македонска државност. Изјавата на Јовков од 1923 година треба да се разбере токму во овој контекст, како визија што го надминува моментот и го предвидува идниот развој.

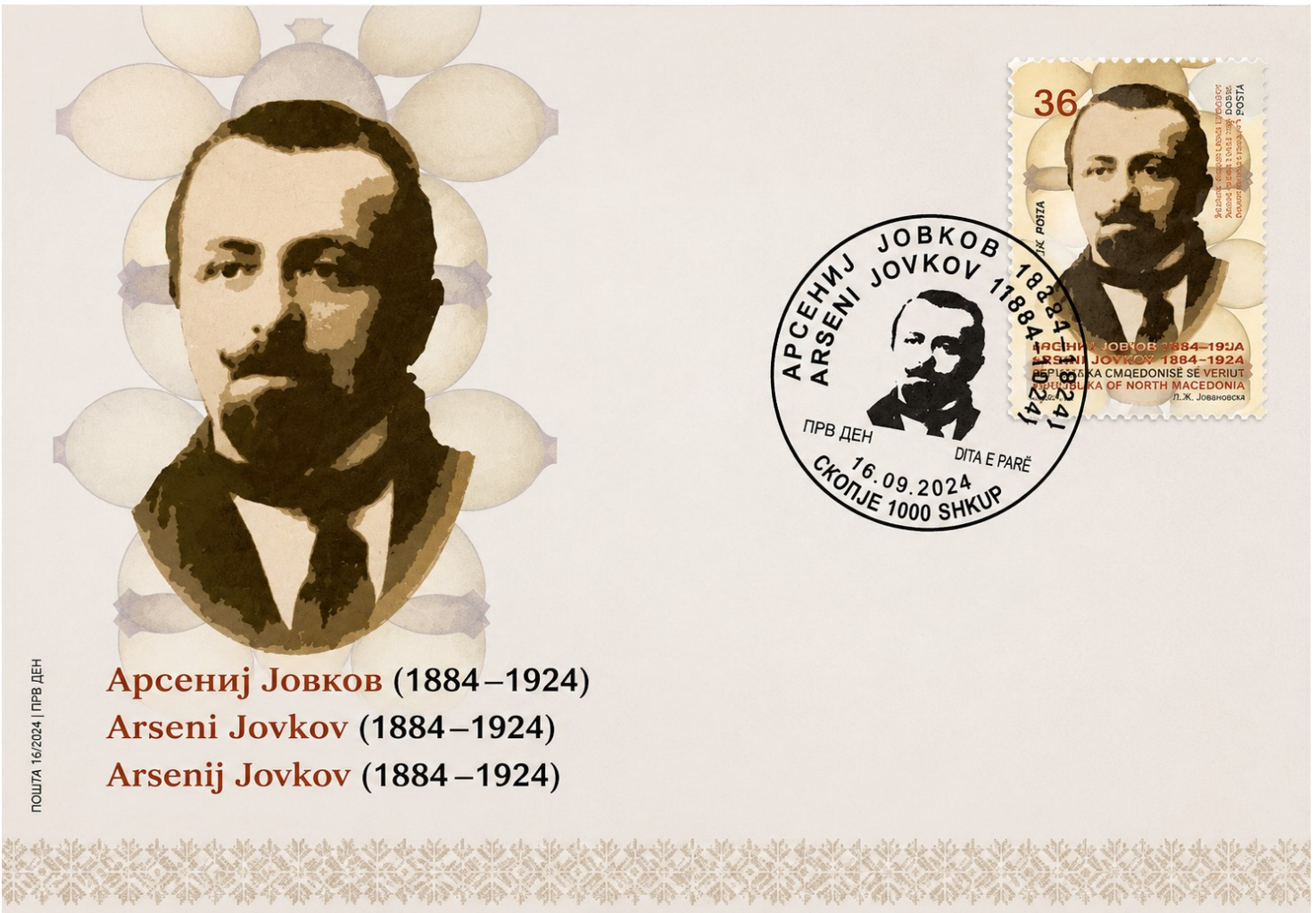
Длабокото значење на оваа мисла се потврди речиси седум децении подоцна, кога во 1991 година Македонија ја прогласи својата независност, со што се оствари идејата што долго време живееше во колективната свест. Визијата на Јовков не беше само претпоставка,

valori în rândul comunității.

Contextul istoric în care a activat Jovkov a fost unul complex, marcat de destrămarea Imperiului Otoman și de reconfigurarea spațiului balcanic. Macedonia a devenit un teritoriu disputat, iar identitatea sa a fost supusă unor interpretări și presiuni externe. În acest cadru, vocile intelectuale care susțineau dreptul la autodeterminare au avut un rol esențial în menținerea vie a ideii de statalitate. Afirmatia lui Jovkov din 1923 trebuie înțeleasă în acest context, ca o expresie a unei viziuni care depășea momentul și anticipa viitorul.

Semnificația profundă a acestei afirmații se regăsește în faptul că, peste aproape șapte decenii, în 1991, Macedonia și-a proclamat independența, confirmând astfel o idee care a existat în conștiința colectivă mult înainte de a deveni realitate politică. Viziunea lui Jovkov nu a fost o simplă ipoteză, ci o reflecție a unei realități istorice și identitare care a continuat să se dezvolte în timp, în ciuda dificultăților și contestărilor.

Pentru comunitatea macedoneană, inclusiv pentru cea din România, figura lui Arseni Jovkov reprezintă un reper al gândirii naționale și al atașamentului față de valorile fundamentale ale macedonismului. Limba, cultura și tradițiile, pe care acesta le-a susținut cu convingere, rămân

туку одраз на една историска и идентитетска реалност која се развиваше и опстојуваше и покрај бројните предизвици.

За македонската заедница, вклучително и онаа во Романија, ликот на Арсениј Јовков претставува значаен ориентир на националната мисла и приврзаноста кон вредностите на македонизмот. Јазикот, културата и традициите, кои тој ги застапуваше, остануваат суштински елементи на колективниот идентитет и се пренесуваат од генерација на генерација како живо наследство.

Така, идејата што Арсениј Јовков ја изрази во 1923 година не останува само историски запис, туку станува симбол на континуитетот и на вербата во сопствената судбина. Во свет кој постојано се менува, ваквите историски репери даваат стабилност и смисла, потврдувајќи дека македонскиот идентитет се градел и се зачувал преку

elemente esențiale ale identității colective și sunt transmise din generație în generație ca parte a unui patrimoniu viu.

Astfel, ideea formulată de Arseni Jovkov în 1923 nu rămâne doar un moment din trecut, ci devine un simbol al continuității și al credinței într-un destin propriu. Într-o lume în continuă schimbare, asemenea repere istorice oferă stabilitate și sens, reafirmând faptul că identitatea macedoneană s-a construit și s-a păstrat prin perseverență, solidaritate și încredere în propriile valori.

Marjan Mihajlov

истрајност, солидарност и доверба во сопствените вредности.

Марјан Михајлов

МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК – ВИСТИНА И ДЕМИСТИФИКАЦИЈА НА ФАЛСИФИКАТИТЕ

Во контекст на современите дебати за јазичниот идентитет на Македонија, настапите на Бранислав Светозаревиќ Покорни, реализирани во рамките на емисијата Natkast заедно со Љупчо Цветановски, повторно ја отвораат една суштинска тема: потврдувањето на вистината за постоењето и континуитетот на македонскиот јазик. Преку внимателна анализа на историските извори и академските дискурси, тој го насочува вниманието на јавноста кон механизмите преку кои одредени тези биле конструирани и промовирани, особено во текот на XX век, со цел да се оспори посебноста на македонскиот јазик.

Бранислав Светозаревиќ Покорни е препознатлив во македонскиот јавен простор како истражувач кој се занимава со прашањата на националниот идентитет, со посебен акцент на развојот на македонскиот јазик и историските интерпретации што се обиделе да го рedefинираат. Неговиот пристап се одликува со критичка и аргументирана анализа, во која се разгледуваат дела, теории и ставови на лингвисти и историчари кои влијаеле врз дискурсот за јазикот во балканскиот простор. Во таа насока, тој укажува на начинот на кој одредени тврдења биле извадени од контекст

LIMBA MACEDONEANĂ – ADEVĂR ISTORIC ȘI DEMISTIFICAREA FALSURILOR

În contextul dezbaterilor contemporane privind identitatea lingvistică a Macedoniei, intervențiile lui Branislav Svetozarević Pokorni, realizate în cadrul emisiunii Natkast împreună cu Ljupčo Čvetanovski, readuc în prim-plan o temă esențială: afirmarea adevărului despre existența și continuitatea limbii macedonene. Printr-o analiză atentă a surselor istorice și a discursurilor academice, acesta a adus în atenția publicului larg mecanismele prin care anumite teze au fost construite și promovate, în special în secolul al XX-lea, pentru a contesta caracterul distinct al limbii macedonene.

Branislav Svetozarević Pokorni este cunoscut în spațiul public macedonean ca un cercetător preocupat de problematica identității naționale, cu accent asupra evoluției limbii macedonene și a interpretărilor istorice care au încercat să o redefinească. Demersul său se remarcă printr-o abordare critică și documentată, în care sunt analizate lucrări, teorii și poziții ale unor lingviști și istorici care au influențat discursul despre limbă în spațiul balcanic. În acest sens, el evidențiază modul în care anumite afirmații au fost scoase din context sau reinterpretate pentru a susține construcții ideologice, transformând cercetarea științifică într-un instrument de

или преинтерпретирани за да служат на идеолошки конструкции, при што научниот дискурс се претвора во средство на пропаганда.

Во однос на неговата издавачка дејност, треба да се нагласи дека Бранислав Светозаревиќ Покорни не е познат првенствено по академски монографии објавени во класичниот универзитетски систем, туку пред сè по јавни настапи, анализи и придонеси во медиумскиот простор и во културно-идентитетските дебати. Неговите идеи најчесто се пренесуваат преку статии, видео-настапи и разговори во форма на подкасти, каде што критички ги обработува темите поврзани со јазикот, историјата и идентитетот. Ваквиот начин на изразување не ја намалува вредноста на неговиот ангажман, туку го прави подостапен за пошироката јавност, придонесувајќи кон популаризација на сложени и чувствителни прашања.

Проблематиката на македонскиот јазик мора да се разбере во историскиот контекст на балканските трансформации, каде што националните и јазичните идентитети често биле подложени на политички притисоци. По распадот на Османлиската Империја, а подоцна и во текот на XX век, македонскиот простор станува поле на симболички спорови, во кои јазикот се користи како централен аргумент во дефинирањето на припадноста. Во такви околности биле промовирани теории кои го негирале постоењето на македонскиот јазик како посебен ентитет, потпирајќи се на

propagandă.

Ња ceea ce privește activitatea editorială, trebuie precizat că Branislav Svetozarević Pokorni nu este cunoscut în primul rând prin volume academice consacrate publicate în circuitul clasic universitar, ci mai ales prin intervenții publice, analize și contribuții în spațiul media și în dezbateri culturale și identitare. Ideile sale sunt diseminate în special prin articole, apariții video și dialoguri de tip podcast, în care abordează critic temele legate de limbă, istorie și identitate. Această formă de exprimare nu diminuează consistența demersului său, ci îl face mai accesibil publicului larg, contribuind la popularizarea unor subiecte complexe și sensibile.

Problematica limbii macedonene trebuie înțeleasă în contextul istoric al transformărilor din Balcani, unde identitățile naționale și lingvistice au fost adesea supuse presiunilor politice. După destrămarea Imperiului Otoman și mai târziu în secolul al XX-lea, spațiul macedonean a devenit un teren al disputelor simbolice, în care limba a fost utilizată ca argument central în definirea apartenenței. În acest cadru, au fost promovate teorii care susțineau inexistența limbii macedonene ca entitate distinctă, bazându-se pe interpretări selective ale unor studii sau pe concluzii prezentate drept „fapte științifice”.

Analiza lui Svetozarević se oprește în mod special asupra unor figuri precum Miletich și Selishchev, ale căror lucrări au fost utilizate pentru a susține aceste teze. El demonstrează că nu doar concluziile acestora sunt discutabile, ci și modul în

селективни интерпретации на научни трудови или на т.н. „научни факти“.

Анализата на Светозаревиќ особено се задржува на личности како Милетич и Селишчев, чии трудови биле користени како основа за ваквите тези. Тој покажува дека не само нивните заклучоци се спорни, туку и начинот на кој тие подоцна биле употребувани, преинтерпретирани и засилувани во јавниот дискурс. Така се оформува слика за долготрајна мистификација, во која научните аргументи биле прилагодувани на политички интереси, создавајќи наратив што влијаел врз перцепцијата за македонскиот јазик.

Централниот момент на оваа дебата е повторното потврдување на македонскиот јазик како историска, лингвистичка и културна реалност. Надвор од контроверзиите и интерпретациите, македонскиот јазик се развивал во рамките на една заедница која ги пренесувала своите вредности од генерација на генерација, зачувувајќи ја својата посебност и идентитет. Демистификацијата на овие теории не претставува само академска расправа, туку чин на враќање на вистината и заштита на

care au fost ulterior folosite, reinterpretate și amplificate în discursul public. Astfel, se conturează ideea unei mistificări construite în timp, în care argumentele științifice au fost adaptate intereselor politice, contribuind la crearea unei narațiuni care a influențat percepțiile asupra limbii macedonene.

Momentul central al acestei dezbateri îl reprezintă reafirmarea limbii macedonene ca realitate istorică, lingvistică și culturală distinctă. Dincolo de controverse și interpretări, limba macedoneană s-a format și s-a dezvoltat în cadrul unei comunități care și-a transmis valorile din generație în generație, păstrându-și specificul și identitatea. Demistificarea acestor teorii nu este doar un exercițiu academic, ci un act de restabilire a adevărului și de protejare a patrimoniului cultural al unui popor.

Pentru comunitatea macedoneană, inclusiv pentru cea din România, limba reprezintă un element fundamental al identității. Ea nu este doar un mijloc de comunicare, ci expresia unei istorii, a unei tradiții și a unui mod de a înțelege lumea. Prin păstrarea și promovarea limbii macedonene, se asigură continuitatea unei moșteniri culturale care

културното наследство на еден народ.

За македонската заедница, вклучително и онаа во Романија, јазикот претставува темелен елемент на идентитетот. Тој не е само средство за комуникација, туку израз на историја, традиција и начин на разбирање на светот. Со зачувувањето и промовирањето на македонскиот јазик се обезбедува континуитетот на едно живо културно наследство што ја дефинира заедницата и ѝ дава смисла и целовитост.

Во време кога идентитетите често се преиспитуваат или оспоруваат, ваквите напори добиваат особена тежина. Тие придонесуваат кон зацврстување на колективната свест заснована врз вистина и одговорност, потврдувајќи дека македонскиот јазик е автентичен израз на еден народ кој низ

definește comunitatea și îi conferă coerență și sens.

Într-un context în care identitățile sunt adesea reinterpretate sau contestate, astfel de demersuri capătă o importanță deosebită. Ele contribuie la consolidarea unei conștiințe colective bazate pe adevăr și responsabilitate, reafirmand faptul că limba macedoneană este o expresie autentică a unui popor care, de-a lungul istoriei, și-a apărut identitatea prin cultură, educație și solidaritate.

Laura Rogobete

историјата ја бранел својата припадност преку културата, образованието и солидарноста.

Лаура Рогобете

ВЛЕЗОТ НА МАКЕДОНИЈА ВО ООН – ОДЛУЧЕН ЧЕКОР КОН МЕЃУНАРОДНОТО ПРИЗНАВАЊЕ

На 8 април 1993 година, Република Македонија беше примена со акламација во Генералното собрание на Обединетите нации, станувајќи 181-та полноправна членка на оваа глобална организација. Овој момент претставуваше не само меѓународно признавање на државноста, туку и потврда на стремежите на еден народ кој, низ историјата, го зачувал својот идентитет, јазик и култура и покрај бројните предизвици.

Патот на Македонија до овој момент беше сложен и длабоко обележан од политичките трансформации во Југоисточна Европа по распадот на СФРЈ. Прогласувањето на независноста во 1991 година го отвори патот кон меѓународна афирмација, но процесот не беше без потешкотии, вклучувајќи дипломатски спорови и предизвици поврзани со признавањето. Сепак, решителноста на македонската држава и поддршката од нејзините граѓани доведоа до постигнување на суштинска цел: интеграција во меѓународната заедница.

Членството во ОН значеше за Македонија повеќе од формален чин. Тоа беше момент на повторна афирмација на националниот идентитет и втемелување во

INTRAREA MACEDONIEI ÎN ONU – UN PAS DECISIV SPRE RECUNOAȘTEREA INTERNAȚIONALĂ

La data de 8 aprilie 1993, Republica Macedonia a fost primită prin aclamație în Adunarea Generală a Organizația Națiunilor Unite, devenind cea de-a 181-a membră cu drepturi depline a acestei organizații globale. Momentul a reprezentat nu doar o recunoaștere internațională a statalității, ci și o confirmare a aspirațiilor unui popor care, de-a lungul istoriei, și-a păstrat identitatea, limba și cultura în ciuda numeroaselor încercări.

Drumul Macedoniei către acest moment a fost unul complex și profund marcat de transformările politice din Europa de Sud-Est după destrămarea Republicii Socialiste Federative Iugoslavia. Proclamarea independenței în 1991 a deschis calea afirmării internaționale, însă parcursul nu a fost lipsit de dificultăți, inclusiv dispute diplomatice și provocări legate de recunoaștere. Cu toate acestea, determinarea statului macedonean și susținerea cetățenilor săi au condus la atingerea unui obiectiv esențial: integrarea în comunitatea internațională.

Aderarea la ONU a însemnat pentru Macedonia mai mult decât un act formal. A fost un moment de reafirmare a identității naționale și de ancorare în valorile universale ale păcii, cooperării

универзалните вредности на мирот, соработката и почитта меѓу народите. За македонската заедница, вклучително и дијаспората, овој настан имаше длабока симболика, како потврда на постоењето и историскиот континуитет. Воедно, статусот на членка на ОН ѝ овозможи на Македонија да го искаже својот глас на меѓународната сцена и активно да придонесува во глобалните процеси.

Значењето на овој настан се состои во тоа што Македонија премина од млада држава која бара признание, во легитимен актер во меѓународниот систем. Момент кога историјата, идентитетот и волјата на еден народ се спојува во официјален рамковен контекст, потврдувајќи ја припадноста кон семејството на народите во светот и чекор кој значеше не само политичка валидизација, туку и повторна потврда на вредностите што го дефинираат македонизмот: достоинство, истрајност и приврзаност кон сопствениот идентитет.

Денес, овој момент останува темелен патоказ во нашата современа историја, симбол на патот што го помина еден народ афирмирајќи ја својата егзистенција преку единство и вера во сопствените вредности. За македонската заедница во Романија, како и за членовите на ДМР, овој ден има особено значење, потврдувајќи ја длабоката врска со татковината и одговорноста да се зачуваат јазикот, културата и македонскиот идентитет во услови на мултикултурно општество.

Марјан Михајлов

и respectului între popoare. Pentru comunitatea macedoneană, inclusiv pentru cea din diaspora, acest moment a avut o încărcătură simbolică profundă, fiind perceput ca o legitimare a existenței și a continuității istorice. În același timp, statutul de membru ONU a oferit Macedoniei oportunitatea de a-și face auzită vocea pe scena internațională și de a contribui activ la procesele globale.

Semnificația acestui eveniment constă în faptul că Macedonia a trecut de la statutul de stat tânăr, aflat în căutarea recunoașterii, la cel de actor legitim în sistemul internațional. A fost momentul în care istoria Macedoniei, identitatea și voința poporului macedonean s-au întâlnit într-un cadru oficial, consfințind apartenența la familia națiunilor lumii. Pentru poporul macedonean, acest pas a însemnat nu doar o validare politică, ci și o reafirmare a valorilor care definesc macedonismul: demnitate, perseverență și atașament față de propria identitate.

Astăzi, acest moment rămâne un reper fundamental în istoria contemporană a Macedoniei și un simbol al drumului parcurs de poporul macedonean care și-a afirmat existența prin unitate și credință în valorile sale. Pentru comunitatea macedoneană din România, inclusiv pentru membrii Asociației Macedonenilor din România, această zi are o semnificație aparte, reafirmând legătura profundă cu patria de origine și responsabilitatea de a păstra vie limba, cultura și identitatea macedoneană în condițiile unor societăți multiculturale în continuă schimbare.

Marjan Mihajlov

ПОРАКА НА ПРЕТСЕДАТЕЛКАТА ГОРДАНА СИЉАНОВСКА- ДАВКОВА ПО ПОВОД МЕЃУНАРОДНИОТ ДЕН НА РОМИТЕ

Почитувани сограѓани Роми,
Нека ви е и нека ни е честит 8 Април,
Меѓународниот ден на Ромите.

Искрено посакувам да го одбележите
овој ден во добро здравје, радост и среќа.

Вие, Ромите, историски и културно сте
неразделен дел од македонската држава и
општество. Слободата, гордоста и
заедништвото се особени вредности на
ромскиот идентитет и заслужуваат должна
почит.

Нашата заедничка македонска држава,
формално-правно е лидер во гарантирањето на
малцинските права, во регионални и европски

MESAJUL PREȘEDINTEI GORDANA SILJANOVSKA - DAVKOVA DE ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ROMILOR

Stimați concetățeni romi,

Fie ca 8 Aprilie, Ziua Internațională a
Romilor, să vă fie și să ne fie cu bucurie și
binecuvântare.

Vă doresc sincer să marcați această zi în
sănătate, bucurie și fericire.

Dumneavoastră, romii, sunteți, din punct de
vedere istoric și cultural, o parte inseparabilă a
statului și a societății macedonene. Libertatea,
demnitatea și spiritul de comunitate sunt valori
definitorii ale identității rome și merită respectul
cuvenit.

Statul nostru comun macedonean, din
punct de vedere formal și juridic, este un lider în
garantarea drepturilor minorităților, atât la nivel

рамки. Но, реалниот ромски живот е далеку од правните гаранции.

Осми април е вистинскиот ден за мерење и преиспитување на квалитетот на животот на нашите сограѓани Роми, во сите области и на сите нивоа.

Еднаш мора да ни стане јасно дека не е доволно да се повикуваме на Шуто Оризари (населба во Скопје, Република Северна Македонија, со статус на самостојна општина. Таа е најголемата урбана населба на Ромите на Балканот и единствената општина во Република Северна Македонија во која Ромите имаат административна автономија, сопствена општинска управа, а ромскиот јазик е службен јазик заедно со македонскиот), туку да обезбедиме пристаен живот на Ромите, каде и да се.

Крајно време е да сфатиме дека ромската заедница е најранливата и најмаргинализираната категорија граѓани, а како таква, заслужува најголемо општествено внимание и заштита.

regional, cât și european. Însă viața reală a romilor este departe de aceste garanții legale.

Ziua de 8 aprilie este momentul potrivit pentru a evalua și a reflecta asupra calității vieții concetățenilor noștri romi, în toate domeniile și la toate nivelurile. Trebuie să înțelegem, o dată pentru totdeauna, că nu este suficient să ne raportăm doar la Șuto Orizari (cartier din Skopje, Macedonia de Nord, cu statut de comună autonomă. Este cea mai mare așezare urbană a romilor din Balcani, singura comună din Macedonia de Nord unde romii au autonomie administrativă, primărie proprie, iar limba romani este oficială alături de macedoneană), ci este necesar să asigurăm un trai decent pentru romi, oriunde s-ar afla.

Este timpul să conștientizăm că această comunitate reprezintă cea mai vulnerabilă și cea mai marginalizată categorie de cetățeni și, ca atare, merită cea mai mare atenție și protecție din partea societății.

ДРУШТВОТО НА МАКЕДОНЦИТЕ ОД РОМАНИЈА ЗАЕДНО СО РОМИТЕ ОД КРАЈОВА ГО ОДБЕЛЕЖА НИВНИОТ МЕЃУНАРОДЕН ДЕН

Друштвото на Македонците од Романија го одбележа, во Крајова, Меѓународниот ден на Ромите, означувајќи момент на солидарност и зближување меѓу заедниците, во една средина отворена за дијалог и меѓусебна почит. Настанот ги собра членовите на ромската заедница, претставници на Друштвото и гости, во топла атмосфера во која културата, традициите и идентитетските вредности беа ставени во преден план.

Денот 8 април има посебно значење во историјата на Ромите, бидејќи е посветен на признавањето на нивниот идентитет, култура и придонес во заедничкото културно наследство. Во Крајова, оваа прослава претставуваше можност за средба меѓу луѓето, за размена на идеи и за повторно потврдување дека културната разновидност не разделува, туку зближува. Со своето присуство, Друштвото на Македонците од Романија уште еднаш ја

ALĂTURI DE ROMII DIN CRAIOVA, AMR A CELEBRAT ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ACESTORA

Asociația Macedonenilor din România a celebrat, la Craiova, Ziua Internațională a Romilor, marcând un moment de solidaritate și apropiere între comunități, într-un cadru deschis dialogului și respectului reciproc. Evenimentul a reunit membri ai comunității rome, reprezentanți ai AMR și invitați, într-o atmosferă caldă, în care cultura, tradițiile și valorile identitare au fost puse în lumină.

Ziua de 8 aprilie are o semnificație aparte în istoria romilor, fiind dedicată recunoașterii identității, culturii și contribuției acestei comunități la patrimoniul comun. În Craiova, această sărbătoare a devenit un prilej de întâlnire între oameni, de schimb de idei și de reafirmare a faptului că diversitatea culturală nu desparte, ci apropie. Prin prezența sa, Asociația Macedonenilor din România a subliniat încă o dată rolul pe care îl are în promovarea dialogului intercultural și în susținerea valorilor care definesc conviețuirea armonioasă.

Evenimentul s-a desfășurat într-o atmosferă

истакна својата улога во промовирањето на интеркултурниот дијалог и поддршката на вредностите што ја дефинираат хармоничната коегзистенција.

Настанот се одвиваше во атмосфера исполнета со емоции, во која ромските традиции беа оживеани преку збор, музика и автентично доживување. Учесниците имаа можност да ја откријат убавината на една жива култура, пренесувана од генерација на генерација, но и да размислат за предизвиците со кои таа се соочувала низ историјата. Во овој контекст, претставникот на Друштвото пренесе силна порака што ја отслика суштината на моментот: „Денес, на Меѓународниот ден на Ромите, да запреме за момент од секојдневниот ритам и да погледнеме со почит и отвореност кон една заедница која внесе боја, емоција и длабочина во нашиот заеднички живот. Традициите, музиката, слободниот дух и силата да се продолжи понатаму, без оглед на искушенијата, се вредности што инспирираат и заслужуваат да бидат запознаени и почитувани. Ние, во рамките на Друштвото на Македонците од Романија, веруваме дека секоја култура го збогатува светот во кој живееме и дека вистинската блискост меѓу луѓето започнува со почит, со познавање и со отворено срце. Денес не е само ден на прослава, туку и можност едноставно да кажеме: заедно сме, се почитуваме и се радуваме едни со други.“

Încărcată de emoție, în care tradițiile romilor au fost evocate prin cuvânt, muzică și trăire autentică. Participanții au avut ocazia să descopere frumusețea unei culturi vii, transmise din generație în generație, dar și să reflecteze asupra provocărilor cu care aceasta s-a confruntat de-a lungul timpului. În acest context, reprezentantul AMR a transmis un mesaj profund, care a surprins esența momentului: „Astăzi, de Ziua Internațională a Romilor, să ne oprim puțin din ritmul obișnuit și să privim cu respect și deschidere către o comunitate care a adus culoare, emoție și profunzime în viața noastră comună. Tradițiile, muzica, spiritul liber și puterea de a merge mai departe, indiferent de încercări, sunt valori care inspiră și care merită să fie cunoscute și prețuite. Noi, în cadrul Asociației Macedonenilor din România, credem că fiecare cultură îmbogățește lumea în care trăim și că adevărata apropiere între oameni începe prin respect, prin cunoaștere și prin inimă deschisă. Astăzi nu este doar o zi de sărbătoare, ci și un prilej de a spune simplu: suntem împreună, ne respectăm și ne bucurăm unii de alții.”

Momentul central al întâlnirii a fost acela în care participanții, dincolo de diferențele culturale, au împărtășit aceeași emoție și același sentiment de apartenență la un spațiu comun, în care identitatea fiecăruia este respectată și valorizată. Acest tip de manifestare capătă o semnificație aparte în contextul contemporan, în care dialogul și

Централниот момент на средбата беше оној во кој учесниците, надминувајќи ги културните разлики, ја споделија истата емоција и истото чувство на припадност кон заеднички простор во кој идентитетот на секого е почитуван и вреднуван. Овој вид на настани добива особено значење во современиот контекст, каде што дијалогот и меѓусебното запознавање стануваат суштински за градење на едно урамнотежено општество.

Со своето учество на овој настан, Друштвото на Македонците од Романија уште еднаш ја потврди својата посветеност кон поддршката на културната разновидност и промовирањето на вредностите што ја дефинираат македонската заедница, но и другите етнички заедници во Романија: почитта кон традицијата, солидарноста и желбата за зачувување на идентитетот. Во еден свет кој постојано се менува, ваквите моменти стануваат репери на нормалноста и на соживот заснован на разбирање и човечка блискост.

Лаура Рогобете

cunoașterea reciprocă devin esențiale pentru construirea unei societăți echilibrate.

Prin participarea la acest eveniment, Asociația Macedonenilor din România și-a reafirmat angajamentul de a susține diversitatea culturală și de a promova valorile care definesc atât comunitatea macedoneană, cât și pe celelalte comunități etnice din România: respectul pentru tradiție, solidaritatea și dorința de a păstra vie identitatea. Într-o lume în continuă schimbare, astfel de momente devin repere ale normalității și ale unei conviețuiri bazate pe înțelegere și apropiere umană.

Laura Rogobete

ТРАДИЦИИ, ВЕРУВАЊА И ОБИЧАИ ЗА ВЕЛИГДЕН ВО МАКЕДОНИЈА

Во македонските народни верувања, Велигден (Veligden) и Божик (Božiki) се двајца браќа. Божик е постариот брат, скроман и прагматичен - се грижи трпезата да биде полна: „Нека и нозете се голи под маса, само целото прасе да е на маса". Велигден, пак, е помладиот брат, убав и накитен, кој излегува на оро. Затоа за Велигден се купуваат нови алишта, а децата кои не добиваат нова облека плачат - оттука и поговорот: „Велигден е плачлив".

Во Страсната седмица подготовките се засилуваат. Се вели дека во овие денови не се пее ништо друго освен црковни песни, а кој ќе ги прекрши правилата „ќе му поцрвене образот". Оние што умираат во овој период се сметаат за многу праведни, одејќи директно во Рајот.

Велика среда го отвора ритуалот на бојадисување на јајцата. Домаќинките избираат свежи јајца - „како и бебето да биде свежо" - и внимателно ги бројат: по едно за секој член на семејството, вклучувајќи ги и оние кои се

TRADIȚII, CREDINȚE ȘI OBICEIURI DE PAȘTI ÎN MACEDONIA

În credința populară macedoneană, Paștele (Veligden) și Crăciunul (Božiki) sunt doi frați. Božiki, fratele mai mare, e modest și pragmatic - se îngrijește ca masa să fie plină: „Chiar de-ar fi picioarele goale sub masă, numai să fie tot porcul pe masă". Veligden, fratele mai tânăr, e frumos și dichisit, iese la horă. De aceea, pentru Paște se cumpără haine noi, iar copiii fără îmbrăcăminte nouă plâng - de aici zicala: „Veligden e plângăcios".

În Săptămâna Mare (Strasna sedmița), pregătirile se intensifică. Se spune că în aceste zile nu se cântă decât cântece bisericești, iar cine încalcă regula „îi ies bube pe fund". Cei care mor în această perioadă sunt considerați drepti, mergând direct în Rai.

Miercurea Mare (Velika sreda) deschide ritualul vopsirii. Gospodinele aleg ouă proaspete - „ca și pruncul să fie proaspăt" - și le numără cu grijă: câte unul pentru fiecare membru al familiei, inclusiv pentru cei plecați la armată sau la muncă

заминати во војска или на работа далеку од дома. Во некои краишта, јајцата се оставаат да се натопуваат во вода со билки покрај огништето, за добро да се исчистат пред бојадисувањето. Во Гевгелија, жените не работат во последната среда од постот, започнувајќи ги „деновите на жалост“ за предавството на Јуда. Во Радовиш, средата наутро се подготвуваат јајцата, се бројат, се ставаат во вода да отстојат, навечер се мијат и се бришат, а бојата се подготвува. Во Порече, истата среда јајцата се ставаат и натопуваат, а првите три се ставаат во пепел да пренокат покрај огништето.

Велики четврток е најоптоварениот со ритуали ден. Во рана зора, пред изгрејсонце, домаќинката ги бојадисува јајцата - се верува дека јајцата бојадисани пред да ги види сонцето не се расипуваат со години. Првото бојадисано јајце, има посебна магична моќ. Првите три јајца се свети: првото е „јајцето на Господа“, второто на домаќинот, а третото на добитокот и домаќинството. Првото стои пред иконата цела година, ја штити куќата од град, молњи и болести. Кога небото се зацрнува, домаќинката излегува во дворот со јајцето, со секира и еден казан. Казанот се става со дното нагоре, и се изговара: „Господи, каде што не пеат петлите,

департ. Во некои зони, ouăle se lasă la înmuiat în apă cu ierburi lângă vatră, pentru a se curăța bine. În Ghevghelia, femeile nu lucrează în ultima miercuri din post, începând „zilele de jale” pentru trădarea lui Iuda. În Radoviș, miercurea dimineața se pregătesc ouăle, seara se spală și se pregătește culoarea. În Poreče, primele trei ouă se pun în cenușă să stea noaptea lângă vatră.

Joia Mare (Veliki četvrtok) e ziua cea mai încărcată de ritualuri. În zori, înainte de răsărit, gospodina vopsește ouăle - se crede că cele vopsite înainte să le vadă soarele nu se strică ani la rând. Primul ou, „pârvak” (primul), are puteri magice deosebite. Primele trei ouă sunt sacre: primul e „oul Domnului”, al doilea al gospodarului, al treilea al vitelor și belșugului. Pârvak-ul stă în fața icoanei tot anul, apără casa de grindină, fulgere și boală. Când cerul se înegrește, gospodina iese în curte cu oul, o secure și un cazan cu fundul în sus, rostind: „Doamne, unde nu cântă cocoșii, unde nu cântă găinile, unde nu behăie oile, unde nu țipă caprele - trimite grindina în munți, în pădure, să nu ne omoare belșugul!”

Se crede că ouăle frumos și egal vopsite prevestesc an roditor și belșugat; petele anunță zile ploioase și grindină. Înainte de a vopsi, gospodina trebuie să fi mâncat cel puțin o bucată de pâine — altfel, ouăle ar putea s-o „spargă” pe

каде што не пеат кокошките, каде што не блеат овците, каде што не викаат козите — испрати го градот во планините, во шумата, да не го уништи домаќинството!"

Се верува дека убаво и еднакво бојадисаните јајца навестуваат родна и изобилна година; дамките навестуваат дождовни денови и град. Пред да бојадисува, домаќинката мора да јадела барем едно парче леб — инаку, јајцата можат да ја „скршат“ неа, донесувајќи болест или несреќа. Веднаш по бојадисувањето, додека јајцата се уште жешки, мајката го трие прво бојадисаното јајце по образите на децата што спијат, шепотејќи: „Црвено-бело, дебело и здраво“ или „Црвено-бело, здраво и живо“ — за да бидат здрави и со румени образи цела година.

Јајцата потоа се обесуваат во сито на прозорец, кон сонцето, понекогаш со пченица или вретено ставено помеѓу нив, за изобилство и среќа. Ситото се покрива со црвен машки појас, бојата на радоста и животот. Во Скопје, јајцата се бојадисуваат не само пред изгрејсонце, туку и пред да се слушне камбаната, зашто така потешко се кршат и подолго траат. Во Охрид, се носеле црвени јајца во црква „да ги слушаат дванаесетте

ea, aducând boală sau nenoroc. Imediat după vopsire, când ouăle sunt încă fierbinți, mama freacă pârvak-ul de obrajii copiilor care dorm, șoptind: „Roșu-alb, gras și sănătos“ sau „Roșu-alb, sănătos și viu“ - pentru ca ei să fie plinuți și cu obraji rumeni tot anul.

Ouăle se atâră într-o sită la fereastră, spre soare, uneori cu grâu sau un fus pus între ele, pentru belșug și noroc. Sita e acoperită cu un brâu roșu de bărbat, culoarea bucuriei și a vieții. În Skopje, ouăle se vopsesc nu doar înainte de răsărit, ci și înainte să bată toaca bisericii, căci așa se sparg mai greu și rezistă mai mult. În Ohrid, se duceau ouă roșii la biserică „să asculte cele douăsprezece evanghelii“, apoi unul se îngropa în ogor sau în vie „pentru belșug“.

În satul Mačukovo, din Macedonia Egeeană, câte ouă ouau găinile negre se numărau și se îngropau în vie ca să nu bată grindina. Fetele mai mici frământau pentru prima dată un aluat numai din apă și făină, pe care îl duceau cu ouăle roșii la biserică să stea peste noapte cât se citeau cele douăsprezece evanghelii. Din acel aluat se făcea pâine după sărbătoare.

În Joia Mare se practică zapotnuvanie - plasarea ritualică a unei amulete sau legături de ierburi (potka) la uși, dulapuri, oale, butoaie și

евангелија", потоа едно се закопувало во нива или лозје „за изобилство“.

Во селото Мачуково, во Егејска Македонија, колку јајца неселе црните кокошки, се броеле и закопувале во лозје за да не удри град. Помалите девојчиња меселе во оваа прилика за прв пат тесто само од вода и брашно, кое потоа го носеле заедно со црвените јајца (по едно за секој член на семејството) во црква да преноќат додека се читале дванаесетте евангелија. Од тоа тесто се правело леб по празникот.

На Велики четврток се практикува запотнување — ритуално ставање на амулет или венец од билки на вратите на куќата, на ормани, садови, буриња и амбар, како што се прави во сите Велики четвртоци до Спасовден. Обичајот се почитува „за да не удри град“ и за заштита на домаќинствата од зло. Венче се плете од билки со магична моќ: пелин (вратика), лук (челинок), цикорија (кукурек), а понекогаш се додаваат и гранчиња од леска или дрен. Преку оваа практика, луѓето, добитокот и имотот на куќата се заштитени од болести, несреќи и природни непогоди, а здравјето на целото домаќинство е обезбедено.

Други обичаи на Велики четврток: се јаде свежа пита со зелка; девојките си ја мијат

hambar, аша cum se face în toate Joile Mari până la Înălțare (Spasovden). Obiceiul se respectă „ca să nu bată grindina“ și pentru a feri gospodăria de rele. Potka se împletește din pelin (vratika), usturoi (čelinok), cicoare (kukurek), uneori cu ramuri de alun sau sânger (dren). Prin această practică, oamenii, vitele și bunurile sunt ocrotite de boli, nenorociri și calamități.

Alte obiceiuri din Joia Mare: se mănâncă plăcintă proaspătă cu varză; fetele își spală părul, punând în apă un ou roșu și cimbru, pentru sănătate. În Mariovo, ciobanii tundeau câteva oi ca apoi să poată tunde și în celelalte Joi Mari; femeile pliveau în ogor; bărbații mergeau după lemne, dar fără secure, ca să nu spargă grindina.

În calendarul bisericesc ortodox sunt cinci Joi Mari, zile de post aspru: Joia Mare din Săptămâna Patimilor (amintește de Cina cea de Taină și spălarea picioarelor), Joia Izvorului Tămăduirii (în Săptămâna Luminată), Joia de după Cinzecime, Joia Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic și Joia Sfinților Părinți de la Sinodul IV Ecumenic. În toate aceste zile, credincioșii postesc aspru - mâncând doar uscat, fără ulei și fără vin - și pun potka (amuletă sau legătură ritualică de plante cu rol protector care cuprinde: pelin, usturoi, cicoare, ramuri de alun sau de sânger) prin gospodărie, ca semn de ocrotire și sănătate.

косата, ставајќи во водата црвено јајце и мајчина душица, за здравје. Во Мариово, овчарите стрижеа неколку овци за потоа да можат да стрижат и во другите Велики четвртоци; жените плевеле во нива; мажите одеа по дрва, но без секира, за да не скршат град во тој ден и таа да падне.

Во православниот црковен календар има пет Велики четвртоци, денови на строг пост посветени на големите празници и светите заштитници на Црквата. Првиот и најпознатиот е Великиот четврток од Страсната седмица, кој претходи на Велигден и ги потсетува на Тајната вечера и миењето на нозете на учениците. Потоа следува Четвртокот на Изворот на исцелението, празнуван во Светлата седмица, кога се почитуваат водата и нејзината исцелителска моќ. По Духовден, во Седмицата на Светиот Дух, доаѓа Четвртокот по Педесетницата, потоа Четвртокот на Светите свештеници од Првиот вселенски собор и Четвртокот на Светите татковци од Четвртиот вселенски собор, обата од седмиците по Слегувањето на Светиот Дух. Во сите овие пет денови, верниците строго постат — јадат само суво, без масло и без вино — и, во македонската народна традиција, ставаат венец на врати и низ домаќинството, како знак на заштита и здравје.

Велики петок или Петокот на Распнувањето (Распет петок) е денот со најстрогиот пост во годината. Некои воопшто не јадат, други само стоејќи на нозе, во солидарност со распнатиот Христос. Во црквата, верниците ги бакнуваат раните на нозете на Спасителот на крстот и минуваат под ритуалното платно (плаштеница — во кое се

Vinerea Mare (Veliki Petok) sau Vinerea Răstignirii (Raspet Petok) e ziua cu cel mai aspru post din an. Unii nu mănâncă deloc, alții doar stând în picioare, în solidaritate cu Hristos răstignit. În biserică, credincioșii sărută rănila de pe picioarele Mântuitorului de pe cruce și trec pe sub plaștenița (pânza în care s-a învelit trupul lui Hristos), rostind o dorință. Florile de pe plașteniță se împart și se păstrează pentru sănătate. Se spune că în această zi nu trebuie să se mănânce, darămite să se lucreze. Postul e „pe apă”, iar în biserică oamenii se împărtășesc cu pâine, piper și sare. Postitorii mâncând stând, alții nimic toată ziua, compătimentu-l pe Isus răstignit. Se crede că oamenii care mor în jurul Paștelui merg direct în Rai, iar cel îngropat în Sâmbăta Mare învie împreună cu Hristos, duminica.

Sâmbăta Mare aduce ultimele pregătiri. În Mariovo, femeile spălau brăurile ca să nu le doară șalele la muncă. Spre miezul nopții, toți mergeau la biserică cu lumânări și ouă roșii. În Radoviș se aduceau și crenguțe verzi. Preotul aprindea lumânările, iar flacăra purtată acasă aprindea focul nou de pe vatră - simbol al luminii Învierii. La miezul nopții, clopotele sunau, mulțimea înconjura biserica de trei ori, cântând „Hristos a înviat”. Apoi urma Sfânta Liturghie, împărtășania și ciocnitul ouălor - sfârșitul postului. Copiilor li se puneа sub pernă un ou roșu, pe care îl primeau dimineața când erau duși la biserică.

Duminica Paștilor, dis-de-dimineață, тоаță lumea алерга la biserică pentru a аuzi „Hristos a înviat” și a se împărtăși. După liturghie, se mergea la cimitir, lăsând câte un ou roșu pe morminte - căci și morții trebuie să аfle că а venit Paștele. Copiil, în haine noi, mergeau din casă în casă să уреze, primind ouă roșii. Apoi începeа bucuria

смета дека било завиткан телото на Христос), изговарајќи желба. Се делат цвеќињата што ја украсувале плаштеницата, кои се носат дома и чуваат за здравје. Се вели дека во овој ден не треба да се јаде, а камоли да се работи. Постот е „на вода“, а во црквата луѓето се причестуваат со леб, пипер и сол. Постачите јадат стоејќи, други ништо цел ден, оплакувајќи го распнувањето Исусово. Се верува дека луѓето кои умираат околу Велигден одат директно во Рајот, а оној што е закопан во Велика сабота воскреснува заедно со Христос, во неделата.

Велика сабота ги носи последните подготовки. Во Мариово, жените ги миеле појасите за да не ги боли грбот при работа. Кон полноќ, сите одат во црква со свеќи и црвени јајца. Во Радовиш се носеле и свеќи и зелени гранчиња. Свештеникот ги пали свеќите, а пламенот пренесен дома го пали новиот оган на огништето — симбол на светлината на Воскресението. На полноќ, камбаните свонеа, а мноштвото народ трипати ја обиколуваше црквата, пеејќи „Христос воскресна“. Потоа следуваše Светата литургија, причестувањето и тропкањето на јајцата — крај на постот. На децата им се става под перница црвено јајце, кое го добиваат наутро кои ќе ги однесат во црква.

Неделата на Велигден, уште во рани зори, сите трчаа во црква за да чујат „Христос воскресна“ и да се причестат. По литургијата, се оди на гробишта, оставајќи по едно црвено јајце на гробовите — зашто и мртвите треба да дознаат дека дошол Велигден. Децата, облечени во нови алишта, одат од кука во кука

циокnirii: cine avea un ou mai tare „era plătit“ de către celălalt, câștigătorul luând oul celui învins. Dimineața, mirii mergeau la rude să facă urări, iar fetele și flăcăii se pregăteau de horă.

În Skopje, în prima zi se stătea acasă, în a doua se mergea în vizite, la rachie, cafea. În Poreče, în prima zi nu se mergea în vizite, ci după prânz se aduna „soborul“ în mijlocul satului sau în fața bisericii, unde se lega o horă și se cântau cântece pascale (veligdenești) acompaniate de interjecții ritmate (ikare). În satele Vârpčko și Živo din Mariovo, în a doua și a treia zi locuitorii prânzeau împreună în mijlocul satului, jucând hore. Paștele era „expediat“ nu doar cu cântece și hore, ci și cu drame populare (gački). În Debarța, în a doua zi se juca o dramă despre căpitanul Kuzman; în Poreče, după multe gački, sărbătoarea se încheia cu hora „Vile samovile“; în satul Lukovo, în a treia zi, se juca hora „Dervişii“. În unele locuri, în a doua zi se juca obiceiuл „Skrști“ sau „Litii“ - pentru a cere ploaie și rod bogat.

În satul Krețovo, din Kukuš, Paștele se sărbătoreau cu obiceiuri începând încă din Joia Mare. La nord de sat, la un sfert de ceas, e dealul „Lazarița“ - înalt, înconjurat de pietre ca un zid, cu două poteci pentru urcare. Sus, este un platou, cu pietre înalte în mijloc: o piatră ca un stâlp cu o gaură, iar deasupra o placă de vreo doi metri. Aici, în Joia Mare, veneau oameni din satele vecine să se strecoare prin gaură. Epitropul din Krečovo aducea icoana Cinei celei de Taină și lumânări. Cine suferea de vreo boală se jura că, dacă se vindecă, se va strecura prin gaură și va da un dar bisericii. Când bolnavul se vindeca, cumpăra lumânări, le aprindea în fața icoanei, o săruta, se

да честитаат, добивајќи црвени јајца. Потоа започнуваше радоста на кршењто: кој има посилно јајце „го плаќа“ другиот, а победникот го земал јајцето на поразениот. Наутро, младоженците одат кај роднини да честитаат, а девојките и момците се подготвуваа за оро.

Во Скопје, првиот ден од празникот се останува дома, а вториот се оди во посети, на ракија, кафе итн. Во Порече, првиот ден не се оди во посети, туку по празничниот ручек се одеше во сред село или пред црквата, каде што „се собираше соборот“. Таму се играше оро и се пееја песни велигденски, придружени со ритмични движења (икаре). Во селата Врпчко и Живо во Мариово, во вториот и третиот ден од празникот жителите ручаа заедно во сред село, играјќи ора. Велигден се „испраќаше“ не само со песни и ора, туку и со народни драми (гачки). Во Дебарца, во вториот ден се играла драма за капетанот Кузман; во Порече, по многу гачки изиграни во трите дена, празникот завршувал со оро наречено „Виле самовиле“; во селото Луково, во третиот ден, се играло оро наречено „Дервиши“. Во некои места, во вториот ден се држел обичајот „Скрсти“ или „Литии“ — со цел да се побара дожд и добар род за земјоделските култури.

Во селото Кречово, во Кукуш, Велигден се празнувал со многу обичаи уште од Великиот четврток. Северно од селото, на четврт час, е висок рид наречен „Лазарица“, опколен со камења како сид. Има само две патеки за качување. Горе, ридот е рамен како гумно, само

strecura prin gaură de trei ori și lăsa daruri.

În a doua zi de Paște, sătenii din Krečovo, împreună cu preotul, învățătorul, elevii și cântăreții, după slujbă mergeau la Lazarița, ducând icoana Învierii, alte icoane și portretul Exarhului. Pe drum se cântau psalmi și cântece. Acolo venea mult popor din satele vecine. Când urcau pe deal, sfințeau apă, apoi învățătorul ținea cuvânt despre sărbătoare, credință și neam. Oamenii mergeau la preot să-i ureze Paștele, sărutându-i mâna. Apoi începea veselia - cântau din gâdulniță (instrument muzical tradițional de suflat, similar cu cimpoiul sau gaida) și jucau hore. Fetele din fiecare sat jucau separat. Veselia ținea circa 5-6 ore.

Ouăle roșii de Paște ocupă un loc central în credințele macedonene. Poporul spune: „Îl privește ca un ou roșu“ sau „Tremură ca un ou de Paște“. La toate popoarele, oul reprezintă izvorul vieții. Filosofii greci și romani au legende că lumea s-a născut dintr-un ou; Iuvenal, Pliniu și Ovidiu atestă că romanii foloseau ouă vopsite pentru ritualuri. Un călător din 1704, în Persia, a observat ouă vopsite în obiceiurile de Anul Nou. După credința indiană, lumea s-a născut dintr-un ou de aur plutind pe apă (soarele), iar în epopeea finlandeză Kalevala se cântă că lumea s-a născut din șase ouă de aur și unul de fier.

S-a consemnat că familiile creștine trimiteau turcilor cu care erau în relații bune ouă de Paște ca salut. În Ohrid, ca dar se trimitea un colac cu 10-15 ouă roșii, pe care turcii îl considerau o mare onoare; neprimirea era o provocare.

Ouăle se vopsesc în roșu, culoarea

во средина има високи камења. Еден камен е како столб со дупка, а над него плоча од некои два метри. Тука, на Великиот четврток, доаѓале луѓе од соседните села да се провираат низ дупката. Тогаш епитропот од Кречово донесувал икона од Тајната вечера и свеќи. Кој страдал од некоја болест се колнел ако се излечи, ќе се провира низ дупката и ќе даде дар на црквата. Кога болниот оздравувал, се враќа на местото, купува свеќи, ги пали пред иконата, ја бакнува, потоа се провира низ дупката трипати и остава дарови за црквата.

Во вториот ден на Велигден, селаните од Кречово, заедно со свештеникот, учителот, учениците и пеачите, по службата во црква одат на местото наречено Лазарица, носејќи ја иконата на Христовото Воскресение, други икони. По патот се пеат псалми и песни. Пред да стигнат селаните од Кречово, таму веќе се насобира многу народ од соседните села. Кога се качувале на ридот, осветувале вода, потоа учителот држел говор за празникот, верата и народот. Кога ќе го завршил говорот, луѓето одат кај свештеникот да му честитаат Велигден, бакнувајќи му ја раката. Потоа започнувала веселбата — се свири на гајда и се игра ора. Девојките од секое село играле одделно. Веселбата траела до 5-6 часа, потоа сите си одат, се вели во написот од „Новини“.

Велигденските црвени јајца имаат централно место во македонските верувања. Народот вели: „Го гледа како црвено јајце“ или „Трепери како велигденско јајце“. Кај сите народи, јајцето го претставува изворот на животот. Грчките и римските филозофи имаат легенди дека светот се родил од јајце; Јувенал, Плиниј и Овидиј потврдуваат дека Римјаните

sângelui lui Hristos, dar și a bucuriei, optimismului și vieții. Se vopsesc și în alte culori - verde, albastru - dar galbenul se evită ca fiind culoare iudaică. Primele ouă se vopseau mereu roșii. Erau înfrumusețate cu frunze de plante, fir metalic și mărgele, ceară. Pe ele se desenau modele, se scriau nume și saluturi pentru îndrăgostiți: „Paște fericit“, „Hristos a înviat“.

Legenda spune că Maria Magdalena a fost prima care a folosit ouă roșii împreună cu salutul „Hristos a înviat“. Ea a ascultat mereu predicile lui Isus, a fost prima la mormânt duminica dimineața, prima care l-a văzut înviat, iar după Înălțare a plecat prin lume să propovăduiască. La Roma, l-a vizitat pe împăratul Tiberius, oferindu-i un ou roșu și salutându-l: „Hristos a înviat“. A vorbit despre vindecarea bolnavilor, învierea morților, acuzația nedreaptă și moartea martirică. Tiberius l-a găsit vinovat pe Pontius Pilat, mutându-l în Galia, unde a murit de o boală grea. Pentru aceste merite, Biserica a proclamat-o pe Maria Magdalena „egală cu apostolii“ și prima vestitoare a Învierii.

În creația populară macedoneană circulă mai multe legende despre oul roșu. Conform uneia, când Hristos a fost răstignit, sângele care a picurat din mâinile și picioarele sale a înroșit pietrele de sub cruce - de aceea oamenii vopsesc ouă în roșu. O altă legendă spune că duminica când Maria a mers la mormânt, a dus ouă fierte colorate în roșu, ca să amintească de sângele lui Hristos. Când i s-a spus că Hristos a înviat, le-a împărțit copiilor - și de atunci a rămas obiceiul.

O legendă din Ghevghelia povestește că, după moartea lui Hristos, creștinii s-au certat cu evreii, susținând că va învia, în timp ce evreii spuneau că se va întâmpla doar dacă găinile vor face ouă roșii. Când Hristos a înviat, creștinii au

користеле бојадисани јајца за различни ритуали. Еден патник од 1704 година, во Персија, забележал дека бојадисаните јајца се користеле во обичаите за Нова година. Според индиската вера, светот се родил од златно јајце што пловело на вода (сонцето), а во финската епопеја Калевала се пее дека светот се родил од шест златни јајца и едно железно.

Забележано е дека христијанските семејства им испраќале на Турците со кои имале добри односи велигденски јајца како поздрав. Во Охрид, како дар се испраќал колач со 10-15 црвени јајца, што Турците го сметале за голема чест; непримањето претставувало провокација.

Јајцата се бојадисуваат во црвено, бојата на крвта Исусова, но и на радоста, оптимизмот и животот воопшто. Се бојадисуваат и во други бои — зелено, сино — а жолтата се избегнува како еврејска боја. Првите јајца секогаш се бојадисувале црвени. Биле украсувале со различни техники — со листови од растенија, со метална нишка и монисти, со восок. На нив се цртале различни шари, но се пишуваале и имиња и поздрави за заљубените млади. Се пишувало и: „Среќен Велигден“, „Христос воскресна“ итн.

Легендата вели дека Марија Магдалена прва ги користела црвените јајца заедно со поздравот „Христос воскресна“. Таа секогаш ги слушала проповедите на Исус, била прва на гробот во неделата наутро, прва која го видела празниот гроб, прва која го видела воскреснатиот Исус, а по Неговото Вознесение тргнала низ светот да ја проповеда Неговата вера, но и вистината за Неговата маченичка смрт, како и Неговото Воскресение. Кога

рăспăndит vestea, dar evreii i-au acuzat de minciună. La judecată, evreii au cerut să se îndeplinească și cealaltă condiție. Creștinii s-au rugat, iar Pilat a trimis slujitori, care s-au întors cu ouă roșii. Judecătorii, convinși, i-au eliberat. De atunci, creștinii vopsesc ouă roșii și le ciocnesc, salutându-se: „Hristos a înviat” - „Cu adevărat a înviat”.

Înscriindu-se în ciclul cântecelor de primăvară, cântecele populare de Paște glăsuiesc despre natura care se deșteaptă, despre întoarcerea vieții, despre visurile de dragoste și relațiile de familie. Cântate la horă, conțin dialoguri, eroi epici și ființe mitologice - straturi păgâne vechi care, legându-se mai târziu de praznic, au primit elemente creștine.

În cântece, sărbătoarea era chemată să vină:

Vino, vino Paște,
am pregătit o salbă,
am pregătit un munte negru,
am pregătit o apă adâncă,
cum ai venit așa te-ai dus.

În cântecele ritualice, se cânta simbolic despre Sfânta Împărtășanie:

Mi s-a înălțat un brad înalt,
brad înalt în mijlocul mănăstirii,
și pe brad ramuri roditoare,
și pe ramuri frunze largi,
și pe frunze picături de sânge.

Acelea nu erau picături de sânge, ci erau sfânta împărtășanie.

Érau cântece speciale pentru dimineață, pentru amiază, pentru seară. În prima zi, fetele se prindeau ca la joc și cântau câte două, de la cele din frunte până la cele de la coadă, în mijlocul satului, fără muzică.

стигнала во Рим, го посетила и царот Тибериј, нудејќи му црвено јајце и поздравувајќи го со зборовите „Христос воскресна“. Со тоа започнала разговор со царот, на кој како очевидец му зборувала за Исус и Неговите добри дела (исцелување на болните, воскреснување на мртвите итн.), за неправедната обвинувачка и маченичката смрт. Откако ги слушнал убедливите и аргументираните сведоштва на Марија Магдалена, царот Тибериј го прогласил за виновен римскиот управител на Јудеја, Понтиј Пилат, кој, иако имал моќ, не го заштитил праведниот Исус, за што како казна бил преместен во Галија, каде што умрел од тешка болест и во царска немилост. За овие заслуги, Светата црква ја прогласила Марија Магдалена „еднаква на апостолите“ и прва вестителка на Христовото Воскресение.

Во македонската народна творба циркулираат повеќе легенди за црвеното јајце. Според една, кога Христос бил распнат на крстот, крвта што капнала од рацете и нозете, од таму каде што биле забодени клинци, ги зацрвенела камењата под крстот. Како спомен на тоа, луѓето бојадисуваат јајца во црвено. Во друга легенда се раскажува дека во неделата кога Марија одеа на гробот, носела варени јајца да ги дели. Тие биле обоени во црвено како спомен на крвта на Христос. Но кога ѝ рекле дека Христос воскреснал, таа ги поделила јајцата на децата — и оттогаш останал обичајот да се бојадисуваат и делат велигденски јајца.

Според друга легенда од Гевгелија, кога Христос умрел, христијаните се справале со Евреите и тврделе дека ќе воскресне, додека

Сărbătoarea trecea într-o veselă dispoziție, cu multe cântece și hore. Se dorea ca și anul viitor evenimentul să fie întâmpinat la fel:

Paște, măi, Paște,
când ai venit și te-ai dus,
cu piciorul nu te-am jucat,
cu gura nu te-am cântat,
cu ochii nu te-am văzut,
de pustii dușmani.
Fato, măi, fato,
trei zile m-ai purtat la brâu,
trei zile m-ai călcat în picioare,
ouă roșii am ciocnit,
lăutarului le-am dat,
când în horă am jucat.
anul viitor iar să ne vii,
cu flori te vom aștepta,
în mâna dreaptă cu floare,
în mâna stângă cu ou.

Prima zi după Paște e Zădușnița - pentru suflete. Se aprind lumânări, se face pomenire pentru cei adormiți, se pun ouă vopsite pe morminte și se împart celor săraci.

Обiceiuri cunoscute: sculatul devreme, culcatul nu înainte de miezul nopții, spălatul dimineața cu apă în care au fost puse frunze de măceș, cimbru, busuioc și un ou roșu. Se crede că trecerea cu ou roșu peste fruntea copiilor aduce sănătate tot anul. Copiii găsesc ouă ascunse prin casă și curte, primind apoi un cadou. Se pregătesc pâini dulci cu ou roșu în mijloc - milibrod sau kozinjak în vestul țării. Oul care rămâne nespart în zilele de Paște se numește „kârșăce - cel care le-a spart pe celelalte“ și se păstrează până la Paștele următor.

Etnologii au remarcat credințe precreștine adânc înrădăcinate. Cânteцul „A sosit Măria cea

Евреите велеле дека тоа ќе се случи само ако кокошките почнат да несат црвени јајца. Кога Христос навистина воскреснал, христијаните ја раширле веста, а Евреите ги обвиниле дека го лажат светот. Работата стигнала до суд. Евреите рекле дека ќе веруваат само ако се исполни и другиот услов, ако кокошките почнат да несат црвени јајца. Христијаните паднале на колена и многу се молеле на Бога да им помогне не заради нив, зашто ќе бидат наречени лажовци и казнети, туку заради христијанската вера. Пилат испратил слуги, кои за кратко време се вратиле со црвени јајца во раце. Судиите провериле дали јајцата се вистински и кога се увериле во тоа, ги ослободиле христијаните. Во спомен на тоа, и за да ги убедат непријателите дека Христос навистина воскреснал, христијаните во овој ден бојадисуваат црвени јајца и ги тропкаат поздравувајќи се со христијанскиот поздрав „Христос воскресна“ и одговарајќи „Навистина воскресна“.

Впишувајќи се во циклусот на пролетните песни, народните велигденски песни зборуваат за природата што се буди, за враќањето на животот, но и за многуте љубовни соништа, за многуте семејни врски. Овие песни кои се пеат на оро, содржат и дијалози и пеат и за многу епски јунаци, различни митолошки суштества итн. Овој факт зборува за постарите пагански слоеви во овие песни кои, поврзувајќи се подоцна со големиот, празник добиле многу

Алба" вoрбeштe, de fapt, de reînvierea zeiței slave Devana, zeița primăverii și fertilității, care odată cu ea a înviat toată natura. Stelele din constelația Corona Borealis sunt numite în Ovče Pole masa (sofra), „Cina cea de Taină" sau „Masa lui Dumnezeu" - legând cerul de pământ, veșnicia de sărbătoarea paștilor.

Astăzi, în Macedonia secolului XXI, aceste obiceiuri persistă - ouăle roșii, ciocnitul, focul nou, hainele noi, hora în sat. Veligden rămâne nu doar o sărbătoare religioasă, ci un mozaic de tradiții neîntrerupte de veacuri, unde Hristos înviat și zeița Devana reînviată dansează împreună sub cerul primăverii macedonene.

Laura Rogobete

христијански елементи.

Во песните, празникот се повикувал да дојде:

Дојди, дојди Велигден,
подготвив една сабја,
подготвив една црна планина,
подготвив една длабока вода,
како што дојде така си отиде.

Во ритуалните песни посветени на Велигден, се пеело симболично и за светата причест како важен обичај што се прави во овој ден:

Ми се издигна една висока ела,
висока ела во сред манастир,
и на ела родни гранки,

и на гранки широки лисја,
и на лисја капки крв.
Тие не беа капки крв,
туку беа светата причест.

Постоеа посебни песни што се пееле наутро, посебни за на пладне, и посебни за навечер. Првиот ден од празникот кога се пееле овие песни, девојките се факале како на игра и пееле по две, почнувајќи од оние на чело, до оние на опашка. Пееле во сред село, но не биле придружени од никаква музика.

Празникот минувал во весело расположение, со многу песни и ора. Ова се пренесува и во песните во кои се посакува и следната година настанот да се дочека во добро расположение:

Велигден, еј, Велигден,
кога дојде и си отиде,
со нога не те одиграв,
со уста не те отпеав,
со очи не те видов,
од пусти непријатели.
Девојко, еј, девојко,
три дена ме носи на појас,
три дена ме газеше со нозе,
црвени јајца тропнав,
на свирачите им ги дадов,
кога на оро играв.
следната година пак да ни дојдеш,
со цвеќе ќе те чекаме,
во десна рака со цвеќе,
во лева рака со јајце.

Првиот ден по Велигден се смета дека е потребно да се посетат гробовите на ближните, а денот е означен како Задушница. Се палат свеќи и се прави помен за починатите, додека се носат и ставаат бојадисани јајца на гробовите и се делат на посиромашните што немаат за јадење.

Меѓу најпознатите обичаи за Велигден: рано станување наутро, не се легнува пред полноќ, миене наутро со вода во која се поставени листови од шипка, мајчина душица, босилек и црвено јајце. Се верува дека ако преку челото на децата се помине со црвено јајце, тоа ќе придонесе за здравје во текот на целата година. На децата во неделата наутро им се кријат јајца низ куќата и дворот, а откако ќе ги најдат следува награда, подарок од родителите. За Велигден се подготвуваат сладки лебови, со црвено јајце во средина, познати како милиброд или козињак во западните делови на земјата. Јајцето што останува нескршено во велигденските денови се чува до следниот Велигден.

Етнолозите забележале редхристијански верувања длабоко вкоренети во велигденските обичаи. Песната „Дојде Бела Марија“ всушност зборува за воскреснувањето на словенската божица Девана, божица на пролетта и плодноста, која заедно со неа преродува целата природа. Свездите во соѕвездието Северна круна се нарекуваат во Овче Поле (софра), „Тајната вечера“ или „Масата на Бога“ - поврзувајќи го небото со земјата, вечноста со празникот Велигден.

Денес, во Македонија на XXI век, овие обичаи траат - црвените јајца, кршењето, новиот оган, новите алишта, орото во селото. Велигден останува не само религиозен празник, туку мозаик на традиции непрекинати со векови, каде што воскреснатиот Христос и воскреснатата божица Девана танцуваат заедно под пролетното македонско небо.

Лаура Поровете

ВЕЛИГДЕНСКА ПОРАКА ОД РЕДАКЦИЈАТА НА ИЗДАВАЧКАТА КУЌА „МАКЕДОНЕЦОТ“

По повод најголемиот и најсветол христијански празник, Христовото Воскресение – Велигден, редакцијата на Издавачката куќа „Македонецот“ им упатува на сите читатели,

MESAJ DE PAȘTE AL REDACȚIEI EDITURII „MACEDONEANUL”

Cu prilejul celui mai mare și mai luminos praznic al creștinătății, Învieerea Domnului – Paștele, redacția Editurii „Macedoneanul” transmite tuturor cititorilor, colaboratorilor, autorilor și membrilor comunității macedonene din România cele

соработници, автори и припадници на македонската заедница во Романија најискрени и најтопли желби за здравје, мир и Божји благослов.

Во овие свети и светли денови, кога тајната на животот ја победува смртта, а надежта ја победува темнината, ви посакуваме во вашите домови и срца да владеат хармонијата, љубовта, радоста и душевниот мир, заедно со Божјиот благослов.

Христовото Воскресение е темелот на христијанската вера и неисцрпен извор на надеж, потсетувајќи нè дека преку верата, жртвата, смиреното и љубовта човекот ја пронаоѓа силата да ги надмине искушенијата и со доверба да гледа кон иднината.

Во времиња исполнети со предизвици и длабоки промени, да останеме обединети околу вредностите што нè определуваат: меѓусебната почит, солидарноста, човечкото достоинство и грижата за ближниот. Да ја сочуваме жива врската меѓу генерациите, да ги негуваме традициите и да го развиваме духот на заедништво и пријателство.

Нека светлината на Христовото Воскресение ви донесе сила, мудрост, здравје и непоколеблива вера во доброто, а велигденските празници да ве затекнат опкружени со најблиските, во мир и радост.

Христос Воскресна!

Навистина Воскресна!

ОД ПУЛЕВСКИ ДО ЕТНИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ ВО РОМАНИЈА: ПОСТОЕЊЕТО НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД МЕЃУ НАПИШАНА ИСТОРИЈА И ЖИВА МЕМОРИЈА

Во современите историографски дебати за Балканот, еден од најконтроверзните проблеми останува постоењето на македонскиот народ како посебен етнички ентитет. Скептиците — често политички мотивирани — тврделе дека македонскиот идентитет е „изум“ на XX век, дека Македонците всушност се асимилирани Бугари, Срби или Грци. Но историските документи, неутралната

маи sincere și călduroase urări de sănătate, pace și binecuvântare.

În aceste zile sfinte și pline de lumină, când taina vieții biruiește moartea, iar speranța învinge întunericul, vă dorim ca în casele și în inimile dumneavoastră să domnească armonia, iubirea, bucuria și liniștea sufletească, alături de binecuvântarea lui Dumnezeu.

Învierea Domnului reprezintă temelia credinței creștine și izvorul nesecat al speranței, amintindu-ne că prin credință, jertfă, smerenie și dragoste omul își găsește puterea de a depăși încercările și de a privi cu încredere către viitor.

În vremuri marcate de provocări și schimbări profunde, să rămânem uniți în jurul valorilor care ne definesc: respectul reciproc, solidaritatea, demnitatea umană și grija față de aproapele nostru. Să păstrăm vie legătura dintre generații, să prețuim tradițiile și să cultivăm spiritul comunității și al prieteniei.

Fie ca lumina sfântă a Învierii lui Hristos să vă aducă putere, înțelepciune, sănătate și credință neclintită în bine, iar sărbătoarea Paștelui să vă găsească înconjurați de cei dragi, în pace și bucurie.

Hristos a Înviat!

Adevărat a Înviat!

DE LA PULEVSKI LA ETNICII MACEDONENI DIN ROMÂNIA: EXISTENȚA POPORULUI MACEDONEAN ÎNTRE ISTORIE SCRISĂ ȘI MEMORIE VIE

În debaterile istoriografice contemporane despre Balcani, una dintre cele mai contestate probleme rămâne existența poporului macedonean ca entitate etnică distinctă. Scepticii - adesea motivați politic - au susținut că identitatea macedoneană este o „invenție” a secolului al XX-lea, că macedonenii ar fi, de fapt, bulgari, sârbi sau greci asimilați. Dar documentele istorice, statisticile neutre ale călătorilor străini și mărturiile intelectualilor macedoneni din secolul al XIX-lea contrazic această teză cu o claritate care nu mai

статистика на странските патници и сведоштвата на македонските интелектуалци од XIX век ја оповргнуваат оваа теза со јасност која не може повеќе да се игнорира. Македонскиот народ постои, постоел и оставил длабоки траги во историјата на Балканскиот Полуостров — не како анекс на други нации, туку како заедница со свој јазик, свои обичаи и своја визија за судбината.

Првиот документ кој експлицитно го потврдува постоењето на посебен македонски народ датира од 1875 година и му припаѓа на Ѓорѓи Пулевски, македонски револуционер и лингвист кој во Белград го објавил Речник на три јазици: македонски, албански, турски. Во воведот кој ја надминува едноставната лексикографска корисност, Пулевски ја дефинира нацијата во термини кои денес делуваат пророчки: „Што ние го нарекуваме народ? — Луѓе кои се од исто потекло и кои зборуваат исти зборови и кои живеат и се дружат едни со други, кои имаат исти обичаи и песни и веселби се она што ние го нарекуваме народ, а местото каде што живее тој народ се нарекува земја на народот. Така и Македонците се народ, а местото кое е нивно се нарекува Македонија.“ Оваа изјава, формулирана пред век и половина, не е само акт на интелектуална храброст во епоха доминирана од османлискиот империјализам и балканските ривалитети; тоа е теоретската основа на нација која одбивала да биде сведена на молк. Пулевски не измислува идентитет — го опишува, го легитимира, го брани со аргументи кои звучат исто толку актуелно денес како и во 1875 година.

Доказите не остануваат само на

може да се игнорира. Народот македонец постои, а постоел и оставил длабоки траги во историјата на Балканскиот Полуостров — не како анекс на други нации, туку како заедница со свој јазик, свои обичаи и своја визија за судбината.

Првиот документ кој експлицитно го потврдува постоењето на посебен македонски народ датира од 1875 година и му припаѓа на Ѓорѓи Пулевски, македонски револуционер и лингвист кој во Белград го објавил Речник на три јазици: македонски, албански, турски. Во воведот кој ја надминува едноставната лексикографска корисност, Пулевски ја дефинира нацијата во термини кои денес делуваат пророчки: „Што ние го нарекуваме народ? — Луѓе кои се од исто потекло и кои зборуваат исти зборови и кои живеат и се дружат едни со други, кои имаат исти обичаи и песни и веселби се она што ние го нарекуваме народ, а местото каде што живее тој народ се нарекува земја на народот. Така и Македонците се народ, а местото кое е нивно се нарекува Македонија.“ Оваа изјава, формулирана пред век и половина, не е само акт на интелектуална храброст во епоха доминирана од османлискиот империјализам и балканските ривалитети; тоа е теоретската основа на нација која одбивала да биде сведена на молк. Пулевски не измислува идентитет — го опишува, го легитимира, го брани со аргументи кои звучат исто толку актуелно денес како и во 1875 година.

Доказите не остануваат само на може да се игнорира. Народот македонец постои, а постоел и оставил длабоки траги во историјата на Балканскиот Полуостров — не како анекс на други нации, туку како заедница со свој јазик, свои обичаи и своја визија за судбината.

теоретско ниво. Независната статистика на европските истражувачи од првите децении на XX век нумерички и квалитативно го потврдува постоењето на посебно македонско население. Д-р К. Острејх, германски статистичар, во 1905 година проценил дека во Македонија живееле 1.500.000 словенски Македонци, заедно со 200.000 Грци и 550.000 Турци и други. Австрискиот истражувач К. Герсин, во 1903 година, броел 1.182.036 словенски Македонци, наспроти 228.702 Грци и 627.915 Турци и други. Британецот Андру Русос, пак, известувал за 1.150.000 Македонци, 300.000 Грци и 400.000 други. Она што е клучно во оваа статистика не е

алături de 200.000 de greci și 550.000 de turci și alții. Cercetătorul austriac K. Gersin, în 1903, număra 1.182.036 macedoneni slavi, față de 228.702 greci și 627.915 turci și alții. Britanicul Andrew Rousos raporta, la rândul său, 1.150.000 de macedoneni, 300.000 de greci și 400.000 de alții. Ceea ce este crucial în aceste statistici nu este doar majoritatea numerică zdrobitoare a macedonenilor, ci faptul că toți acești cercetători neutri - germani, austrieci, englezi - folosesc explicit categoria „Macedonian Slavs” sau „macedoneni”, nu „bulgari” sau „sârbi” sau „greci”. Ei văd ceea ce imperiile vecine refuzau să recunoască: o populație cu propria structură

Polygl. 202 ¹¹¹ (33)

РЕЧНИК

ОД ТРИ ЈАЗИКА

С. МАКЕДОНСКИ

АРБАНСКИ

И

ТУРСКИ

-

К Њ И Г А II.

• НАПИСАО

Ђорѓе М. Пулевски.

ФІАЛТОР

ИКА ТРИ ГУХА

ШКИНИШТ МАКЕ-
ДОНИСЕ

Ш К И И

ВДЪ

ТУРЧИШ

ЉОЕРТЕ II

БЕЛГІЯ
БЕЛГІЯ
БЕЛГІЯ

„ЕКТИУТ

Ђорѓе Пулевс.

ЉУГАТ

УЧ АБСАНАНИ

МИСНИЈМАНЏЕ

АРВАЈДЧЕС

ВЕ

С. МАКЕДОН-
ДУЧЕС

КІТАВ II

ЈАЗИМИ

Ђорѓе М. Пулевџлу.

МИЈАК ГАЈИЧКИ.

У БЕОГРАД

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1875

С. Македонски	Арбаноски	Турски	5
Питање. Шта је основ на сека- ква мудрос.	Џутмеа. Чинш ашт рња теџит чинш динџун.	Сувад. Темели недијр хер џинс ариџлигине.	
Одговор. Страх од Бога, секо- иј да имаме, и да ве- руваме бога.	Упрџеч. Фрик нказоти, паскуш та кијем, еде табесонм џизот.	Џуваб. Јарабимиздан, исти- рабе.	
Пит. Што је Бог.	Џју. Чинш ашт Перенди.	Сув. Јараб веанар.	
Одг. Бога именуваме навџи- соко суштество, дека со- здаа нас, и сијов, век, и све што је вовидело- во, видимимже всјем и невидимим от ништо.	Упр. Перенди поџојем ајо манаџти вртетун, псе ека бона на еде џиџ ере- ти еде џиџ чинш дукет еде чинш нук дукет ка асџа. Перенди ашт вртее.	Џув. Јараб аниларс енџук- сег меркумџи, џј бизи јарадтиран ве дахи би- тун дуџанин шавџлиџи џорунан, ве џорунмејен дахи, пч олмамаџдан. Ала буба мевџудтр, ала буба хер џердедид.	

само здробувачки бројно мнозинство на Македонците, туку фактот дека сите овие неутрални истражувачи — Германци, Австријци, Англичани — експлицитно ја користат категоријата „Macedonian Slavs“ или „Македонци“, не „Бугари“ или „Срби“ или „Грци“. Тие гледаат она што соседните империи одбивале да го признаат: население со своја јазична структура, своја територија и своја самосвест.

Македонскиот идентитет не се манифестира само во статистики и речници, туку и во политички и религиозни аспирации. Во 1890 година, Теодосија Гологанов, митрополит на Бугарската егзархија во Скопје, се откажал од Софија и се обидел да ја врати Охридската архиепископија — старата македонска црковна институција — како автокефална структура. Неговиот чин не бил само теолошка расправа; тоа била маскирана црковна декларација за национална независност. Гологанов сметал дека постои фундаментална етничка разлика помеѓу Македонците и нивните православни соседи, разлика која заслужува институционално признавање. Австрискиот истражувач Карл Хрон, во истиот период, известувал дека Македонците сочинувале посебна етничка група по историја и јазик, потврдувајќи однадвор она што македонските интелектуалци го тврделе одвнатре.

Моментот на максимум на македонското идентитетно потврдување доаѓа во 1903 година, кога Крсте Мисирков во Софија го објавува За македонските работи — книга која ги поставува принципите на македонската националност и современиот македонски јазик. Мисирков не само што аргументира за постоењето на македонска нација, туку предлага и конкретно јазично решение: дијалектот на средна Македонија, зоната Велес-Прилеп-Битола-Охрид, треба да се усвои како основа за стандарден македонски литературен јазик. Овој предлог, наизглед технички, всушност бил

lingvistică, propriul teritoriu și propria conștiință de sine.

Identitatea macedoneană nu s-a manifestat doar în statistici și dicționare, ci și în aspirații politice și religioase. În 1890, Teodosia Gologanov, mitropolit al Exarhatului Bulgar în Skopje, a rupt cu Sofia și a încercat să restaureze Arhiepiscopia de Ohrid - vechea instituție bisericească macedoneană - ca structură autocefală. Gestul său nu a fost doar o dispută teologică; a fost o declarație de independență națională mascată sub formă bisericească. Gologanov considera că există o diferență etnică fundamentală între macedoneni și vecinii lor ortodocși, o diferență care merita recunoaștere instituțională. Cercetătorul austriac Karl Hron, în aceeași perioadă, raporta că macedonenii constituiau un grup etnic separat prin istorie și limbă, confirmând din exterior ceea ce intelectualii macedoneni afirmă din interior.

Momentul de maxim al afirmării identitare macedonene vine în 1903, când Kârste Misirkov publică la Sofia „Despre problemele macedonene” - o carte care stabilește principiile naționalității și limbii macedonene moderne. Misirkov nu doar că argumentează pentru existența unei națiuni macedonene, ci propune și o soluție lingvistică concretă: dialectul Macedoniei centrale, zona Veles-Prilep-Bitola-Ohrid, ar trebui adoptat ca bază pentru o limbă literară macedoneană standard. Această propunere, aparent tehnică, era de fapt un act revoluționar de emancipare culturală. În lumea balcanică a acelor vremuri, unde fiecare națiune își afirma existența prin propria limbă scrisă, Misirkov oferea macedonenilor ceea ce le fusese refuzat: un alfabet, o gramatică, o literatură, o voce.

Această voce a găsit ecou și în capitala țaristă a Rusiei. În 1902, Dimitrija Ćupovski a fondat la Sankt Petersburg Societatea Literară Macedoneană, care a publicat în 1905 revista Vardar - prima publicație științifică și literară în dialectele centrale ale Macedoniei. Ćupovski și societatea sa nu rămân în turnul de fildeș al emigrației; în 1913, trimit Memorandumul de

револуционерен акт на културна еманципација. Во балканскиот свет на тоа време, каде секоја нација го потврдувала своето постоење преку својот писмен јазик, Мисирков им го нудел на Македонците она што им било одбиено: азбука, граматика, литература, глас.

Овој глас најде одек и во царската престолнина на Русија. Во 1902 година, Димитрија Чуповски во Санкт Петербург го основал Македонското литературно друштво, кое во 1905 година го објавува списанието Вардар — првото научно и литературно издание со средните дијалекти на Македонија. Чуповски и неговото друштво не останале во кулата на емиграцијата; во 1913 година, го испраќаат Меморандумот за независност на Македонија до британскиот секретар за надворешни работи и до други европски амбасади, со дипломатска храброст пропагирајќи го постоењето на посебен македонски народ, одделен од Грци, Бугари и Срби. Нивниот чин е можеби најслаткоречив: повеќе не станува збор само за самосвест, туку за меѓународно признавање, за потврдување на светската дипломатска сцена.

Дури и османлиските документи, често непријателски настроени кон секоја форма на национален идентитет, имплицитно ја потврдуваат етничката комплексност на Македонија. Пописите водени од Хилми Паша во 1904 година за трите македонски вилаети — Солун, Манастир, Косово — идентификуваат 648.000 приврзаници на Вселенската патријаршија и 557.000 приврзаници на Бугарската егзархија, но признаваат дека уште 250.000 од првата категорија зборувале бугарски јазик. Оваа статистичка збунетост не е

Independentă al Macedoniei secretarului de externe britanic și altor ambasade europene, propagând cu curaj diplomatic existența unui popor macedonean separat de greci, bulgari și sârbi. Gestul lor este poate cel mai elocvent: nu mai este vorba doar de conștiință de sine, ci de recunoaștere internațională, de afirmare pe scena diplomatică a lumii.

Chiar și documentele otomane, adesea ostile oricărei forme de identitate națională, confirmă implicit complexitatea etnică a Macedoniei. Recensămintele conduse de Hilmi Paşa în 1904 pentru cele trei vilaiete macedonene - Salonic, Monastir, Kosovo — identifică 648.000 de adepți ai Patriarhiei Ecumenice și 557.000 de adepți ai Exarhatului Bulgar, dar recunosc că încă 250.000 dintre cei din prima categorie vorbeau limba bulgară. Această confuzie statistică nu este doar o eroare administrativă; este o dovadă a faptului că identitățile în Macedonia erau fluide, contestate, în tranziție - dar că exista, în mijlocul acestui vârtej, un nucleu de populație care nu se regăsea nici în coloana „grec”, nici în cea „bulgar”, ci într-o categorie pe care otomanii nu aveau cum să o denumească, dar pe care intelectualii macedoneni o numeau deja: macedoneană.

Toate aceste dovezi - de la Pulevski la Misirkov, de la statisticile germane la memorandumul lui Čupovski, de la mitropolitul Gologanov la recensămintele otomane - converg spre o singură concluzie: poporul macedonean nu este o invenție, ci o realitate istorică. El a existat înainte de statele care astăzi îi contestă existența, a supraviețuit imperiilor otoman, bulgar, sârb și grec, a vorbit o limbă pe care alții au încercat s-o asimileze, s-o desființeze, s-o ignore. Istoria macedoneană nu este o anexă la istoria bulgară

Пулески и етничките македонци - Pulevski și etnicii macedoneni

само административна грешка; тоа е доказ дека идентитетите во Македонија биле флуидни, оспорувани, во транзиција — но дека постоеле, во средината на овој вртлог, јадро на население кое не се наоѓало ни во колоната „Грци“, ни во онаа „Бугари“, туку во категорија која Османлиите не можеле да ја именуват, но која македонските интелектуалци веќе ја именувале: македонска.

Сите овие докази — од Пулевски до Мисирков, од германската статистика до меморандумот на Чуповски, од митрополитот Гологанов до османлиските пописи — конвергираат кон еден единствен заклучок: македонскиот народ не е изум, туку историска реалност. Тој постоел пред државите кои денес му го оспоруваат постоењето, преживеал османлиски, бугарски, српски и грчки империи, зборувал јазик кој другите се обиделе да го асимилираат, да го уништат, да го игнорираат. Македонската историја не е анекс на бугарската или српската или грчката историја; тоа е сопствена историја, со сопствени херои, сопствени маченици, сопствени интелектуалци кои имале храброст да пишуваат, да бројат, да аргументираат, да паметат.

МАКЕДОНЦИТЕ ВО РОМАНИЈА: ТИХ, НО ЖИВ ГЛАС

Далеку од историската територија на Македонија, македонскиот идентитет преживеал и се потврдил во дијаспората, а во Романија ова присуство е постаро и подлабоко отколку што би сугерирала недостатокот на обемна библиографија. Македонската заедница во Романија не ги имала истите услови за културно и историографско потврдување како онаа во

sau sârbă sau greacă; este o istorie proprie, cu proprii eroi, proprii martiri, proprii intelectuali care au avut curajul să scrie, să numere, să argumenteze, să memoreze.

MACEDONENII DIN ROMÂNIA: O VOCE TĂCUTĂ, DAR VIE

Dincolo de teritoriul istoric al Macedoniei, identitatea macedoneană a supraviețuit și s-a afirmat în diaspora, iar în România această prezență este mai veche și mai profundă decât ar sugera lipsa unei bibliografii extinse. Comunitatea macedoneană din România nu a beneficiat de aceleași condiții de afirmare culturală și istoriografică ca cea din Vardar sau din Pirin - nu a avut instituții de stat, nu a avut școli în limba maternă, nu a avut o presă proprie. Dar această absență a infrastructurii oficiale nu înseamnă absența identității. Dimpotrivă, ea a făcut ca supraviețuirea macedoneană în România să fie și mai remarcabilă: o identitate păstrată în familie, în limbă, în obiceiuri, în amintiri transmise din generație în generație, fără sprijin instituțional, prin forța pură a conștiinței de sine.

În această lumină, apariția unor volume precum "Din viața unei macedonence din România", semnat de Katerina Sfiea Dimcevi, și "Fotografiile unui macedonean din România", semnat de Alexandru Stănescu, nu este doar un act editorial, ci un act de recuperare identitară. Katerina Sfiea Dimcevi construiește, cu sinceritate și delicatețe, o narațiune memorialistică în care copilăria într-o familie macedoneană, limbă, obiceiuri și tradiții primesc o încărcătură afectivă aparte, dar și o valoare etnografică și documentară de necontestat. Volumul său depășește limitele simplei confesiuni personale și devine o punte între

Поввардарието или во Пирин — немала државни институции, немала училишта на мајчиниот јазик, немала сопствен печат. Но оваа отсуство на официјална инфраструктура не значи отсуство на идентитет. Напротив, тоа допринело да македонското преживување во Романија биде уште поизвонредно: идентитет сочуван во семејството, во јазикот, во обичаите, во спомените пренесувани од генерација во генерација, без институционална поддршка, преку чистата сила на самосвеста.

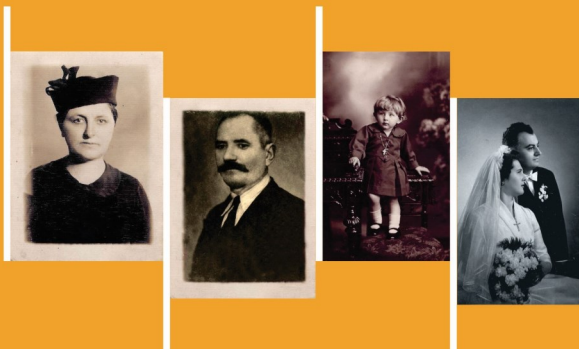
Во оваа светлина, појавата на волумени како *Од животот на една Македонка во Романија*, потпишан од Катерина Сфиеа Димчевиќ, и *Фотографиите на еден Македонец во Романија*, потпишан од Александар Стенеску, не е само редакциски чин, туку акт на идентитетска рекулпација. Катерина Сфиеа Димчевиќ гради, со искреност и нежност, меморијална наратива во која детството во македонско семејство, јазикот, обичаите и традициите добиваат посебна афективна тежина, но и неоспорна етнографска и документарна вредност. Нејзиниот волумен ги надминува границите на едноставната лична исповед и станува мост помеѓу генерации и помеѓу култури, нудејќи женска, длабока и

генерации и ѓндре култури, oferind o perspectivă feminină, profundă și asumată, asupra unei istorii trăite în tăcere. Alexandru Stănescu, la rândul său, transformă fotografiile de familie și fragmentele de arhivă într-un act de rezistență culturală: volumul său este confesiune înaintea de a fi document, gest de fidelitate față de un trecut care altfel s-ar pierde în ritmul unei modernități grăbite. Prin rigoarea contextualizării și sobrietatea narativă, el reușește să redea vizibilitate unei comunități care nu a revendicat niciodată locuri privilegiate în istorie, dar care a contribuit profund la diversitatea culturală a României.

Alături de ei, Cristina Codreanu și Venera Mariana Popescu reprezintă alte voci ale aceleiași conștiințe macedonene din România - persoane care, fără a publica volume proprii, au trăit, au păstrat și au transmis identitatea macedoneană în familie, în comunitate, în gesturi cotidiane de fidelitate față de limbă și tradiție. Fiecare dintre ele este, în felul său, un martor viu al unei istorii care nu a avut nevoie de tipar pentru a exista, ci de oameni care au refuzat să uite. Prezența lor, alături de cea a autoarei și a autorului menționați, demonstrează că poporul macedonean din România nu este o abstracție statistică sau o amintire estompată, ci o realitate vie, care respiră,

Катерина СФИЕА ДИМЧЕВИЧИ

Katerina SFIEA DIMCEVICI

DIN VIAȚA UNEI MACEDONENCE DIN ROMÂNIA

ОД ЖИВОТОТ НА ЕДНА МАКЕДОНКА ОД РОМАНИЈА

Издавачка куќа Мачедонеанул
Букурешт, 2025

Editura Macedoneanul
București 2025

преземена перспектива на една историја живеана во тишина. Александар Стенеску, пак, ги претвора семејните фотографии и архивските фрагменти во акт на културна отпорност: неговиот волумен е исповед пред да биде документ, гест на верност кон минатото кое инаку би се изгубило во ритамот на една забрзана модерност. Преку педантноста на контекстуализацијата и наративната трезвеност, тој успева да ја врати видливоста на една заедница која никогаш не ревносела привилегирани места во историјата, но која длабоко придонела кон културната разновидност на Романија.

Покрај нив, Кристина Кодреану и Венера Маријана Попеску претставуваат други гласови на истата македонска самосвест во Романија — луѓе кои, без да објавуваат сопствени волумени, живееле, сочувале и пренеле македонскиот идентитет во семејството, во заедницата, во секојдневните гестови на верност кон јазикот и традицијата. Секоја од нив е, на свој начин, жив сведок на една историја која немала потреба од печат за да постои, туку од луѓе кои одбиле да забораваат. Нивното присуство, заедно со онаа на споменатата авторка и автор, докажува дека македонскиот народ во Романија не е статистичка апстракција или избледен спомен, туку жива реалност, која дише, која зборува, која ги зачувува своите корени дури и кога почвата изгледа неплодна.

Овие имиња — Катерина Сфиеа Димчевиќ, Александар Стенеску, Кристина Кодреану, Венера Маријана Попеску — не се појавуваат во дипломатските документи од XIX век, не се цитирани во германската или

care vorbește, care își păstrează rădăcinile chiar și atunci când solul pare sterp.

Aceste nume - Katerina Sfiea Dimcevici, Alexandru Stănescu, Cristina Codreanu, Venera Mariana Popescu - nu apar în documentele diplomatice ale secolului al XIX-lea, nu sunt citate în statisticile germane sau austriece, nu semnează memorandumuri către cancelarii europene. Dar sunt continuatorii aceluiași spirit care l-a animat pe Pulevski, pe Misirkov, pe Čupovski: refuzul de a fi redus la tăcere, afirmarea unei identități proprii într-o lume care îi ignora sau îi nega. Diferența este că, în cazul macedonenilor din România, acest refuz nu s-a manifestat prin dicționare, prin gramatici sau prin memorandumuri, ci prin gesturi mai intime, dar la fel de puternice: prin păstrarea limbii în sânul familiei, prin scrierea unui volum memorialistic, prin alcătuirea unei cărți de fotografii, prin simpla existență demnă a unor oameni care știau cine sunt și de unde vin. Iar această formă de rezistență, tăcută dar tenace, este poate cea mai convingătoare dovadă că identitatea macedoneană nu depinde de recunoașterea statelor, ci de voința unor indivizi de a o păstra vie, zi de zi, în cuvinte, în imagini, în amintiri.

Când privim astăzi harta Balcanilor, vedem Macedonia de Nord - un stat tânăr, recunoscut internațional abia în 1993, sub numele provizoriu de „Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei”, și abia în 2019 cu numele actual. Dar recunoașterea politică recentă nu înseamnă că identitatea este recentă. Ea se întinde în timp, prin documente, prin cifre, prin cuvinte, prin gesturi de neclintit ale unor oameni care au refuzat să fie reduși la tăcere. Georgi Pulevski, Kârste Misirkov, Dimitrija

австриската статистика, не потпишуваат меморандуми до европските канцеларии. Но тие се продолжувачи на истиот дух кој го анимирал Пулевски, Мисирков, Чуповски: одбивањето да бидат сведени на молк, потврдувањето на сопствен идентитет во свет кој ги игнорирал или негирал. Разликата е дека, во случајот на Македонците во Романија, овој одбив не се манифестирал преку речници, преку граматика или преку меморандуми, туку преку поинтимни, но исто толку моќни гестови: преку сочувувањето на јазикот во семејната средина, преку пишувањето на еден меморијален волумен, преку составувањето на една фотографска книга, преку едноставното достоинствено постоење на луѓе кои знаеле кои се и од каде доаѓаат. А оваа форма на отпор, тивка но упорна, е можеби најубедливиот доказ дека македонскиот идентитет не зависи од признавањето на државите, туку од волјата на поединци да го одржат жив, ден за ден, во зборови, во слики, во спомени.

Кога денес ја гледаме картата на Балканот, ја гледаме Северна Македонија — млада држава, меѓународно призната дури во 1993 година, под привременото име „Поранешна Југословенска Република Македонија“, и дури во 2019 година со актуелното име. Но неодамнешното политичко признавање не значи дека идентитетот е

Čupovski, Teodosia Gologanov - ацештия ну сунт доар нуме дин архиве; сунт пәринџи фондатори аи унеи конџиинте наџионале каре а суправиеџит прин форџа аргументули џи прин адевәрул историк. Iар адевәрул ацеста, аџа сум ѝл мәртурисес сурселе индепенденте але епоци, есте лимпедес: македоненџи сунт ун попор, Македонија есте џара лор, иар лимба лор - су тоате пресиунџи, су тоате интердикџиџи, су тоате негәрџи - а рәрсунат џи рәрсунә инчә, дес ла Пулевски пәнә асџәзи.

Laura Rogobete

неодамнешен. Тој се протега низ времето, преку документи, преку бројки, преку зборови, преку непоколебливи гестови на луѓе кои одбиле да бидат сведени на молк. Ѓорѓи Пулевски, Крсте Мисирков, Димитрија Чуповски, Теодосија Гологанов - овие не се само имиња од архиви; тие се татковци-основачи на една национална самосвест која преживеала преку силата на аргументот и преку историската вистина. А оваа вистина, како што ја сведочат независните извори на епохата, е јасна: Македонците се народ, Македонија е нивна земја, а нивниот јазик - со сите притисоци, со сите забрани, со сите негирања - одекнувал и уште одекнува, од Пулевски до денес.

Лаура Рогобете

ПЕЧАЛБАРСТВО – ЗА ПОДОБАР ЖИВОТ, ДОБРО ПОЗНАТ ФЕНОМЕН ВО МАКЕДОНИЈА

Во македонскиот простор, а особено во регионот Битола, „работата во туѓина за подобар живот“ претставувала, во втората половина на XIX век и во меѓувоениот период (приближно 1870-1940), општествен феномен од големи размери. Познат во локалната традиција под името „печалбарство“, овој тип на економска миграција подразбирала сезонско или долгорочно заминување на мажите од македонските села кон урбаните центри во Отоманското Царство, Централна Европа и, подоцна, преку океанот, во Соединетите Американски Држави. Недостигот на локални економски ресурси, фискалниот притисок и социјалните трансформации ги натерале цели

MUNCA ÎN STRĂINĂTATE PENTRU UN TRAI MAI BUN – FENOMEN FOARTE CUNOSCUȚ ÎN MACEDONIA

În spațiul macedonean, iar în mod deosebit în regiunea Bitola, plecatul la muncă în străinătate pentru "un trai mai bun" a reprezentat, între a doua jumătate a secolului al XIX-lea și perioada interbelică (aproximativ 1870-1940), un fenomen social de amploare. Cunoscut în tradiția locală sub numele de muncă în străinătate, acest tip de migrație economică presupunea plecarea sezonieră sau pe termen lung al bărbaților din satele macedonene către centre urbane din Imperiul Otoman, Europa Centrală și, ulterior, peste ocean, în Statele Unite ale Americii. Lipsa resurselor economice locale, presiunea fiscală și transformările sociale au determinat generații întregi să își caute traiul în afara comunităților de

генерации да го бараат својот живот надвор од заедниците на потекло.

Регионот Битола станал едно од главните жаришта на овој феномен, благодарение на својата позиција како трговски и културен јазол. Од селата во Пелагонија, како Брусник, голем број мажи заминале кон градови како Софија, Букурешт, Солун, Виена или дури Детроит, каде на почетокот работеле како работници, но во некои случаи стигнале до успешни претприемачи. Таквите примери ја консолидирале сликата на работникот заминат далеку како претприемач, способен да ги претвори домашните недостатоци во реална можност за афирмација во светот.

Надвор од големите центри кон кои се упатувале работниците заминати на печалба — како Софија, Виена или градовите во Соединетите Американски Држави — значителен број Македонци стигнале и во Романија, каде многу од нив одбрале да се населат трајно. Првично заминати „на печалба во странство“ од Македонија — од селата околу Битола, од планинскиот регион Галичник (Мижацијата), од рударската зона Кратово (Кратовско) или од други македонски места — тие нашле во градови како Букурешт, Крајова, Баилешти или Јаши економски можности и средина поволна за интеграција, без да се откажат од својот идентитет и потекло. Така, привременото заминување се претворило, во бројни случаи, во нов почеток, во втора татковина во која традициите, јазикот и свеста за припадноста биле сочувани и пренесувани понатаму.

Во овој контекст се вбројуваат и семејствата на госпоѓата Катерина Сфиеа

origine.

Regiunea Bitola a devenit unul dintre principalele focare ale acestui fenomen, datorită poziției sale de nod comercial și cultural. Din satele din Pelagonia, precum Brusnik, numeroși bărbați au plecat spre orașe precum Sofia, București, Solun, Viena sau chiar Detroit, unde au lucrat inițial ca muncitori, dar au ajuns, în unele cazuri, antreprenori de succes. Astfel de exemple au consolidat imaginea muncitorului plecat departe ca om întreprinzător, capabil să transforme lipsurile de acasă într-o oportunitate reală de afirmare în lume.

În afara marilor centre către care se îndreptau muncitorii plecați la muncă în străinătate - precum Sofia, Viena sau orașele din Statele Unite ale Americii - un număr însemnat de macedoneni au ajuns și în România, unde mulți dintre ei au ales să se stabilească definitiv. Inițial plecați la câștig în străinătate din Macedonia - din satele din jurul Bitolei, din regiunea montană a Galičnikului (Mijakija), din zona minieră a Kratovoului (Kratovsko) sau din alte localități macedonene - aceștia au găsit în orașe precum București, Craiova, Băilești sau Iași oportunități economice și un mediu favorabil integrării, fără a renunța însă la identitatea lor de origine. Astfel, plecarea temporară s-a transformat, în numeroase cazuri, într-un nou început, într-o a doua patrie în care tradițiile, limba și conștiința apartenenței au fost păstrate și transmise mai departe.

În acest context se înscriu și familiile doamnei Katerina Sfiea Dimcevici, a lui Alexandru Stănescu și a profesorului Constantin Câșlaru, stabilite în București, Băilești și în alte localități din România, precum și familia doamnei Cristina Codreanu din Iași. Doamna Sfiea Dimcevici este autoarea volumului „Din viața unei macedonence

Димчевиќ, на Александар Стенеску и на професорот Константин Кашлару, населени во Букурешт, Баилешти и во други места во Романија, како и семејството на госпоѓата Кристина Кодреану од Јаши. Госпоѓата Сфиеа Димчевиќ е авторка на волуменот „Од животот на една Македонка во Романија“, длабоко човечка меморијалистичка книга, во која македонскиот идентитет, припадноста кон заедницата и женската судбина се среќаваат под знакот на сеќавањата. Авторката со автентичност реконструира еден исчезнат, но жив во сеќавањето свет — детството поминато во скутот на едно македонско семејство, годините на формирање во често неповолен контекст за афирмација на идентитетот, и созревањето на една жена која знаела да ја спои дискрецијата со внатрешната сила. Едноставниот и директен јазик, понекогаш суров, другпат топол и носталгичен, ѝ дава на приказната универзална вредност, зборувајќи за сите жени кои живееле меѓу граници — географски, културни и понекогаш оние на наметнатото молчење.

Александру Стенеску е автор на волуменот „Фотографиите на еден Македонец во Романија“, акт на идентитетска рекулпација и гест на културна отпорност. Книгата се чита како густа визуелна хроника, во која секоја слика станува жив прозорец кон интензивно и контрадикторно минато. Семејните фотографии, сцените забележани во Букурештот од триесеттите-четириесеттите години и моментите од секојдневниот живот создаваат сложена слика, во која лицата на луѓето како да зборуваат во име на една скриена историја. Уредничкиот подвиг импресионира со

дин Романија“, о carte de memorialistică profund umană, în care identitatea macedoneană, apartenența la comunitate și destinul feminin se întâlnesc sub semnul memoriei. Autoarea reconstituie cu autenticitate o lume dispărută, dar vie în amintire - copilăria petrecută în sânul unei familii macedonene, anii formării într-un context adesea neprielnic afirmării identitare, și maturizarea unei femei care a știut să îmbine discreția cu forța interioară. Limba simplă și directă, uneori sobră, alteori caldă și nostalgică, conferă poveștii o valoare universală, vorbind despre toate femeile care au trăit între granițe - cele geografice, cele culturale și, uneori, cele ale tăcerii impuse.

Alexandru Stănescu este autorul volumului „Fotografiile unui macedonean din România“, un act de recuperare identitară și un gest de rezistență culturală. Cartea se citește ca o cronică vizuală densă, în care fiecare imagine devine o fereastră spre un trecut viu, intens și contradictoriu. Fotografiile de familie, scenele surprinse în Bucureștiul anilor '30-'40 și momentele din viața cotidiană alcătuiesc un tablou complex, în care chipurile oamenilor par să vorbească în numele unei istorii ascunse. Demersul editorial impresionează prin rigoarea contextualizării - fiecare fotografie este însoțită de explicații clare privind epoca, mediul social și interferențele culturale româno-macedonene. Cititorul descoperă nu doar povestea unei familii, ci și dinamica unei comunități care a trăit între două identități: una moștenită, legată de patria istorică, și una construită, legată de spațiul românesc în care s-a integrat.

Profesorul Constantin Câșlaru este autorul volumului „De la Kratovo la Băilești“, un roman care oferă o transcriere romanțată a parcursului

педантноста на контекстуализацијата — секоја фотографија е придружена со јасни објаснувања за епохата, социјалната средина и романско—македонските културни преплети. Читателот открива не само приказна за едно семејство, туку и динамика на една заедница која живеела меѓу два идентитети: еден наследен, поврзан со историската татковина, и еден изграден, поврзан со романскиот простор во кој се интегрирала.

Професорот Константин Кашлару е автор на волуменот „Од Кратово до Баилешти“, роман кој нуди романтизирана транскрипција на патешествијата на печалбарите, следејќи го симболичниот и реален пат на Македонците заминати од местата на потекло кон романскиот простор. Преку ликовите и наративното нито, авторот реконструира не само географската траса, туку и внатрешниот универзум на оние заминати на работа во странство — копнежот за дома, жртва, надеж и желба да се изгради подобра иднина.

Госпоѓата Кристина Кодреану — родена во Јаши во 1955 година, од татко Македонец, Сава Китановски, роден во Македонија, — даде интервјуте за патешествијата на македонската заедница во емисијата „Интеркултурен дијалог“ на Радио Јаши од 23 јуни 2023 година. Доживувањата на сите овие семејства ја одразува не само економска потреба, туку и идентитетскиот континуитет, во кој „печалбата за подобар живот“ не значела раскин, туку проширување на животниот простор и на македонската заедница.

Еден дефинитивен елемент на работата во странство ја претставува длабоката врска помеѓу заминувањето и враќањето, а еден од

печалбарилор, urmărind drumul simbolic și real al macedonenilor plecați din locurile de origine spre spațiul românesc. Prin intermediul personajelor și al firului narativ, autorul reconstituie nu doar traseul geografic, ci și universul interior al celor plecați la muncă în străinătate - dorul de casă, sacrificiul, speranța și dorința de a construi un viitor mai bun.

Doamna Cristina Codreanu - născută în Iași în 1955, din tată macedonean, Sava Kitanovski, născut în Macedonia, - a acordat un interviu despre experiența comunității macedonene în emisiunea „Dialog intercultural“ de la Radio Iași din 23 iunie 2023. Parcursul tuturor acestor familii reflectă nu doar o necesitate economică, ci și o continuitate identitară, în care munca în străinătate pentru un trai mai bun nu a însemnat o ruptură, ci o extindere a spațiului de viață și a comunității macedonene.

Un element definitoriu al muncii în străinătate îl reprezintă legătura profundă dintre plecare și întoarcere, iar una dintre cele mai sugestive expresii ale acestui ciclu este Nunta de la Galičnik. Această manifestare tradițională, desfășurată anual în satul montan Galičnik din regiunea Mijakija, era organizată în perioada verii, atunci când muncitorii plecați la muncă în străinătate reveneau acasă. Nunta nu era doar un simplu eveniment familial, ci o adevărată sărbătoare comunitară, în care se celebra reîntoarcerea, continuitatea neamului și păstrarea tradițiilor. În acest cadru, muncitorii plecați la muncă în străinătate își reafirmă apartenența, întorcându-se nu doar ca sprijin material al familiei, ci și ca purtător al experiențelor dobândite în lume.

Fenomenul plecatului la câștig în străinătate nu a rămas doar în sfera realității sociale, ci a fost surprins și în literatură, într-o formă sensibilă și

најсугестивните изрази на овој циклус е Галичката свадба. Оваа традиционална манифестација, одржувана годишно во планинското село Галичник од мијачкиот регион, се организира во летниот период, кога работниците заминати на работа во странство се враќале дома. Свадбата не била само едноставен семеен настан, туку вистинска заедничка прослава, во која се славело враќањето, континуитетот на родот и сочувувањето на традициите. Во оваа рамка, работниците заминати на печалба ја потврдувале својата припадност, враќајќи се не само како материјална потпора на семејството, туку и како носители на стекнатите искуства во светот.

Феноменот „печалбарство“ не останал само во сферата на социјалната реалност, туку бил забележан и во литературата, во чувствителна и сугестивна форма. Романот „Од Кратово до Баилешти“, на професорот Константин Кашлару, нуди романтизирана транскрипција на овој циклус, следејќи го симболичниот и реален пат на Македонците заминати од местата на потекло кон романскиот простор. Преку ликовите и наративното нито, авторот реконструира не само географската траса на оние заминати на печалба, туку и нивниот внатрешен универзум — копнежот за дома, жртвата, надежта и желбата да се изгради подобра иднина.

Влијанието на печалбарството било длабоко. Од една страна, носи разделби и жртви на семејно ниво, од друга страна придонел за економската и социјална консолидација на заедниците. Приходите стекнати во странство го поддржале

сугестива. Романот „De la Kratovo la Băilești“, semnat de profesorul Constantin Câșlaru, oferă o transcriere romanțată a acestui parcurs, urmărind drumul simbolic și real al macedonenilor plecați din locurile de origine spre spațiul românesc. Prin intermediul personajelor și al firului narativ, autorul reconstituie nu doar traseul geografic al celor plecați la muncă în străinătate, ci și universul lor interior - dorul de casă, sacrificiul, speranța și dorința de a construi un viitor mai bun.

Impactul acestui fenomen a fost profund. Pe de o parte, a generat separări și sacrificii în plan familial, dar pe de altă parte a contribuit la consolidarea economică și socială a comunităților. Veniturile obținute în străinătate au susținut educația copiilor, dezvoltarea locuințelor și implicarea în viața culturală. În același timp, experiența acumulată în afara țării a adus idei noi și o deschidere către lume, influențând mentalitatea colectivă.

Plecatul la câștig în străinătate - muncitor plecat în străinătate rămâne un fenomen definitoriu atât pentru zona Bitola și regiunile învecinate - Pelagonia, Mijakija și Kratovsko - cât și pentru comunitățile macedonene din România, de la Băilești, București și până la Iași. Macedonenii din România sunt descendenții acelor care au plecat „la câștig în străinătate“ din Macedonia și au găsit aici o nouă casă. De-a lungul a peste un secol, acest fenomen a modelat destine, a construit punți între spații diferite și a consolidat o identitate bazată pe muncă, sacrificiu și dorința de progres, păstrând vie legătura dintre oameni și locurile lor de origine.

Marjan Mihajlov

образованието на децата, развојот на домовите и вклучувањето во културниот живот. Истовремено, искуството акумулирано надвор од земјата донело нови идеи и отворање кон светот, влијаејќи врз колективниот менталитет.

„Заминувањето на печалба“ останува дефинитивен феномен како за Битолската зона и соседните региони - Пелагонија, Мијачко и Кратовско - така и за македонските заедници во

Романија, од Баилешти, Букурешт, Крајова и до Јаши.

Македонците во Романија се потомци на оние кои заминале „на печалба“ од Македонија и нашле тука нов дом. Во текот на повеќе од еден век, овој феномен ги обликувал судбините, градел мостови помеѓу различни простори и консолидирал идентитет заснован на труд, жртва и желба за напредок, сочувувајќи ја жива врската помеѓу луѓето и нивните места на потекло.

Марјан Михајлов

САМИТ НА ЕВРОПСКАТА ПОЛИТИЧКА ЗАЕДНИЦА ВО ЕРЕВАН

Осмиот самит на Европската политичка заедница се одржа во Ереван, главниот град на Ерменија, собирајќи ги шефовите на држави и влади од земјите членки на Европската Унија и од европските партнерски држави. Настанот, одржан на 5 мај 2026 година, претставуваше значаен момент за европската дипломатија, нудејќи неформална рамка за стратешки разговори за безбедноста, енергијата и

SUMMITUL COMUNITĂȚII POLITICE EUROPENE DE LA EREVAN

Cea de-a opta reuniune la nivel înalt a Comunității Politice Europene a avut loc la Erevan, capitala Armeniei, reunind șefi de stat și de guvern din statele membre ale Uniunii Europene și din țările partenere europene. Evenimentul, desfășurat la 5 mai 2026, a reprezentat un moment important pentru diplomația europeană, oferind un cadru

регионалната соработка. Ерменија, која за првпат беше домаќин на ваков самит, преку неговата организација уште еднаш ја потврди својата отвореност кон европската соработка, во сложен геополитички контекст во регионот на Јужен Кавказ. Копретседавањето со самитот го обезбедија Антонио Кошта, претседател на Европскиот совет, и Никол Пашињан, премиер на Ерменија, под мотото „Градиме иднина: Единство и стабилност во Европа“.

На агендата на самитот се најдоа теми од исклучителна важност, како што се зајакнувањето на отпорноста кон хибридните закани, диверзификацијата на енергетските извори, кибернетичката безбедност и подобрувањето на европската поврзаност. Учесниците разговараа и за соработката во областа на одбраната, справувањето со миграциските кризи и регионалната координација во услови на актуелните геополитички предизвици. Форматот на Европската политичка заедница, создаден во 2022 година по иницијатива на францускиот претседател Емануел Макрон, продолжува да им овозможува на европските лидери флексибилен простор за дијалог и политичка координација.

Во овој значаен дипломатски контекст, се

informal pentru discuții strategice privind securitatea, energia și cooperarea regională. Armenia, gazdă pentru prima dată a unui asemenea summit, și-a reafirmat prin organizarea acestuia deschiderea față de cooperarea europeană, într-un context geopolitic complex în regiunea Caucazului de Sud. Copreședinția reuniunii a fost asigurată de António Costa, președintele Consiliului European, și de Nikol Pașinian, prim-ministrul Armeniei, sub deviza „Clădim viitorul: Unitate și stabilitate în Europa”.

Pe agenda summitului s-au aflat teme de primă importanță, precum consolidarea rezilienței în fața amenințărilor hibride, diversificarea surselor de energie, securitatea cibernetică și întărirea conectivității europene. Participanții au abordat și subiecte legate de cooperarea în domeniul apărării, gestionarea crizelor migraționale și coordonarea regională în fața provocărilor geopolitice actuale. Formatul Comunității Politice Europene, lansat în 2022 la inițiativa președintelui francez Emmanuel Macron, continuă să ofere liderilor europeni un spațiu flexibil de dialog și coordonare politică.

În acest context diplomatic de anvergură, o întâlnire bilaterală importantă a avut loc între președintele României, Nicușor Dan, și președinta Republicii Macedonia de Nord, Gordana

одржа и важна билатерална средба меѓу претседателот на Романија, Никушор Дан, и претседателката на Република Северна Македонија, Гордана Сиљановска-Давкова. Двајцата лидери разговараа за продлабочувањето на билатералните односи, регионалната соработка и поддршката за европска стабилност и безбедност. Средбата се одвиваше во атмосфера на отвореност и срдечност, одразувајќи ги добрите односи меѓу двете држави и заедничкиот интерес за зајакнување на соработката на Западен Балкан.

Претседателот Никушор Дан уште еднаш ја потврди постојаната поддршка на Романија за европскиот пат на Северна Македонија, нагласувајќи дека европската интеграција на земјите од Западен Балкан останува суштинска за стабилноста и иднината на Европа. Воедно, романскиот претседател ја истакна важноста од зацврстување на економските, културните и образовните врски меѓу Букурешт и Скопје, како и потребата од поблиска соработка во областа на регионалната безбедност.

Од своја страна, претседателката Гордана Сиљановска-Давкова ѝ се заблагодари на Романија за поддршката што ѝ ја дава на Северна Македонија во процесот на приближување кон Европската Унија. Таа

Siljanovska - Davkova. Cei doi lideri au discutat despre aprofundarea relațiilor bilaterale, cooperarea regională și sprijinul pentru stabilitatea și securitatea europene. Întâlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă deschisă și cordială, reflectând relațiile bune dintre cele două state și interesul comun pentru consolidarea cooperării în Balcanii de Vest.

Președintele Nicușor Dan a reafirmat sprijinul constant al României pentru parcursul european al Macedoniei de Nord, subliniind că integrarea europeană a statelor din Balcanii de Vest rămâne esențială pentru stabilitatea și viitorul Europei. Totodată, șeful statului român a evidențiat importanța consolidării relațiilor economice, culturale și educaționale dintre București și Skopje, precum și necesitatea unei colaborări mai strânse în domeniul securității regionale.

La rândul său, președinta Gordana Siljanovska - Davkova a mulțumit României pentru susținerea oferită Macedoniei de Nord în procesul de apropiere de Uniunea Europeană. Ea a subliniat că relațiile dintre cele două țări sunt bazate pe respect reciproc, cooperare și valori comune europene. Lidera de la Skopje și-a exprimat interesul pentru extinderea colaborării practice în domenii precum energia, infrastructura, cultura, educația și schimburile academice.

нагласи дека односите меѓу двете земји се темелат врз заемна почит, соработка и заеднички европски вредности. Претседателката од Скопје изрази интерес за проширување на практичната соработка во областите на енергетиката, инфраструктурата, културата, образованието и академската размена.

Важен дел од разговорите беше посветен на соработката во рамките на НАТО и на регионалната безбедност. Двајцата лидери ја поздравиле соработката меѓу воените структури на двете држави и ја истакнаа важноста на сојузничката солидарност во меѓународен контекст обележан со бројни безбедносни предизвици. Исто така, беа разгледани прашања поврзани со борбата против хибридните закани, кибернетичката безбедност и потребата од зајакнување на демократската отпорност во услови на дезинформациски кампањи.

Разговорите се осврнаа и на развојот на билатералните економски односи. Иако трговската размена меѓу двете земји бележи позитивен развој во последните години, двете страни оценија дека постои значителен потенцијал за натамошен раст, особено во областите на обновливите извори на енергија, информатичката технологија и туризмот. Романија може да претставува важен регионален партнер за Северна Македонија и мост кон европските економски и енергетски проекти.

Самитот во Ереван уште еднаш покажа дека европските мултилатерални форуми не нудат само простор за стратешки дебати, туку и конкретни можности за зајакнување на билатералните односи меѓу државите учеснички. Во таа смисла, средбата меѓу претседателот на Романија и претседателката на Северна Македонија ја потврди желбата на двете страни за продлабочување на политичката, економската и безбедносната соработка во европски контекст што постојано се менува.

На крајот од самитот, учесниците повторно ја потврдија својата заложба за мир, стабилност и соработка во поширокиот европски простор, нагласувајќи ја важноста на

Un punct important al convorbirilor l-a reprezentat cooperarea în cadrul NATO și în domeniul securității regionale. Cei doi lideri au salutat colaborarea dintre structurile militare ale celor două state și au evidențiat importanța solidarității aliate într-un context internațional marcat de numeroase provocări de securitate. De asemenea, au fost discutate aspecte privind combaterea amenințărilor hibride, securitatea cibernetică și necesitatea întăririi rezilienței democratice în fața campaniilor de dezinformare.

Discuțiile au vizat și dezvoltarea relațiilor economice bilaterale. Deși schimburile comerciale dintre cele două țări au cunoscut o evoluție pozitivă în ultimii ani, ambele părți au apreciat că există încă un potențial semnificativ de creștere, mai ales în domeniile energiei regenerabile, tehnologiei informației și turismului. România poate reprezenta pentru Macedonia de Nord un important partener regional și o punte de conectare către proiectele economice și energetice europene.

Summitul de la Erevan a demonstrat încă o dată că forumurile europene multilaterale oferă nu doar un spațiu pentru dezbateri strategice, ci și oportunități concrete pentru consolidarea relațiilor bilaterale dintre statele participante. În acest sens, întâlnirea dintre președintele României și președinta Macedoniei de Nord a confirmat dorința ambelor părți de a aprofunda cooperarea politică, economică și de securitate într-un context european aflat în continuă transformare.

La finalul reuniunii, liderii participanți au reafirmat angajamentul pentru pace, stabilitate și cooperare în spațiul european extins, subliniind importanța unității și dialogului în fața provocărilor contemporane. Pentru România și Macedonia de Nord, summitul de la Erevan a reprezentat un nou pas în consolidarea relațiilor bilaterale și în întărirea parteneriatului dintre cele două state europene.

Laura Rogobete

единството и дијалогот пред современите предизвици. За Романија и Северна Македонија, самитот во Ереван претставуваше нов чекор во зацврстувањето на билатералните односи и во унапредувањето на партнерството меѓу двете европски држави.

Лаура Рогобете

ПОРАКАТА НА ПРЕТСЕДАТЕЛКАТА ГОРДАНА СИЉАНОВСКА- ДАВКОВА ПО ПОВОД НА НАЦИОНАЛНИОТ ДЕН НА МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК

Денеска, на 5 мај, Денот на македонскиот стандарден јазик, упатувам искрена честитка до сите Македонци, чиј мајчин јазик е, каде и да се, до сите негови говорители, проучувачи и љубители.

Македонскиот јазик е темел на нашиот идентитет и самобитност, траен сведок на историскиот континуитет и носител на културното и духовното наследство на македонскиот народ. Тој е огледало на генерации Македонци низ вековите, преку него се изразува народниот дух, а со неговото

MESAJUL PREȘEDINTEI GORDANA SILJANOVSKA – DAVKOVA, CU OCAZIA ZILEI NAȚIONALE A LIMBII LITERARE MACEDONENE

Astăzi, 5 mai, de Ziua limbii macedonene literare, adresez sincere felicitări tuturor acelor a căror limbă maternă este limba macedoneană, oriunde ei s-ar afla, precum și tuturor vorbitorilor, cercetătorilor și iubitorilor acesteia.

Limba macedoneană reprezintă temelia identității și individualității noastre naționale, o mărturie durabilă a continuității istorice și purtătoarea moștenirii culturale și spirituale a poporului macedonean. Ea este de-a lungul veacurilor oglinda generațiilor de macedoneni; prin intermediul ei se exprimă spiritul poporului, iar prin dăinuirea sa se confirmă însăși existența noastră. Este minunatul instrument prin care sunt exprimate iubirea și ideile, prin care se creează opere

опстојување се потврдува нашето постоење. Тој е прекрасниот инструмент за изразување љубов и идеи, создавање уметнички и научни творби, вредни дела и вечни вредности.

Од делото на светите браќа Кирил и Методиј, преку визионерската мисла на Крсте Петков Мисирков, до кодификацијата на македонскиот стандарден јазик во 1945 година, соочени со оспорувања и пропаганди, се остварија вековните македонски стремежи за своја држава и јазик. Овој процес беше научно зацврстен со исклучителниот придонес на Блаже Конески, а дополнително потврден со објавувањето на првата граматика на македонскиот јазик од Круме Кепески во 1946 година, чиј осумдесетгодишен јубилеј го одбележуваме годинава.

Македонскиот јазик не е само сведоштво за минатото, туку и суштински креатор на современиот општествен развој. Затоа, неговата правилна и достоинствена употреба, како и доследната примена на Законот за употреба на македонскиот јазик, претставуваат темел на функционалната демократска држава.

Денес, повеќе од кога било, наша обврска е јасна: да го чуваме, негуваме и унапредуваме македонскиот јазик, да го браниме од негирања, оти без него не сме тие кои сме, ниту ќе останеме свои!

Нека е вековита неговата мисија!
Честит 5 Мај!

artistice și științifice, lucrări de valoare și valori nepieritoare.

De la opera Sfinților Frați Chiril și Metodiu, trecând prin gândirea vizionară a lui Kârste Petkov Misirkov și până la codificarea limbii literare macedonene în anul 1945, în pofida contestărilor și propagandelor, s-au împlinit aspirațiile seculare ale macedonenilor de a avea propriul stat și propria limbă. Acest proces a fost consolidat pe plan științific prin contribuția excepțională a lui Blaže Koneski și confirmat suplimentar prin publicarea primei gramatici a limbii macedonene de către Krume Kepeski, în anul 1946, al cărei jubileu de optzeci de ani îl marcăm anul acesta.

Limba macedoneană nu este doar o mărturie a trecutului, ci și un factor esențial al dezvoltării societății contemporane. De aceea, folosirea ei corectă și demnă, precum și aplicarea consecventă a Legii privind utilizarea limbii macedonene, reprezintă unul dintre fundamentele statului democratic funcțional.

Astăzi, mai mult ca oricând, obligația noastră este clară: să păstrăm, să cultivăm și să dezvoltăm limba macedoneană, să o apărăm de negăre, pentru că fără ea nu am fi ceea ce suntem și nici nu am putea rămâne noi înșine!

Fie ca misiunea ei să dăinuiască veșnic!
Sărbătorit să fie 5 Mai!

9 И 10 МАЈ ВО ИСТОРИЈАТА НА РОМАНСКИОТ НАРОД

Постојат во историјата на секој народ одредени денови кои не претставуваат само обични календарски датуми, туку вистински симболи на националниот идентитет, на борбата за слобода и на историското оформување. За романскиот народ, 9 и 10 мај заземаат посебно место, бидејќи се поврзани со некои од најважните моменти од современата историја на Романија: прогласувањето на државната независност, утврдувањето на романската монархија и интегрирањето на европските вредности во националната судбина.

Денот 9 мај останал запишан во колективната меморија на Романците како моментот кога Романија јавно ја потврдила својата независност од Отоманската Империја.

9 ȘI 10 MAI ÎN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

Există în istoria fiecărui popor anumite zile care nu reprezintă doar simple repere calendaristice, ci adevărate simboluri ale identității naționale, ale luptei pentru libertate și ale devenirii istorice. Pentru poporul român, zilele de 9 și 10 mai ocupă un loc aparte, fiind legate de unele dintre cele mai importante momente din istoria modernă a României: proclamarea independenței de stat, afirmarea regalității române și integrarea valorilor europene în destinul național.

Ziua de 9 mai a rămas înscrisă în memoria colectivă a românilor ca momentul în care România și-a afirmat public independența față de Imperiul Otoman. La 9 mai 1877, în cadrul ședinței Adunării Deputaților, ministrul de externe Mihail Kogălniceanu a rostit cuvintele care aveau să schimbe destinul țării: „Suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare”. Declarația a venit într-un context european tensionat, marcat de

TOTI PENTRU UNUL SI UNUL PENTRU TOTI!

IN AMINTIREA VITEJILOR VITEZULUI CAROL I.
(1877—1878)

На 9 мај 1877 година, за време на седницата на Собранието на пратениците, министерот за надворешни работи Михаил Когалничану ги изговорил зборовите кои засекогаш ќе ја променат судбината на државата: „Ние сме независни, ние сме самостојна нација“. Оваа декларација дошла во еден напнат европски контекст, обележан од Руско-турската војна и од желбата на балканските народи да ја потврдат својата слобода и национална припадност.

Независноста не претставувала само политички чин, туку и резултат на жртвата на илјадниците романски војници кои се бореле на боиштата кај Плевна, Гривица, Рахова и Смордан. Преку храброста на романската армија и решителноста на тогашните политички водачи, Романија го стекнала правото да биде признаена како суверена и независна држава во современа Европа. Овој момент ја зацврстил националната свест и го отворил патот за политичкиот, економскиот и културниот развој на земјата.

Воедно, 9 мај има и длабоко европско значење. На 9 мај 1950 година, францускиот министер за надворешни работи Робер Шуман ја претставил декларацијата која станала темел на современата европска интеграција, документ што се смета за зачеток на Европската Унија. Така, за современа Романија, овој ден симболизира и национална независност и припадност кон европските вредности на соработка, мир и солидарност меѓу народите.

Доколку 9 мај ја претставува потврдата на независноста, тогаш 10 мај го симболизира зацврстувањето на современата романска

разбојот русо-турк и de dorința popoarelor din Balcani de a-și afirma libertatea și identitatea națională.

Independența nu a reprezentat doar un act politic, ci și rezultatul sacrificiului miilor de soldați români care au luptat pe câmpurile de bătălie de la Plevna, Grivița, Rahova sau Smârdan. Prin curajul armatei române și prin hotărârea conducătorilor politici ai vremii, România și-a câștigat dreptul de a fi recunoscută ca stat suveran și independent în cadrul Europei moderne. Acest moment a consolidat conștiința națională și a deschis drumul dezvoltării politice, economice și culturale a țării.

Totodată, 9 mai are și o profundă semnificație europeană. La 9 mai 1950, ministrul francez de externe Robert Schuman a lansat declarația care a stat la baza construcției europene moderne, document considerat actul de naștere al Uniunii Europene. Astfel, pentru România contemporană, această zi simbolizează atât independența națională, cât și apartenența la valorile europene ale cooperării, păcii și solidarității între popoare.

Dacă 9 mai reprezintă afirmarea independenței, ziua de 10 mai simbolizează consolidarea statului român modern și începutul unei epoci de stabilitate și modernizare. La 10 mai 1866, principele Carol de Hohenzollern - Sigmaringen a intrat în București și a depus jurământul ca domnitor al României. Venirea sa pe tron a marcat începutul unei perioade de profunde transformări pentru societatea românească. Sub conducerea lui Carol I au fost construite instituții moderne, au fost dezvoltate infrastructura și economia, iar România și-a întărit poziția internațională.

држава и почетокот на една епоха на стабилност и модернизација. На 10 мај 1866 година, кнезот Карол од Хоенцолерн-Зигмаринген пристигнал во Букурешт и положил заклетва како владетел на Романија. Неговото доаѓање на престолот означило почеток на длабоки преобразби во романското општество. Под водството на Карол I биле изградени современи институции, биле развивани инфраструктурата и економијата, а Романија ја зацврстила својата меѓународна позиција.

Подоцна, на 10 мај 1877 година, Карол I го потпишал актот за независност прогласен во Парламентот еден ден претходно, а на 10 мај 1881 година Романија била прогласена за кралство, при што Карол станал првиот крал на Романија. Овој момент имал силна симболична вредност, бидејќи ја потврдувал политичката зрелост на романската држава и нејзиното признавање во европското семејство на народи.

Во текот на многу децении, 10 мај бил национален празник на Романија. Тоа бил ден кога се организирале воени паради, официјални церемонии, културни манифестации и моменти на длабок патриотизам. За тогашните генерации, 10 мај значел единство, напредок и доверба во иднината на државата. По воспоставувањето на комунистичкиот режим, значењето на овој ден било намалено и избришано од официјалниот календар, но по 1989 година неговата историска важност повторно била вратена во вниманието на романското општество.

Денес, 9 и 10 мај треба да се гледаат заедно, како заемно поврзани симболи на современата романска историја. Тие зборуваат за борбата за независност, за создавањето на

Май târziu, la 10 mai 1877, Carol I a promulgat actul independenței proclamat în Parlament cu o zi înainte, iar la 10 mai 1881, România a fost proclamată regat, Carol devenind primul rege al României. Acest moment a avut o puternică valoare simbolică, deoarece confirma maturitatea politică a statului român și recunoașterea sa în concertul european al vremii.

Timp de multe decenii, 10 Mai a fost sărbătoarea națională a României. Era o zi în care aveau loc parade militare, ceremonii oficiale, manifestări culturale și momente de profund patriotism. Pentru generațiile de atunci, 10 Mai însemna unitate, progres și încredere în viitorul țării. După instaurarea regimului comunist, semnificația acestei zile a fost diminuată și eliminată din calendarul oficial, însă după 1989 importanța sa istorică a fost readusă în atenția societății românești.

Astăzi, zilele de 9 și 10 mai trebuie privite împreună, ca simboluri complementare ale istoriei moderne românești. Ele vorbesc despre lupta pentru independență, despre construcția statului modern, despre sacrificiu, demnitate și apartenență europeană. Sunt zile care ne amintesc că libertatea și identitatea unui popor se construiesc prin curaj, responsabilitate și respect pentru valorile naționale.

Pentru comunitatea macedoneană din România, zilele de 9 și 10 Mai au o semnificație aparte, deoarece etnicii macedoneni au fost și rămân parte integrantă a societății românești, contribuind de-a lungul timpului la dezvoltarea economică, culturală și socială a țării. În toate marile momente ale istoriei moderne a României, membrii comunității macedonene au împărtășit aceleași idealuri de libertate, demnitate și progres,

9 и 10 –ти мај во историјата на Романија - 9 și 10 mai în istoria României

современата држава, за жртвата, достоинството и европската припадност. Тоа се денови кои нè потсетуваат дека слободата и идентитетот на еден народ се градат преку храброст, одговорност и почитување на националните вредности.

За македонската заедница во Романија, 9 и 10 мај имаат посебно значење, бидејќи етничките Македонци биле и останале составен дел од романското општество, придонесувајќи низ времето за економскиот, културниот и општествениот развој на државата. Во сите големи моменти од современата историја на Романија, членовите на македонската заедница ги споделувале истите идеали за слобода, достоинство и напредок, активно учествувајќи во животот на романската држава и прифаќајќи ги нејзините национални вредности. Почитувањето и одбележувањето на овие историски денови претставува за Македонците во Романија и чин на национално сеќавање, но и израз на нивната природна припадност кон судбината на романскиот народ.

Во свет кој постојано се менува, сеќавањето на овие историски моменти

participând activ la viața statului român și asumându-și valorile naționale ale acestuia. Respectarea și cinstirea acestor zile istorice reprezintă pentru macedonenii din România atât un act de memorie națională, cât și o expresie a apartenenței lor firești la destinul poporului român.

Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, memoria acestor momente istorice rămâne esențială pentru păstrarea conștiinței naționale și pentru înțelegerea drumului parcurs de România. 9 și 10 mai nu reprezintă doar pagini de manual, ci expresia unei istorii care continuă să definească prezentul și viitorul poporului român.

Laura Rogobete

останува суштинско за зачувување на националната свест и за разбирање на патот што го поминала Романија. Деветти и десетти мај не претставуваат само страници од учебниците, туку израз на една историја која продолжува да го обликува сегашното и идното време на романскиот народ.

Лаура Рогобете

РАБОТНА СРЕДБА ВО ПАРТИЈАТА НА РОМИТЕ ПРО-ЕВРОПА ДОЛЖ

На 12 мај 2026 година, во Крајова, се одржа работна средба организирана од Партијата на Ромите ПРО-ЕВРОПА – Огранок Долж, настан кој обедини претставници на невладини организации, образовни институции и граѓанското општество, посветени на развојот на локалните заедници, промовирањето на социјалната инклузија и зацврстувањето на меѓуетничкиот дијалог. На средбата учествуваа претставници на повеќе здруженија и институции активно вклучени во општествениот и образовниот живот, во борбата против дискриминацијата и социјалната исклученост, во промовирањето на еднаквите можности, образованието на мајчин јазик и соработката меѓу националните малцинства во Романија.

Друштвото на Македонците од Романија беше претставено на овој настан од Рогобете Кристеску Лаура Елен, а учеството на ДМР се вклопува во насоките утврдени со статутот на организацијата, кој предвидува поддршка на меѓукултурниот дијалог, промовирање на демократските вредности, заштита на етничкиот и културниот идентитет, развој на односите меѓу националните малцинства и активно вклучување во борбата против нетолеранцијата, маргинализацијата и дискриминацијата. Настанот претставуваше значајна можност за зацврстување на односите меѓу македонската заедница и останатите етнички заедници во

ÎNTÂLNIRE DE LUCRU LA PARTIDA ROMILOR PRO-EUROPA DOLJ

În data de 12 mai 2026, la Craiova, a avut loc o întâlnire de lucru organizată de Partida Romilor PRO-EUROPA – Sucursala Dolj, eveniment care a reunit reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, ai instituțiilor educaționale și ai societății civile, preocupați de dezvoltarea comunităților locale, promovarea incluziunii sociale și consolidarea dialogului interetnic. La reuniune au participat reprezentanți ai mai multor structuri asociative și instituționale, implicate activ în viața comunitară și educațională, în combaterea discriminării și a excluziunii sociale, în promovarea egalității de șanse, a educației în limba maternă și a cooperării dintre minoritățile naționale din România.

Asociația Macedonenilor din România a fost reprezentată la acest eveniment de Laura Elen Rogobete Cristescu, participarea AMR înscriindu-se în direcțiile asumate prin statutul organizației, care prevede susținerea dialogului intercultural, promovarea valorilor democratice, apărarea identității etnice și culturale, dezvoltarea relațiilor dintre minoritățile naționale și implicarea activă în combaterea intoleranței, marginalizării și discriminării. Evenimentul a reprezentat o oportunitate importantă pentru consolidarea relațiilor dintre comunitatea macedoneană și celelalte comunități etnice din județul Dolj, precum și pentru dezvoltarea unor noi perspective de colaborare în domeniul educației, culturii și

Работна средба - Întâlnire de lucru

округот Долж, како и за развој на нови перспективи за соработка во областа на образованието, културата и социјалната инклузија.

На средбата учествуваа и Даниел Бакану, претседател на Здружението „Секогаш за Европа“ од Крајова, Ана Марија Кристеа-Раду, училишен инспектор за национални малцинства – Роми во рамките на Окружниот училиштен инспекторат Долж, претставници на раководството на Партијата на Ромите ПРО-ЕВРОПА – Огранок Долж, училишни медијатори, професори по ромски јазик и претставници на организации активни во областа на социјалната заштита и поддршката на ранливите категории. Разговорите ја истакнаа потребата од развој на стабилни партнерства меѓу граѓанските организации и јавните институции, способни да создаваат конкретни проекти за заедницата и да придонесат за намалување на појавите на социјална исклученост и дискриминација.

Во рамките на средбата, претставниците на Партијата на Ромите ПРО-ЕВРОПА – Огранок Долж ја претставија активноста на организацијата и портфолиото на соработки развивани низ годините како на локално и национално, така и на меѓународно ниво. Беа истакнати партнерствата реализирани со организации од повеќе европски држави, како Италија, Франција, Германија, Бугарија, Шпанија и Хрватска, како и проектите спроведени во областа на образованието, културата и социјалната интеграција. Учесниците нагласија дека развојот на локалните заедници не може да се реализира без соработка, солидарност и постојано вклучување на организациите што ги

includiunii sociale.

La întâlnire au mai participat Daniel Băcanu, președintele Asociației „Mereu pentru Europa” din Craiova, Ana Maria Cristea-Radu, inspector școlar pentru minorități naționale - romi din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Dolj, reprezentanți ai conducerii Partidei Romilor PRO-EUROPA - Sucursala Dolj, mediatori școlari, profesori de limba romani și reprezentanți ai unor organizații active în domeniul protecției sociale și al sprijinirii grupurilor vulnerabile. Discuțiile purtate au evidențiat necesitatea dezvoltării unor parteneriate stabile între organizațiile civice și instituțiile publice, capabile să genereze proiecte concrete pentru comunitate și să contribuie la reducerea fenomenelor de excluziune socială și discriminare.

În cadrul reuniunii, reprezentanții Partidei Romilor PRO-EUROPA – Sucursala Dolj au prezentat activitatea organizației și portofoliul de colaborări dezvoltate de-a lungul timpului atât în plan local și național, cât și la nivel internațional. Au fost evidențiate parteneriatele realizate cu organizații din mai multe state europene, precum Italia, Franța, Germania, Bulgaria, Spania și Croația, precum și proiectele implementate în domeniul educației, culturii și integrării sociale. Participanții au subliniat faptul că dezvoltarea comunităților locale nu poate fi realizată fără colaborare, solidaritate și implicarea constantă a organizațiilor care reprezintă minoritățile naționale și grupurile vulnerabile.

Un subiect important al întâlnirii l-a reprezentat educația în limba maternă și rolul acesteia în păstrarea identității etnice. În acest context, inspectorul școlar pentru minorități naționale – romi a prezentat activitatea desfășurată în județul Dolj pentru sprijinirea elevilor romi,

претставуваат националните малцинства и ранливите категории.

Важна тема на средбата беше образованието на мајчин јазик и неговата улога во зачувувањето на етничкиот идентитет. Во тој контекст, училишниот инспектор за национални малцинства – Роми ја претстави активноста што се спроведува во округот Долж за поддршка на ромските ученици, истакнувајќи ја важноста на училишните медијатори, професорите по ромски јазик и образовните програми наменети за спречување на напуштањето на училиштето и олеснување на еднаков пристап до образование. Воедно, беа разгледани можности за соработка меѓу образовните институции и организациите на националните малцинства, со цел развој на заеднички проекти посветени на промовирањето на мултикултурното образование и борбата против дискриминацијата во училиштата.

Претставникот на Друштвото на Македонците од Романија го претстави искуството на ДМР во организирањето културни и образовни активности посветени на зачувувањето на македонскиот јазик, промовирањето на традициите и зацврстувањето на етничкиот идентитет кај младите. Во рамките на дијалогот со учесниците беа истакнати бројни заеднички точки меѓу организациите, особено во однос на заштитата на културното наследство, поддршката на образованието на мајчин јазик и промовирањето на меѓусебната почит меѓу заедниците. Учеството на ДМР на оваа средба уште еднаш ја покажа отвореноста на организацијата кон соработка и активно

евиденцијата важноста на медијаторите школари, а професорите на јазикот романи и програмите образовни наменети за борбата напуштањето на училиштето и олеснување на еднаков пристап до образование. Воедно, беа разгледани можности за соработка меѓу образовните институции и организациите на националните малцинства, со цел развој на заеднички проекти посветени на промовирањето на мултикултурното образование и борбата против дискриминацијата во училиштата.

Reprezentantul Asociației Macedonenilor din România a prezentat experiența AMR în organizarea activităților culturale și educaționale dedicate păstrării limbii macedonene, promovării tradițiilor și consolidării identității etnice în rândul tinerilor. În cadrul dialogului purtat cu participanții, au fost evidențiate numeroase puncte comune între organizațiile participante, în special în ceea ce privește protejarea patrimoniului cultural, susținerea educației în limba maternă și promovarea respectului reciproc între comunități. Participarea AMR la această întâlnire a demonstrat încă o dată deschiderea organizației către cooperare și implicare activă în proiecte dedicate dezvoltării relațiilor interetnice și consolidării coeziunii sociale.

De asemenea, discuțiile purtate cu reprezentanții Asociației „Mereu pentru Europa” au vizat posibilitatea dezvoltării unor proiecte comune în domeniul promovării valorilor europene, educației civice și incluziunii sociale. Participanții au subliniat faptul că parteneriatele dintre organizațiile neguvernamentale și instituțiile publice pot contribui semnificativ la dezvoltarea comunităților locale și la crearea unui climat bazat pe toleranță, dialog și respect reciproc.

În urma întâlnirii, reprezentantul Asociației

Работна средба - Întâlnire de lucru

вклучување во проекти посветени на развојот и зацврстувањето на меѓуетничките односи на а Македонците од Романија повторно ја потврдија својата определба за поддршка на меѓукултурниот дијалог, промовирањето на еднаквите можности, борбата против дискриминацијата и развојот на односите и соработка засновани врз почит, солидарност и заедничка одговорност.

Лаура Рогобете

ДМР И МАЛЦИНСТВАТА ГО ОДБЕЛЕЖАА СВЕТСКИОТ ДЕН НА КУЛТУРНАТА РАЗНОВИДНОСТ

На 21 мај, по повод Светскиот ден на културната разновидност за дијалог и развој, претставниците на македонската заедница учествуваа, заедно со останатите национални малцинства од Романија, на манифестации посветени на промовирањето на меѓукултурниот дијалог, меѓусебната почит и вреднувањето на културното наследство на секоја етничка заедница. Настанот претставуваше нова можност за потврдување на фактот дека културната разновидност претставува една од најзначајните вредности на современото општество и суштински елемент за хармоничен развој на односите меѓу луѓето и заедниците.

Светскиот ден на културната разновидност за дијалог и развој секоја година се одбележува по иницијатива на УНЕСКО и Организацијата на Обединетите Нации, а е посветен на промовирањето на меѓукултурниот дијалог, мирот и соработката меѓу народите. Овој ден ја истакнува важноста од зачувувањето на културните идентитети, мајчините јазици,

Macedonenilor din România a redactat un draft de contract de parteneriat între AMR, Partida Romilor PRO-EUROPA – Sucursala Dolj, Asociația „Mereu pentru Europa” și Inspectoratul Școlar Județean Dolj. Documentul urmărește stabilirea unui cadru comun de colaborare pentru implementarea unor proiecte culturale, educaționale și sociale, dedicate promovării diversității culturale, combaterii discriminării și sprijinirii comunităților vulnerabile.

Întâlnirea de lucru organizată la Craiova a demonstrat importanța cooperării dintre organizațiile minorităților naționale, instituțiile publice și societatea civilă în dezvoltarea unor proiecte capabile să răspundă nevoilor reale ale comunităților locale. Prin participarea la astfel de inițiative, Asociația Macedonenilor din România își reafirmă angajamentul de a susține dialogul intercultural, promovarea egalității de șanse, combaterea discriminării și dezvoltarea unor relații de colaborare bazate pe respect, solidaritate și responsabilitate comună.

Laura Rogobete

AMR A CELEBRAT ALĂTURI DE CELELALTE MINORITĂȚI ZIUA MONDIALĂ A DIVERSITĂȚII CULTURALE

În data de 21 mai, cu prilejul Zilei Mondiale a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare, reprezentanții comunității macedonene au participat, alături de celelalte minorități naționale din România, la manifestări dedicate promovării dialogului intercultural, respectului reciproc și valorificării patrimoniului cultural al fiecărei comunități etnice. Evenimentul a reprezentat un nou prilej de reafirmare a faptului că diversitatea culturală constituie una dintre cele mai importante valori ale societății contemporane și un element esențial pentru dezvoltarea armonioasă a relațiilor dintre oameni și comunități.

Ziua Mondială a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare este marcată anual la inițiativa UNESCO și a Organizației Națiunilor Unite, fiind dedicată promovării dialogului intercultural, păcii și cooperării între popoare. Această zi evidențiază importanța păstrării identităților culturale, a limbilor materne, a tradițiilor și a patrimoniului spiritual al tuturor comunităților etnice.

În cadrul manifestărilor organizate cu această ocazie, reprezentanții AME au evidențiat

традициите и духовното наследство на сите етнички заедници.

Во рамките на манифестациите организирани по овој повод, претставниците на ДМР ја истакнаа улогата што македонската заедница ја има во романскиот мултикултурен простор, преку зачувувањето и промовирањето на јазикот, традициите, музиката, обичаите и културните вредности пренесувани од генерација на генерација. Воедно, беа нагласени и односите на пријателство и соработка што постојат меѓу националните малцинства во Романија, во духот на меѓусебната почит и постојаниот дијалог.

Учеството на ДМР на овој симболичен ден уште еднаш покажа дека културната разновидност не треба да се гледа како разлика што разделува, туку како богатство што ги зближува луѓето и создава мостови меѓу заедниците. Во едно современо општество, мултикултурализмот претставува значаен извор за општествениот и културниот развој, а дијалогот меѓу етничките заедници придонесува за зацврстување на кохезијата и меѓусебното разбирање.

Манифестациите посветени на овој ден

ролul pe care comunitatea macedoneană îl are în peisajul multicultural românesc, prin păstrarea și promovarea limbii, tradițiilor, muzicii, dansurilor și valorilor culturale moștenite din generație în generație. Totodată, au fost subliniate relațiile de prietenie și colaborare existente între minoritățile naționale din România, într-un spirit al respectului reciproc și al dialogului permanent.

Participarea AME la această zi simbolică a demonstrat încă o dată faptul că diversitatea culturală nu trebuie privită ca o diferență care separă, ci ca o bogăție care apropie oamenii și creează punți între comunități. Într-o societate modernă, multiculturalismul reprezintă o resursă importantă pentru dezvoltarea socială și culturală, iar dialogul dintre etnii contribuie la consolidarea coeziunii și a înțelegerii reciproce.

Manifestările dedicate acestei zile au inclus momente culturale, întâlniri între reprezentanții minorităților naționale, schimburi de idei și discuții privind importanța păstrării identității culturale în contextul contemporan. Evenimentul a oferit participanților posibilitatea de a descoperi elemente specifice fiecărei comunități și de a promova valorile toleranței, solidarității și cooperării.

Prin participarea la astfel de acțiuni, AME își

вклучија културни моменти, средби меѓу претставниците на националните малцинства, размена на идеи и разговори за значењето на зачувувањето на културниот идентитет во современиот контекст. Настанот им овозможи на учесниците да откријат специфични елементи на секоја заедница и да ги промовираат вредностите на толеранцијата, солидарноста и соработката.

Со учеството на слични активности, ДМР ја потврдува својата определба за поддршка на меѓукултурниот дијалог и за активно придонесување кон зачувувањето на културното наследство на македонската заедница во Романија. Воедно, настанот покажа дека единството во разновидноста претставува една од најсилните основи на едно демократско

reafirmă angajamentul de a susține dialogul intercultural și de a contribui activ la păstrarea patrimoniului cultural al comunității macedonene din România. Totodată, evenimentul a demonstrat că unitatea în diversitate reprezintă unul dintre cele mai puternice fundamente ale unei societăți democratice și moderne, în care fiecare cultură are dreptul să fie cunoscută, respectată și transmisă generațiilor viitoare.

Laura Rogobete

и современо општество, во кое секоја култура има право да биде позната, почитувана и пренесена на идните генерации.

Марјан Михајлов

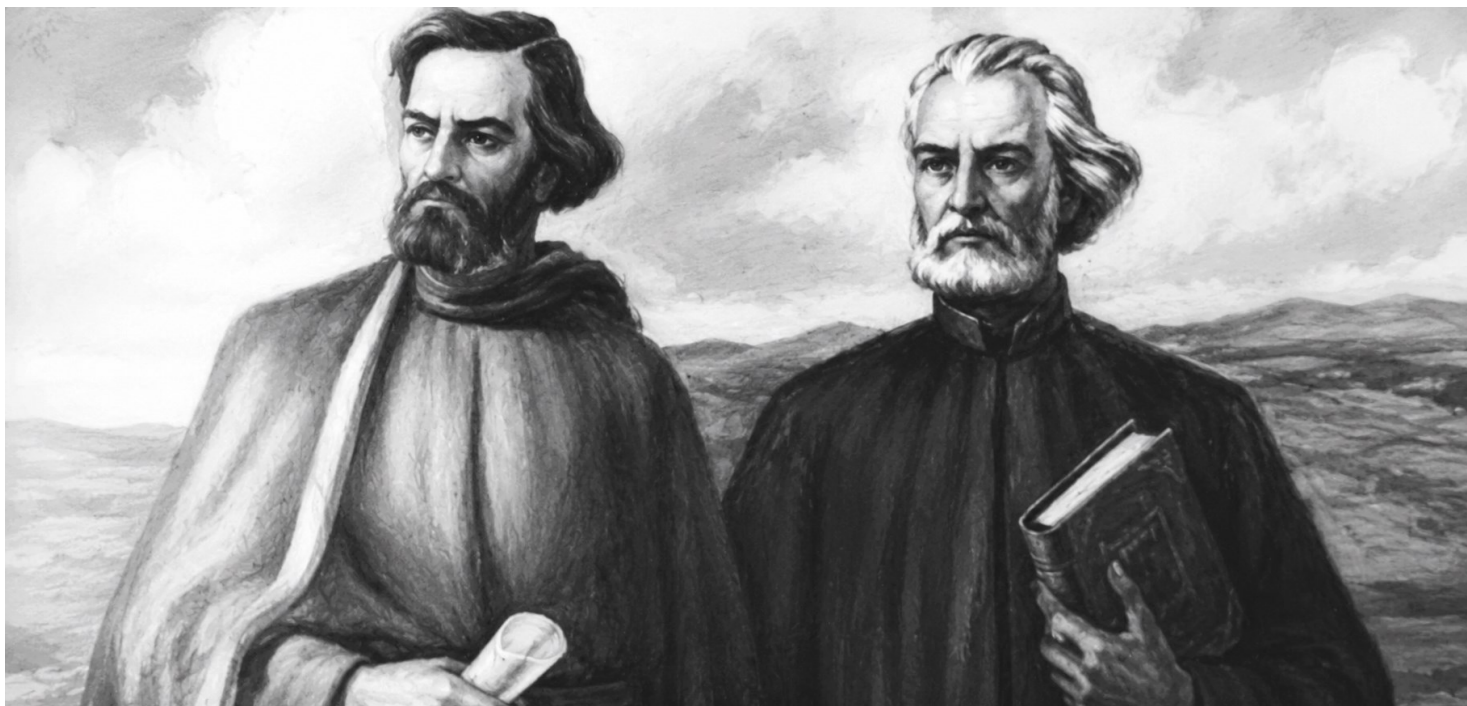
КИРИЛ И МЕТОДИЈ – ПРОСВЕТИТЕЛИТЕ КОИ ГО ОТВОРИЈА ПАТОТ НА СЛОВЕНСКАТА КУЛТУРА

Малку личности оставиле толку длабока трага во историјата на европската култура како браќата Кирил и Методиј. Родени во Солун, во IX век, тие се сметаат за основоположници на словенската писменост и култура, како и за просветители кои го отворија патот кон една нова интелектуална епоха за словенските народи. Нивното наследство не се сведува само на создавањето на едно писмо, туку

KIRIL ȘI METODIU – ILUMINATORII CARE AU DESCHIS DRUMUL CULTURII SLAVONE

Puține personalități au influențat atât de profund istoria culturii europene precum frații Kiril și Metodieu. Născuți în Solun, în secolul al IX-lea, ei sunt considerați întemeietorii culturii scrise slavone și promotorii unei revoluții intelectuale care a schimbat destinul popoarelor slave. Moștenirea lor nu se rezumă la crearea unui alfabet, ci reprezintă începutul unei civilizații bazate pe educație, literatură și identitate culturală.

Cei doi frați au crescut într-un oraș în care

претставува почеток на цивилизација изградена врз образованието, книжевноста и културниот идентитет.

Двајцата браќа израснале во град во кој заедно живееле грчко и словенско население, што уште од најрана возраст им овозможило да ги запознаат двата културни света. Кирил, познат и како Филозоф, стекнал исклучително образование во Константинопол, каде што изучувал граматика, реторика, филозофија, математика, астрономија и повеќе класични и ориентални јазици. Методиј, пак, се истакнал со своите административни способности и организациски квалитети, па двајцата совршено се надолнувале во делото што подоцна ќе ја обележи историјата на Европа.

Во 862 година, Кирил и Методиј биле испратени во Голема Моравија со задача да го организираат образованието на разбирлив јазик за локалното население. Пред своето заминување, Кирил ја создал глаголицата, првото писмо создадено специјално за словенскиот јазик. За првпат словенските народи добиле можност да читаат и пишуваат со азбука што целосно ги изразуваа особеностите на нивниот говор, отворајќи го

convieџуiau комунитати vorbitoare de greacă și slavonă, fapt care le-a oferit încă din copilărie posibilitatea de a cunoaște ambele lumi culturale. Kiril, cunoscut și sub numele de Filosoful, a primit o educație remarcabilă la Constantinopol, unde a studiat gramatica, retorica, filosofia, matematica, astronomia și limbile clasice și orientale. Metodiul s-a remarcat prin experiența sa administrativă și prin calitățile organizatorice, cele două personalități completându-se perfect într-o operă care avea să marcheze istoria Europei.

În anul 862, cei doi au fost trimiși în Marea Moravie pentru a organiza învățământul în limba populației locale. Înainte de plecare, Kiril a realizat glagolitică, primul alfabet creat special pentru redarea sunetelor limbilor slavone. A fost pentru prima dată când populațiile slave au avut posibilitatea să citească și să scrie într-un sistem adaptat propriei limbi, fapt care a deschis drumul apariției unei literaturi și al dezvoltării unei culturi proprii.

Odată cu alfabetul au fost traduse primele texte fundamentale, iar în jurul fraților s-a format o generație de elevi și cărturari care avea să ducă mai departe această operă. Ei au întemeiat școli, au pregătit profesori și au demonstrat că limba slavonă poate deveni limbă de cultură, învățământ

патот кон развојот на сопствената книжевност, образование и култура.

Со создавањето на глаголицата започнала и преведувачка дејност преку која на словенски јазик биле пренесени првите значајни текстови. Истовремено, околу двајцата браќа се формирала генерација ученици и книжевници кои ќе го продолжат нивното дело. Тие основале училишта, подготвувале нови учители и покажале дека словенскиот јазик може рамноправно да стане јазик на науката, културата, образованието и јавниот живот.

Нивната работа, меѓутоа, наишла на силен отпор од круговите кои сметале дека само грчкиот, латинскиот и еврејскиот јазик имаат право на употреба во образованието и книжевноста. Кирил и Методиј решително го бранеле правото секој народ да учи, да создава и да ја развива својата култура на сопствениот јазик. Оваа идеја, исклучително напредна за IX век, подоцна ќе стане една од темелните вредности во културниот развој на словенските народи.

По смртта на Кирил, Методиј ја продолжил нивната заедничка мисија, но најголемата заслуга за ширењето на нивното дело им припаднала на нивните ученици. Меѓу нив особено се истакнале Климент од Охрид,

и администрација, на același nivel cu marile limbi ale epocii.

Demersul lor a întâmpinat însă o opoziție puternică din partea celor care considerau că numai greaca, latina și ebraica puteau fi folosite în educație și în viața publică. Kiril și Metodiu au apărut cu fermitate dreptul fiecărui popor de a învăța, de a crea și de a-și transmite cultura în propria limbă. Această idee, revoluționară pentru secolul al IX-lea, avea să influențeze dezvoltarea identităților culturale ale numeroaselor popoare slave.

După moartea lui Kiril, Metodiu a continuat activitatea începută împreună, însă adevărata moștenire a fost dusă mai departe de ucenicii lor. Printre aceștia s-au remarcat Kliment din Ohrid, Naum din Ohrid, Gorazd și Anghelarie, personalități care au transformat sud-vestul Balcanilor într-unul dintre cele mai importante centre de cultură ale Evului Mediu.

Ajunși la Ohrid și la Preslav, discipolii au organizat școli în care au fost pregătiți mii de elevi. În cadrul acestor centre de învățământ s-a dezvoltat și alfabetul chirilic, inspirat din scrierea greacă și completat cu semne adaptate limbilor slavone. Mai simplă și mai practică decât glagolita, chirilica s-a răspândit rapid și a devenit alfabetul folosit de numeroase popoare slave.

Наум од Охрид, Горазд и Ангелариј, кои го претвориле југозападниот дел на Балканот во едно од најзначајните средишта на словенската култура во средниот век.

Во Охрид и Преслав тие основале познати книжевни школи во кои се образувале илјадници ученици. Во оваа интелектуална средина била усовршена и кирилицата, дополнета со знаци што ги претставувале специфичните словенски гласови. Поедноставна и попрacticна од глаголицата, кирилицата брзо се проширила и станала писмо на голем број словенски народи.

Посебно место во ова дело има Климент од Охрид, кој ја организирал една од првите големи словенски книжевни школи, каде што биле образувани илјадници ученици, писари и просветители. Заедно со Наум од Охрид, тој го претворил Охрид во вистински центар на словенската писменост и образование, од каде што книгите, ракописите и книжеvnата традиција се ширеле низ целиот словенски свет.

Од Македонија, кирилицата и словенската книжевност се прошириле во Бугарија, Србија, Влашка и Киевскиот регион, имајќи огромно влијание врз развојот на писменоста во Источна Европа. Во текот на следните векови, милиони документи, ракописи и книжевни дела биле создадени со ова писмо, кое и денес го користат стотици милиони луѓе.

За македонскиот народ, делото на Кирил и Методиј има особено значење. Нивната поврзаност со Солун, како и подоцнежната работа на Климент од Охрид и Наум од Охрид, придонеле Македонија да биде препознаена како едно од најважните огништа на словенската писменост, образование и култура. Благодарение на нивната работа, писмото станало средство за знаење, а словенската култура добила сопствен идентитет што продолжува да живее и денес.

Денес Кирил и Методиј се паметат пред сè како големи просветители на словенскиот

Rolul lui Kliment din Ohrid este deosebit de important. El a organizat una dintre primele mari școli literare slave, unde au fost formați mii de cărturari și copişti. Activitatea sa, alături de cea a lui Naum din Ohrid, a transformat Ohridul într-un adevărat centru al culturii slavone medievale, de unde cărțile, manuscrisele și tradiția intelectuală s-au răspândit în întreaga regiune.

Din Macedonia, alfabetul chirilic și literatura slavonă au ajuns în Bulgaria, Serbia, Țările Române și Rusia Kieveană, contribuind decisiv la dezvoltarea culturii scrise din Europa de Est. De-a lungul secolelor, milioane de manuscrise, documente și opere literare au fost redactate cu ajutorul acestui alfabet, care continuă să fie folosit și astăzi de sute de milioane de oameni.

Pentru Macedonia, moștenirea lui Kiril și Metodiu are o valoare aparte. Legătura lor cu Solunul, precum și activitatea desfășurată ulterior de Kliment din Ohrid și Naum din Ohrid, au făcut ca spațiul macedonean să fie recunoscut drept unul dintre principalele leagăne ale culturii și educației slavone. Prin opera lor, scrisul a devenit instrument de cunoaștere, iar cultura slavonă a dobândit o identitate proprie, care continuă să inspire generațiile de astăzi.

Astăzi, Kiril și Metodiu sunt considerați, înainte de toate, mari iluminatori ai lumii slavone. Ei au oferit popoarelor slave nu doar un alfabet, ci și posibilitatea de a-și construi propria cultură, propria literatură și propriul patrimoniu intelectual, lăsând una dintre cele mai importante moșteniri din istoria Europei.

Marjan Mihajlov

свет. Тие не им подарија на словенските народи само едно писмо, туку и можност самостојно да ја градат својата култура, книжевност и духовно наследство, оставајќи зад себе едно од најзначајните достигнувања во европската културна историја.

Марјан Михајлов

СВАДБА КАКО ОД БАЈКИТЕ - ТРАДИЦИИТЕ НА ЕДНА МАКЕДОНСКА СВАДБА ВО ГЕВГЕЛИЈА

На 24 мај 2026 година, во градот Гевгелија, во Република Северна Македонија, госпоѓицата Николина Јованова и господинот Владе Марковски ги крунисаа своите животни

O NUNTĂ CA-N POVEȘTI - TRADIȚIILE UNEI NUNȚI MACEDONENE DIN GEVGELIJA

La 24 mai 2026, în orașul Gevgelija din Republica Macedonia de Nord, domnișoara Nikolina Jovanova și domnul Vlade Markovski și-au unit destinele în cadrul unei nunți tradiționale

патишта со традиционална македонска свадба, при што беа зачувани и почитувани бројни обичаи и традиции што се пренесуваат од поколение на поколение.

Традиционалната македонска свадба, карактеристична за овој крај, се истакна со богатството на своите обичаи и фолклорни елементи, зачувувајќи ги влијанијата на различните заедници што низ вековите живееле на овие простори.

Свадбата даде можност повторно да се откријат некои од најубавите македонски свадбени традиции, претставени лично од невестата Николина.

Во минатото, во понеделникот пред свадбата, членовите на семејството оделе од кука до кука носејќи послужавник со алва и ракија, со кои ги честеле поканетите на свадбата. Денес, со развојот на технологијата, поканите најчесто се испраќаат по електронски пат, па така овој убав стар обичај речиси целосно исчезнал.

Утрото на свадбениот ден, куќата на младенците била украсена со цвеќе и зелени гранки, кои не смееле да се отстранат една година, како симбол дека во таа кука се одржала свадба „како од бајките“.

Во средата наутро бил замесен

macedonene, prilej cu care au fost păstrate și respectate numeroase tradiții și obiceiuri transmise din generație în generație.

Nunta macedoneană tradițională, specifică acestei zone, s-a remarcat prin bogăția obiceiurilor și a elementelor folclorice, păstrând influențe ale comunităților care au conviețuit de-a lungul timpului în această regiune. Nunta a oferit prilejul redescoperirii unora dintre cele mai frumoase tradiții macedonene, prezentate chiar de mireasă, Nikolina.

În trecut, în ziua de luni din săptămâna premergătoare nunții, membrii familiei mergeau din casă în casă cu o tupsie pe care se aflau halva și rachiu, oferindu-le celor invitați la nuntă. Astăzi, odată cu dezvoltarea tehnologiei, invitațiile au început să fie transmise online, iar acest frumos obicei străvechi a dispărut aproape în întregime.

În dimineața nunții, casa viitorilor miri a fost împodobită cu flori și ramuri verzi, care nu trebuiau îndepărtate timp de un an, simbolizând faptul că în acea locuință avusese loc o nuntă „ca-n povești”. Miercuri dimineața a fost frământat colacul miresei, o pâine dulce numită pogacea, care a simbolizat dorința ca viața tinerilor să fie dulce, plină de noroc, fericire și belșug. În interiorul colacului a fost ascuns un bănuț, semn al prosperității.

Colacul a fost pregătit de o fată necăsătorită

невестинскиот свадбен леб, наречен погача, кој ја симболизира желбата животот на младенците да биде сладок, исполнет со среќа, благосостојба и изобилство. Во погачата било сокриено париче како симбол на благосостојбата.

Погачата ја подготвила немажена девојка од семејството на невестата, со помош на едно момче и една девојка, што ја симболизирало плодноста и продолжувањето на семејството. Таа била украсена со гранчиња од калинка и традиционален пешкир.

По месењето и печењето, погачата била скршена на две токму на прагот од куќата. Доколку паричето би се нашло во парчето што останало кај жената која стоела надвор од куќата, се сметало дека среќата на младенците ќе дојде од страна на младоженецот. Доколку паричето би се нашло во парчето што останало кај жената која била во куќата, се сметало дека среќата ќе дојде од страна на невестата. Целиот обред се одвивал со свадбени песни и традиционални ора.

Истата среда навечер, во куќата на

din familia miresei, ajutată de un băiat și de o altă fată, gest care a simbolizat fertilitatea și continuitatea familiei. Acesta a fost împodobit cu ramuri de rodie și cu un prosop tradițional.

După frământare și coacere, colacul a fost rupt în două chiar în pragul casei. Dacă bănuțul ar fi fost găsit în bucata de colac rămasă la femeia aflată în afara casei, s-ar fi considerat că norocul tinerilor urma să vină din partea mirelui. Dacă bănuțul ar fi fost găsit în bucata rămasă la femeia aflată în interiorul casei, s-ar fi considerat că norocul urma să vină din partea miresei. Întregul ritual s-a desfășurat pe acordurile cântecelor de nuntă și în ritmul horelor tradiționale.

Tot miercuri seara, în casa soacrei mari au fost primite doar femeile, care au fost servite cu bomboane și năut prăjit. După această gustare, ele au ieșit în curte și au dat foc unor ziare, încercând simbolic să o „ardă” pe viitoarea soacră. Aceasta a stins și a îndepărtat focul cu o mătură, gest care a simbolizat alungarea răului și purificarea casei.

Joi seara, mirele, însoțit de familia sa, a mers la nași cu rachiu și o pogacea, pentru a-i invita oficial la nuntă. Vinerea a fost dedicată

свекрвата биле примени само жени, кои биле послужени со бонбони и печен наут. По ова мало послужување, се излегувало во дворот и се палело хартија весници, симболично обидувајќи се да ја „изгорат“ идната свекрва. Таа го гаснела и оттурнувала огнот со метла, гест што го симболизираше прогонувањето на злото и прочистувањето на домот.

Во четврток навечер младоженецот, придружуван од своето семејство, оди кај кумовите со ракија и погача за официјално да ги покани на свадбата.

Петокот бил посветен на размената на подароци, а миразот на невестата се пренесувал во куќата на младоженецот.

Утрото на свадбениот ден младоженецот го бричеле и подготвувале своите девери, по што заедно со свадбената поворка заминуваат кај кумовите. Во исто време, од страна на младоженецот, деверот ги донесува на невестата свадбената чанта и чевлите. Чевлите

schimbului de daruri, iar zestrea miresei a fost mutată în casa mirelui.

În dimineața zilei nunții, mirele a fost bărbierit și pregătit de cavalerii săi de onoare, după care a mers împreună cu alaiul de nuntași la nași. În același timp, din partea mirelui, cavalerul de onoare sau cumnatul i-a adus miresei geanta și pantofii de nuntă. Pantofii au fost cumpărați intenționat cu un număr mai mare, iar diferența a trebuit să fie „acoperită” cu bani de către mire, conform tradiției.

Mai târziu, mirele, nașii și alaiul au ajuns la casa miresei. În acele momente, mireasa a privit printr-un inel, dorindu-și ca viitorul ei soț să fie frumos precum soarele și dulce precum mierea.

Alaiul a fost întâmpinat de rudele miresei, iar mirele a trebuit să negocieze și să plătească o sumă simbolică pentru a putea intra în casă și a-și vedea mireasa. După aceea, mireasa a prins flori în piepturile nuntașilor, iar nașa i-a oferit un buchet de flori, un măr și bani. Din măr au mușcat atât

намерно се купени за еден број поголеми, а разликата требало симболично да биде „надоместена“ со пари од страна на младоженецот.

Подоцна, младоженецот, кумовите и свадбарите пристигнувале во домот на невестата. Во тие мигови невестата погледнува низ прстен, посакувајќи нејзиниот иден сопруг да биде убав како сонцето и благ како медот.

Свадбената поворка е пречекана од роднините на невестата, а младоженецот морал да преговара и да плати симболична сума за да може да влезе во куќата и да ја види својата невеста.

Потоа невестата им закачува цвеќе на свадбарите, а кумата ѝ подарува букет цвеќе, јаболко и пари. Од јаболкото каснуваат младенците и нивните најблиски, со верување дека нивниот заеднички живот ќе биде сладок и благословен, бидејќи јаболкото во македонската традиција претставува симбол на плодноста и изобилството.

Пред поаѓањето кон црквата, невестата се простува со своето семејство, трипати се прекрстува во знак на почит и заигрува три традиционални ора.

Како и според романскиот обичај, по црковното венчавање веселбата продолжува во во ресторан, а тие продолжија во градот Струмица, со звуците на традиционалната музика изведена на тапани и зурли.

По завршувањето на свадбената веселба, невестата се испраќа во својот нов дом. На влезот ја пречекуваат две девојки, кои повторно кршат погача над нејзината глава, обред што го симболизира блaгосостојбата и изобилството во идното семејство.

Свекорот и свекрвата ја пречекуваат невестата подарувајќи ѝ пари и златен накит. Потоа ѝ подаваат чаша со вино, од која таа се напива трипати, трипати истура вино пред своите нозе и на крајот ја крши чашата, за животот на младенците да тече мирно, без пречки и несреќи.

На самиот крај, младоженецот, кој чекал скриен зад вратата и внимавал на миг на невнимание од страна на невестата, ја зел во прегратка и ја

mirii, cât și cei apropiați lor, în credința că viața cuplului va fi dulce și îmbelșugată, mărul reprezentând, în tradiția macedoneană, un simbol al fertilității și prosperității. La plecarea spre biserică, mireasa și-a luat rămas-bun de la familie, s-a închinat de trei ori în semn de respect și a dansat trei hore tradiționale.

Asemenea obiceiului românesc, după cununia religioasă, petrecerea a continuat într-un restaurant din orașul Strumița, pe acordurile muzicii tradiționale interpretate la tapane (tobe mari) și zurle (instrumente populare de suflat asemănătoare oboiului).

La încheierea petrecerii, mireasa a fost condusă la noua sa casă. La intrare a fost întâmpinată de două fete care au rupt din nou o pogacea deasupra capului ei, ritual care a simbolizat belșugul și bunăstarea viitoarei familii. Socrii mari au întâmpinat-o pe mireasă oferindu-i bani și bijuterii din aur. Apoi i-au înmânat o cană cu vin, din care ea a băut de trei ori, a turnat de trei ori la picioarele sale și, în cele din urmă, a spart-o de ușă, pentru ca viața cuplului să curgă lin, fără piedici și fără neazuri.

În cele din urmă, mirele, care a așteptat ascuns în spatele ușii și a urmărit un moment de neatenție al miresei, a luat-o pe aceasta în brațe și a trecut-o peste prag, conducând-o în noua lor locuință. Acest gest a încheiat simbolic ceremonia, reprezentând una dintre cele mai vechi și mai frumoase tradiții ale nunții macedonene.

Așa cum se spune în România, le dorim tinerilor căsătoriți: „Casă de piatră și copii frumoși!”

Katerina Sfiea Dimcevici

пренел преку прагот, воведувајќи ја во нивниот нов дом.

Со овој чин симболично завршила свадбената церемонија, која претставува една од најстарите и најубавите традиции на македонската свадба.

Како што се вели во Романија, и ние им посакуваме на младенците: „Дом како камен и убави деца!”

Катерина Сфиеа Димчевиќ

ДМР НА XIX ИЗДАНИЕ НА МЕЃУНАРОДНИОТ САЕМ НА КНИГА BOOKFEST БУКУРЕШТ 2026

Во периодот од 3 до 7 јуни 2026 година, Друштвото на Македонците од Романија учествуваше на XIX издание на Меѓународниот саем на книга Bookfest, кој се одржа во изложбениот комплекс Ромекспо во Букурешт. Организиран од Здружението на издавачи на Романија, најзначајниот издавачки настан на почетокот на летото обедини стотици издавачки куќи, културни институции, автори, преведувачи и илјадници љубители на книгата од целата земја и од странство.

Во текот на целата манифестација, Друштвото на Македонците од Романија беше присутно со сопствен штанд, поставен во Павилјонот Б2, на позицијата Г27, овозможувајќи им на посетителите да се запознаат со значаен дел од издавачката и културната дејност што организацијата ја реализираше во изминатите години. Учеството на Bookfest претставуваше нова можност за промоција на македонскиот културен идентитет, историското и духовното наследство на заедницата, како и придонесот на Македонците во културниот живот на Романија.

Посетителите на штандот на ДМР имаа пристап до книги посветени на историјата, традициите, јазикот и културата на Македонците, документарни албуми, мемоарски

AMR A PARTICIPAT LA CEA DE-A XIX-A EDIȚIE A SALONULUI INTERNAȚIONAL DE CARTE BOOKFEST BUCUREȘTI 2026

În perioada 3–7 iunie 2026, Asociația Macedonenilor din România a participat la cea de-a XIX-a ediție a Salonului Internațional de Carte Bookfest, desfășurată în Complexul Expozițional Romexpo din București. Organizat de Asociația Editorilor din România, cel mai important eveniment editorial al începutului de vară a reunit sute de edituri, instituții culturale, autori, traducători și mii de iubitori ai cărții din întreaga țară și din străinătate.

Pe întreaga durată a manifestării, Asociația Macedonenilor din România a fost prezentă cu un stand propriu, amplasat în Pavilionul B2, la poziția G27, oferind publicului posibilitatea de a descoperi o parte semnificativă a activității editoriale și culturale desfășurate de organizație în ultimii ani. Participarea la Bookfest a reprezentat o nouă oportunitate de promovare a identității culturale macedonene, a patrimoniului istoric și spiritual al comunității, precum și a contribuției etnicilor macedoneni la viața culturală a României.

Vizitatorii standului AMR au avut acces la volume dedicate istoriei, tradițiilor, limbii și culturii macedonene, albume documentare, volume me-

изданија, книги за традиционалната гастрономија, разговорници, едукативни материјали и примероци од списанието „Македонецот“. Интересот на јавноста за овие публикации уште еднаш покажа дека постои постојана потреба за запознавање со културната разновидност и за откривање на вредностите на историските заедници во Романија.

Во текот на петте саемски денови, претставниците на Друштвото на Македонците од Романија остварија бројни разговори со посетители, автори и претставници на други културни организации, при што беа претставени тековните издавачки проекти, како и новите книги објавени под покровителство на ДМР. Посебен интерес беше покажан за делата посветени на верското и културното наследство на Република Северна Македонија, за публикациите што ги обработуваат романско-македонските историски врски, како и за изданијата наменети за младите и за сите оние што се заинтересирани за изучување на македонскиот јазик.

Учеството на Bookfest овозможи и соодветна можност за зајакнување на соработката со издавачки куќи, културни институции и организации на националните малцинства, придонесувајќи кон промовирањето на интеркултурниот дијалог и европските вредности засновани врз почитувањето на различностите. Во исто време, штандот на ДМР стана место за средба на бројни припадници на македонската заедница од Букурешт и од други градови во земјата, кои имаа можност да се запознаат со најновите издавачки остварувања и да добијат

moralistice, cărți de gastronomie tradițională, ghiduri de conversație, materiale educative și numere ale revistei „Macedoneanul“. Interesul publicului pentru aceste publicații a demonstrat încă o dată că există o preocupare constantă pentru cunoașterea diversității culturale și pentru descoperirea valorilor comunităților istorice din România.

Pe parcursul celor cinci zile de târg, reprezentanții Asociației Macedonenilor din România au purtat numeroase discuții cu vizitatori, autori, și reprezentanți ai altor organizații culturale, fiind prezentate proiectele editoriale aflate în desfășurare, precum și volume apărute recent sub egida AMR. Un interes aparte a fost manifestat pentru lucrările dedicate patrimoniului religios și cultural din Macedonia de Nord, pentru volumele referitoare la relațiile istorice româno-macedonene, dar și pentru publicațiile destinate tinerilor și celor interesați de învățarea limbii macedonene.

Participarea la Bookfest a oferit și cadrul potrivit pentru consolidarea relațiilor de colaborare cu edituri, instituții culturale și organizații ale minorităților naționale, contribuind la promovarea dialogului intercultural și a valorilor europene bazate pe respectul pentru diversitate. În același timp, standul AMR a devenit un punct de întâlnire pentru numeroși membri ai comunității macedonene din București și din alte localități ale țării, care au avut ocazia să descopere cele mai recente apariții editoriale și să afle informații despre proiectele viitoare ale asociației.

Prin prezența sa la această importantă manifestare culturală, Asociația Macedonenilor din România și-a reafirmat angajamentul de a susține cultura scrisă, de a promova patrimoniul cultural macedonean și de a facilita accesul publicului larg

информации за идните проекти на организацијата.

Со своето присуство на оваа значајна културна манифестација, Друштвото на Македонците од Романија уште еднаш ја потврди својата заложба за поддршка на пишаниот збор, за промоција на македонското културно наследство и за овозможување поширок пристап до информации поврзани со историјата, традициите и вредностите на заедницата. Учесството на XIX издание на Меѓународниот саем на книга Bookfest

КУЛТУРИТЕ НА СВЕТОТ – БЕЛЕГ НА КУЛТУРНАТА РАЗНОВИДНОСТ ВО ПАЛАТАТА МОГОШОАЈА

На 6 и 7 јуни 2026 година, Бранковенската палата во Могошоаја беше домаќин на XV издание на Меѓународниот фестивал „Културите на светот“, културна манифестација која веќе прерасна во традиција во романскиот мултикултурен простор. Настанот, организиран од Здружението „Про Валорес“ во партнерство со Културниот центар „Бранковенски палати – Порти на Букурешт“, обедини претставници на повеќе култури и етнички заедници, нудејќи им на посетителите можност да откријат традиции, обичаи, музика, гастрономија и елементи од културното наследство од различни делови на светот.

Друштвото на Македонците од Романија учествуваше и оваа година на фестивалот, при што беше покането заедно со претставниците на виетнамската заедница во Романија официјално да ги отвори културните активности на манифестацијата. Овој момент уште еднаш ја истакна важната улога што етничките заедници ја имаат во промовирањето на меѓукултурниот дијалог и меѓусебното почитување меѓу народите.

Во текот на фестивалот, штандот на ДМР претставуваше вистинска атракција за бројните посетители присутни во Могошоаја. Публиката

ла информации privind istoria, tradițiile și valorile comunității. Participarea la cea de-a XIX-a ediție a Salonului Internațional de Carte Bookfest a reprezentat încă un pas important în îndeplinirea misiunii AMR de conservare, promovare și transmitere a identității culturale macedonene către generațiile viitoare, consolidând totodată prezența organizației în peisajul cultural românesc.

Laura Rogobete

претставуваше уште еден значаен чекор во исполнувањето на мисијата на ДМР за зачувување, промовирање и пренесување на македонскиот културен идентитет на идните генерации, истовремено зацврстувајќи го присуството на организацијата во културниот живот на Романија.

Марјан Михајлов

CULTURILE LUMII – O NOUĂ CELEBRARE A DIVERSITĂȚII CULTURALE LA PALATUL MOGOȘOAIA

În zilele de 6 și 7 iunie 2026, Palatul Brâncovenesc de la Mogoșoaia a găzduit cea de-a XV-a ediție a Festivalului Internațional „Culturile Lumii”, manifestare culturală devenită deja o tradiție în peisajul multicultural românesc. Evenimentul, organizat de Asociația Pro Valores în parteneriat cu Centrul Cultural Palatele Brâncovenești de la Porțile Bucureștiului, a reunit reprezentanți ai mai multor culturi și comunități etnice, oferind publicului ocazia de a descoperi tradiții, obiceiuri, muzică, gastronomie și elemente de patrimoniu din diferite colțuri ale lumii.

Asociația Macedonenilor din România a participat și în acest an la festival, fiind invitată să deschidă oficial manifestările culturale alături de reprezentanții comunității vietnameze din România. Acest moment a evidențiat rolul important pe care comunitățile etnice îl au în promovarea dialogului intercultural și a respectului reciproc între popoare.

Pe parcursul festivalului, standul AMR a constituit un punct de atracție pentru numeroșii vizitatori prezenți la Mogoșoaia. Publicul a avut posibilitatea să vizioneze filme documentare dedicate Macedoniei și patrimoniului cultural macedonean, să descopere aspecte mai puțin cunoscute ale istoriei și tradițiilor acestui spațiu balcanic și să afle informații despre activitatea

имаше можност да проследи документарни филмови посветени на Македонија и на македонското културно наследство, да открие помалку познати аспекти од историјата и традициите на овој балкански простор и да се информира за активностите што Друштвото на Македонците од Романија ги реализира во културната, образовната и издавачката сфера.

Особено позитивни реакции кај посетителите предизвика уметничката програма изведена од членови на македонската заедница од Крајова, кои интерпретираа традиционални македонски песни, потсетувајќи ја публиката на убавината на македонскиот фолклор и музичкото наследство. Изведените песни создадоа автентична атмосфера и уште еднаш ја потврдија виталноста на традициите што со генерации се чуваат и пренесуваат меѓу Македонците во Романија.

Посетителите имаа можност да учествуваат и во дегустација на традиционални македонски кулинарски производи. На публиката ѝ беа понудени карактеристични специјалитети од македонската гастрономија, со што беше промовирана една од најважните компоненти на културниот идентитет. Дегустациите предизвикаа голем интерес, а многумина ја истакнаа разновидноста на вкусовите и автентичноста на претставените јадења.

Во рамките на штандот беше организирана и изложба на книги, преку која беа претставени изданија објавени под покровителство на Друштвото на Македонците од Романија. Посетителите можеа да разгледаат дела посветени на историјата,

desfășurată de Asociația Macedonenilor din România în domeniul cultural, educațional și editorial.

Un moment apreciat de public l-a reprezentat programul artistic susținut de membre ale comunității macedonene din Craiova, care au interpretat melodii tradiționale macedonene, readucând în atenția spectatorilor frumusețea folclorului și a muzicii specifice Macedoniei. Cântecurile prezentate au creat o atmosferă autentică și au demonstrat încă o dată vitalitatea tradițiilor păstrate și transmise de generațiile de macedoneni din România.

Vizitatorii au avut, de asemenea, ocazia să participe la degustări de produse culinare tradiționale macedonene. Specialități reprezentative pentru gastronomia macedoneană au fost oferite publicului, contribuind la promovarea unei componente esențiale a identității culturale. Degustările s-au bucurat de un interes deosebit, numeroși participanți apreciind diversitatea gusturilor și autenticitatea preparatelor prezentate.

În cadrul standului a fost organizată și o expoziție de carte, prin intermediul căreia au fost prezentate volume publicate sub egida Asociației Macedonenilor din România. Vizitatorii au putut consulta lucrări dedicate istoriei, culturii, tradițiilor, patrimoniului religios, relațiilor româno - macedonene și limbii macedonene, precum și cele mai recente apariții editoriale realizate de organizație.

Participarea la cea de-a XV-a ediție a Festivalului Internațional „Culturile Lumii” a reprezentat o nouă oportunitate pentru Asociația Macedonenilor din România de a promova valorile culturale ale comunității, de a consolida relațiile de

културата, традициите, верското наследство, романско-македонските односи и македонскиот јазик, како и најновите изданија на организацијата.

Учеството на XV издание на Меѓународниот фестивал „Културите на светот“ претставуваше нова можност за Друштвото на Македонците од Романија да ги промовира културните вредности на заедницата, да ги зацврсти односите на соработка со други културни организации и да придонесе за развојот на меѓукултурниот дијалог. Преку реализираните активности, ДМР уште еднаш ја потврди својата мисија за зачувување,

colaborare cu alte organizații culturale și de a contribui la dezvoltarea dialogului intercultural. Prin activitățile desfășurate, AMR și-a reafirmat misiunea de păstrare, promovare și transmitere a patrimoniului cultural macedonean, oferind publicului o imagine autentică asupra tradițiilor și valorilor comunității macedonene din România.

Laura Rogobete

промовирање и пренесување на македонското културно наследство, нудејќи ѝ на јавноста автентична слика за традициите и вредностите на македонската заедница во Романија.

Марјан Миајлов

ФОТОГРАФИИ КОИ ГО ЧУВААТ СЕЌАВАЊЕТО НА ЕДНА ЗАЕДНИЦА: ИЗДАВАЧКАТА КУЌА МАЧЕДОНЕАНУЛ ГО ОТПЕЧАТИ ВОЛУМЕНОТ „ФОТОГРАФИИ НА ЕДЕН МАКЕДОНЕЦ ОД РОМАНИЈА“

Чувањето на сеќавањата на една заедница претставува една од најважните одговорности на една културна организација. Покрај документите, хрониките и пишаните сведоштва, фотографиите имаат моќ да ги зафатат лицата, емоциите и моментите кои го дефинираат идентитетот на еден народ. Од оваа перспектива, појавувањето на волуменот „Фотографиите на еден македонец од Романија“, потпишан од Александру Стенеску и отпечатен од Издавачката куќа Мачедонеанул, претставува важен момент за културното наследство на македонската заедница од Романија. Волуменот е објавен од Издавачката куќа Македонец и претставува вреден придонес кон познавањето и промовирањето на историјата и идентитетот на Македонците од Романија.

Книгата му предлага на читателот влез во еден универзум во кој сликата станува историски документ и културно сведоштво. Преку фотографиите и забелешките на авторот, се зафатени аспекти на заедничкиот живот, на традициите, на односите меѓу генерациите и на

FOTOGRAFIILE CARE PĂSTREAZĂ MEMORIA UNEI COMUNITĂȚI: EDITURA MACEDONEANUL A TIPĂRIT VOLUMUL „FOTOGRAFIILE UNUI MACEDONEAN DIN ROMÂNIA”

Păstrarea memoriei unei comunități reprezintă una dintre cele mai importante responsabilități ale unei organizații culturale. Dincolo de documente, cronică și mărturii scrise, fotografiile au puterea de a surprinde chipuri, emoții și momente care definesc identitatea unui popor. Din această perspectivă, apariția volumului „Fotografiile unui macedonean din România”, semnat de Alexandru Stănescu și tipărit de Editura Macedoneanul, reprezintă un moment important pentru patrimoniul cultural al comunității macedonene din România. Volumul a fost publicat de Editura Macedoneanul și constituie o contribuție valoroasă la cunoașterea și promovarea istoriei și identității macedonenilor din România.

Cartea propune cititorului o incursiune într-un univers în care imaginea devine document istoric și mărturie culturală. Prin intermediul fotografiilor și al observațiilor autorului, sunt surprinse aspecte ale vieții comunitare, ale tradițiilor, ale relațiilor dintre generații și ale modului în care etnicii macedoneni au reușit să își păstreze identitatea în spațiul românesc. Fiecare imagine devine o fereastră către trecut, oferind cititorului

начинот на кој етничките Македонци успеале да го зачуваат својот идентитет на романските краеве. Секоја слика станува прозорец кон минатото, нудејќи му на читателот можност да открие луѓе, места и моменти кои придонеле за формирањето на колективната меморија на заедницата.

Авторот, Александру Стенеску, го вреднува во ова дело изразната моќ на фотографијата, претворајќи ја сликата во инструмент за истражување и обновување на меморијата. Книгата не зборува само за личности или настани, туку за континуитет, припадност и пренесување на вредностите од една генерација на друга. Во една епоха во која ритамот на промените е сè побрз, ваквите дела добиваат особена важност, бидејќи придонесуваат кон зачувување на фрагменти од историја кои инаку би можеле да бидат заборавени.

Печатењето на овој волумен уште еднаш ја потврдува улогата која Издавачката куќа Мачедонеанул ја има во промовирањето на македонската култура и идентитет. Со години, издавачката куќа објави бројни дела посветени на историјата, традициите, јазикот и личностите на заедницата, придонесувајќи кон збогатување

posibilitatea de a descoperi oameni, locuri și momente care au contribuit la formarea memoriei colective a comunității.

Autorul, Alexandru Stănescu, valorifică în această lucrare forța expresivă a fotografiei, transformând imaginea într-un instrument de cercetare și de recuperare a memoriei. Cartea nu vorbește doar despre persoane sau evenimente, ci despre continuitate, apartenență și transmiterea valorilor de la o generație la alta. Într-o epocă în care ritmul schimbărilor este tot mai rapid, astfel de lucrări capătă o importanță deosebită, deoarece contribuie la conservarea unor fragmente de istorie care altfel ar putea fi uitate.

Tipărirea acestui volum confirmă încă o dată rolul pe care Editura Macedoneanul îl are în promovarea culturii și identității macedonene. De-a lungul anilor, editura a publicat numeroase lucrări dedicate istoriei, tradițiilor, limbii și personalităților comunității, contribuind la îmbogățirea patrimoniului cultural al macedonenilor din România și la transmiterea acestuia către noile generații. Prin astfel de proiecte editoriale, memoria comunitară este salvată, organizată și pusă la dispoziția publicului larg.

Semnificația volumului depășește însă dimensiunea documentară. „Fotografiile unui

Alexandru Stănescu

Fotografiile unui macedonean din România

Fotografiile unui macedonean din România

ediție bilingvă, revizuită

Editura Macedoneanul

на културното наследство на Македонците од Романија и кон пренесување на истото кон новите генерации. Преку ваквите издавачки проекти, заедничката меморија опстанува, осе рганизира и се става на располагање на пошироката јавност.

Значењето на волуменот ја надминува документарната димензија. „Фотографиите на еден македонец од Романија“ претставуваат и вежба за реафирмација на идентитетот, покана за повторно откривање на корените и на вредностите кои ја одржале живата македонската заедница во текот на времето. Книгата докажува дека историјата не се наоѓа само во архивите и официјалните документи, туку и во сликите кои го зафаќаат секојдневниот живот, радостите, надежите и напорите на генерациите кои го изградиле денешното време.

Со објавувањето на ова дело, Издавачката куќа Македонец додава нова страница во напорот за зачувување на меморијата на македонската заедница од Романија. Волуменот на Александар Стенеску останува скапоцено сведоштво за луѓе и времиња, но и доказ дека идентитетот се зачувува не само со зборови, туку и со слики. Во фотографиите собрани меѓу кориците на оваа книга се наоѓаат фрагменти од приказната

macedonean din România” reprezintă și un exercițiu de reafirmare identitară, o invitație la redescoperirea rădăcinilor și a valorilor care au menținut vie comunitatea macedoneană de-a lungul timpului. Cartea demonstrează că istoria nu se regăsește doar în arhive și documente oficiale, ci și în imaginile care surprind viața de zi cu zi, bucuriile, speranțele și eforturile generațiilor care au construit prezentul.

Prin publicarea acestei lucrări, Editura Macedoneanul adaugă o nouă pagină la efortul de conservare a memoriei comunității macedonene din România. Volumul lui Alexandru Stănescu rămâne o mărturie prețioasă despre oameni și vremuri, dar și o dovadă că identitatea se păstrează nu doar prin cuvinte, ci și prin imagini. În fotografiile adunate între copertile acestei cărți se regăsesc fragmente din povestea unei comunități care continuă să își respecte trecutul și să privească cu încredere spre viitor.

Marjan Mihajlov

на една заедница која продолжува да го почитува своето минато и со доверба да гледа кон иднината.

Марјан Михајлов

МАКЕДОНИЈА ПОМЕЃУ ПРЕДИЗВИЦИ И НАДЕЖИ: ПОЛИТИЧКА СОСТОЈБА ВО ПРОЛЕТТА 2026 ГОДИНА

Периодот април–јуни 2026 година претставуваше една од најзначајните политички етапи за Република Северна Македонија во последните години. Во центарот на вниманието се најдоа евроинтегративниот процес, односите со европските институции, економските реформи и дебатите околу уставните измени и идниот развој на државата. Во услови на меѓународна неизвесност, економски предизвици и геополитички тензии, државното раководство беше исправено пред потребата да воспостави рамнотежа помеѓу стратешките цели на земјата и внатрешните предизвици.

Владата предводена од Христијан Мицкоски и коалицијата на власт продолжија да нагласуваат дека членството во Европската Унија останува една од најважните стратешки определби на државата. Сепак, процесот на

MACEDONIA DE NORD ÎN TRE PROVOCĂRI ȘI SPERANȚE: TABLOUL POLITIC AL PRIMĂVERII ANULUI 2026

Perioada aprilie–iunie 2026 a reprezentat una dintre cele mai importante etape politice pentru Republica Macedonia de Nord din ultimii ani. În centrul atenției s-au aflat negocierile privind integrarea europeană, relațiile cu instituțiile europene, reformele economice și dezbaterile privind viitorul constituțional al statului. Într-un context internațional marcat de incertitudini economice și tensiuni geopolitice, conducerea de la Skopje a fost nevoită să găsească un echilibru între obiectivele strategice ale țării și provocările interne.

Guvernul condus de Hristijan Mickoski și coaliția aflată la putere au continuat să afirme că integrarea în Uniunea Europeană rămâne unul dintre principalele obiective ale Republicii Macedonia de Nord. Cu toate acestea, procesul de aderare continuă să fie influențat de problema

пристапување и понатаму е поврзан со прашањето за уставните измени, кои претставуваат еден од главните услови за отворање на преговарачките поглавја. Посетата на претседателот на Европскиот совет, Антонио Кошта, на Скопје во почетокот на јуни повторно ја актуализираше оваа тема. Во своите изјави тој истакна дека усвојувањето на договорените уставни измени е неопходен чекор за натамошен напредок на земјата кон Европската Унија.

Прашањето за уставните измени и натаму предизвикува различни реакции во македонската јавност. Дел од политичките субјекти сметаат дека тие се неопходни за забрзување на европската интеграција, додека други бараат дополнителни гаранции за заштита на националните интереси, македонскиот идентитет и историското наследство. И покрај политичките разлики, голем дел од граѓаните продолжуваат да ја гледаат Европската Унија како можност за економски развој, подобрување на животниот стандард и зајакнување на демократските институции.

На економски план, Владата беше соочена со потребата од приспособување кон сложените глобални услови. Меѓународниот монетарен фонд позитивно ги оцени макроекономските показатели на земјата, но истовремено предупреди на ризиците што произлегуваат од нестабилните цени на енергенсите и од можните нови потреси во светската економија. Во јавноста продолжија дискусиите за буџетската политика, јавните

modificărilor constituționale solicitate în cadrul acordurilor europene. Vizita la Skopje a președintelui Consiliului European, António Costa, la începutul lunii iunie, a readus în prim-plan această temă, oficialul european subliniind că adoptarea amendamentelor constituționale reprezintă condiția esențială pentru deschiderea formală a negocierilor de aderare.

Subiectul modificărilor constituționale continuă să genereze dezbateri intense în societatea macedoneană. O parte a clasei politice consideră că acestea reprezintă un pas necesar pentru apropierea de Uniunea Europeană, în timp ce alte voci solicită garanții suplimentare privind protejarea intereselor naționale și respectarea identității macedonene. Dincolo de divergențele politice, majoritatea cetățenilor continuă să privească integrarea europeană drept o oportunitate pentru dezvoltare economică și consolidarea instituțiilor democratice.

Pe plan economic, Guvernul a fost nevoit să gestioneze efectele unui context internațional dificil. Fondul Monetar Internațional a remarcat creșterea economică înregistrată în ultimii ani, dar a atras atenția asupra riscurilor generate de volatilitatea prețurilor la energie și de evoluțiile economice globale. De asemenea, au continuat discuțiile privind politica fiscală, investițiile publice și necesitatea implementării unor reforme structurale care să accelereze convergența economică către standardele europene.

Un alt element important al vieții politice l-a constituit activitatea diplomatică intensă a autorităților de la Skopje. Relațiile cu Uniunea Europeană, cooperarea regională în Balcanii de

инвестиции и потребата од спроведување структурни реформи кои ќе ја приближат македонската економија до европските стандарди.

Значајно место во политичкиот живот во овој период заземе и дипломатската активност на македонските институции. Односите со Европската Унија, регионалната соработка во Западен Балкан и јакнењето на меѓународните партнерства останаа меѓу главните приоритети на државната политика. Македонските претставници постојано нагласуваа дека земјата во изминатите години покажала подготвеност за реформи и конструктивен пристап кон регионалната стабилност, очекувајќи европскиот пат да се темели врз јасни и правични критериуми.

За македонските заедници во дијаспората, вклучително и за Македонците во Романија, политичките случувања во татковината се следат со голем интерес. Стабилноста на институциите, економскиот развој и меѓународната позиција на државата имаат значење не само за граѓаните во Македонија, туку и за сите Македонци кои живеат надвор од нејзините граници. Секој напредок на државата претставува дополнителна потврда за виталноста и иднината на македонскиот народ.

Пролетта 2026 година покажа дека Република Северна Македонија се наоѓа во важен историски момент. Помеѓу предизвиците на сегашноста и стремежот кон европска иднина, помеѓу реформите и заштитата на националните интереси, македонското општество продолжува да го бара својот пат

Vest și consolidarea parteneriatelor strategice au ocupat un loc central pe agenda politică. Liderii macedoneni au insistat asupra faptului că Macedonia de Nord a demonstrat în repetate rânduri disponibilitatea de a implementa reforme și de a contribui la stabilitatea regiunii, așteptând în schimb un proces de integrare europeană bazat pe criterii clare și echitabile.

Din perspectiva comunităților macedonene din diaspora, inclusiv a celei din România, evoluțiile politice din patria istorică sunt urmărite cu interes și responsabilitate. Stabilitatea instituțională, dezvoltarea economică și consolidarea poziției internaționale a Macedoniei de Nord influențează nu doar viitorul statului, ci și imaginea întregului popor macedonean în lume.

Primăvara anului 2026 a demonstrat că Republica Macedonia de Nord se află într-un moment de răscruce. Între provocările prezentului și aspirațiile europene, între reforme și apărarea intereselor naționale, societatea macedoneană continuă să își caute drumul către un viitor prosper. Indiferent de ritmul în care vor evolua procesele politice actuale, un lucru rămâne cert: Macedonia de Nord își păstrează locul printre statele care privesc spre viitor fără a renunța la identitatea și valorile care le definesc existența.

Laura Rogobete

кон стабилен и просперитетен развој. Без оглед на динамиката на политичките процеси, останува фактот дека Македонија продолжува да чекори напред, зачувувајќи ги сопствениот идентитет, култура и вредности како темел на својата иднина.

Layra Porobete

ТРИСТА БРОЕВИ, ЕДНА МИСИЈА: „МАКЕДОНЕЦОТ“ СТИГНА ДО СВОЈОТ 300-ТИ БРОЈ

Во периодот јули–септември 2026 година, периодичното издание „Македонецот“, гласилото на Друштвото на Македонците од Романија, достигнува навистина значаен јубилеј – објавувањето на бројот 300. Станува збор за настан што ја надминува симболиката на една обична редакциска бројка и претставува резултат на долгогодишна работа, посветеност

TREI SUTE DE NUMERE, O SINGURĂ MISIUNE: „MACEDONEANUL” AJUNGE LA EDIȚIA CU NUMĂRUL 300

În perioada iulie - septembrie 2026, periodicul „Macedoneanul”, publicația de referință a Asociației Macedonenilor din România, atinge un moment cu adevărat remarcabil în existența sa: apariția numărului 300. Este o realizare care depășește semnificația unei simple cifre editoriale și care reflectă decenii de muncă, perseverență și devotament în slujba comunității macedonene din

и истрајност во служба на македонската заедница во Романија.

Низ годините, „Македонецот“ беше многу повеќе од обично периодично издание. Тој прерасна во мост меѓу генерациите, простор за културен дијалог и средство преку кое македонската историја, јазик, традиции и вредности беа зачувувани и пренесувани на идните поколенија. На неговите страници беа забележани најзначајните настани од животот на заедницата, претставени беа личности кои оставиле траен белег во македонската култура и општествен живот, а истовремено беа објавувани бројни текстови посветени на образованието, духовноста, книжевноста и културното наследство на македонскиот народ.

Објавувањето на бројот 300 претставува потврда за континуитетот на една мисија која со години се реализира со чувство на одговорност и љубов кон заедницата. Во време кога печатените медиуми се соочуваат со бројни предизвици, а информациите се шират со невидена брзина преку дигиталните платформи, одржувањето на едно списание посветено на идентитетот на етничка заедница претставува успех сам по себе. Секој број од „Македонецот“ значеше нов напор за собирање информации, подготовка на текстови и промоција на македонските вредности, но и нова можност за зацврстување на врските меѓу Македонците од различните краеве на Романија.

Во текот на своите триста изданија, „Македонецот“ документираше дел од најважните моменти од животот на македонската заедница. На неговите страници беа претставени културни, образовни и општествени активности организирани од Друштвото на Македонците од Романија, беа промовирани значајни личности од македонската култура и беа објавувани материјали што придонесуваат за подобро познавање на историјата и традициите на народот чии корени се длабоко вградени во балканскиот простор. За многу читатели, колекцијата на списанието денес претставува вистинска архива на заедничката меморија и значаен извор за истражување и документирање.

Значењето на овој јубилеј е уште поголемо ако се има предвид дека изданието успеа да ја зачува својата идентитетска улога и покрај големите промени што се случија во современото општество и медиумскиот простор. „Македонецот“ остана верен на својата основна мисија – да го промовира македонскиот јазик, културата и вредностите на македонскиот народ, истовремено придонесувајќи за

România.

De-a lungul anilor, „Macedoneanul” a reprezentat mult mai mult decât o publicație periodică. El a devenit o punte între generații, un spațiu al dialogului cultural și un instrument prin care istoria, tradițiile, limba și valorile macedonene au fost păstrate și transmise mai departe. În paginile sale și-au găsit locul evenimentele importante ale comunității, personalitățile care au contribuit la dezvoltarea acesteia, mărturii despre trecut și reflecții asupra prezentului, dar și numeroase articole dedicate culturii, educației, spiritualității și patrimoniului macedonean.

Apariția numărului 300 reprezintă dovada continuității unei misiuni asumate cu responsabilitate. Într-o lume în care presa tipărită se confruntă cu provocări tot mai mari, iar informația circulă cu o viteză fără precedent, menținerea unei publicații dedicate identității unei comunități etnice constituie o performanță în sine. Fiecare număr publicat a însemnat un nou efort de documentare, redactare și promovare a valorilor macedonene, dar și o nouă oportunitate de a consolida legăturile dintre membrii comunității din toate regiunile României.

De-a lungul celor 300 de apariții, „Macedoneanul” a consemnat unele dintre cele mai importante momente din viața comunității. În paginile revistei au fost prezentate activitățile culturale, educative și sociale desfășurate de Asociația Macedonenilor din România, au fost promovate personalități marcante ale culturii macedonene și au fost publicate materiale care au contribuit la cunoașterea istoriei și tradițiilor unui popor cu rădăcini adânci în spațiul balcanic. Pentru mulți cititori, colecția revistei reprezintă astăzi o adevărată arhivă a vieții comunitare și un instrument valoros de cercetare și documentare.

Semnificația acestui moment este cu atât mai mare cu cât publicația a reușit să își păstreze rolul identitar într-o perioadă marcată de transformări profunde ale societății și ale mediului de comunicare. „Macedoneanul” a rămas fidel misiunii sale de a promova limba, cultura și valorile macedonene, oferind cititorilor informații relevante și contribuind la consolidarea sentimentului de apartenență la aceeași comunitate.

Numărul 300 nu reprezintă doar o privire asupra drumului parcurs până acum, ci și un angajament pentru viitor. El confirmă faptul că memoria unei comunități poate fi păstrată prin cuvântul scris și că identitatea culturală se consolidează prin educație, informare și implicare. Pentru generațiile care au construit această publicație, pentru autorii, colaboratorii și cititorii săi, această ediție aniversară constituie un motiv de mândrie și de satisfacție.

Ajungând la numărul 300, „Macedoneanul”

зајакнување на чувството на припадност кај членовите на заедницата.

Бројот 300 не претставува само осврт кон изминатиот пат, туку и поглед кон иднината. Тој потврдува дека меморијата на една заедница може да се зачува преку пишаниот збор и дека културниот идентитет се зајакнува преку образование, информирање и активно учество во заедничкиот живот. За сите кои во текот на годините придонесоа за создавањето и развојот на ова списание – автори, соработници, уредници и читатели – овој јубилеј претставува повод за гордост и задоволство.

Со достигнувањето на бројот 300, „Македонецот“ уште еднаш потврдува дека вредностите врз кои е изграден остануваат актуелни и денес. Списанието продолжува да биде глас на македонската заедница во Романија, чувар на колективната меморија и промотор на културниот дијалог. Гледајќи кон иднината, можеме со сигурност да кажеме дека

demonstrează că valorile care au stat la baza apariției sale sunt la fel de actuale astăzi ca și în urmă cu mulți ani. Revista continuă să fie o voce a comunității macedonene din România, un păstrător al memoriei colective și un promotor al dialogului intercultural. Privind spre viitor, putem afirma cu încredere că povestea „Macedoneanului” este departe de a se încheia, iar paginile care vor urma vor continua să scrie istoria unei comunități unite prin tradiție, cultură și identitate.

Marjan Mihajlov

приказната на „Македонецот“ продолжува, а новите страници што допрва ќе бидат напишани ќе останат сведоштво за една заедница обединета преку традицијата, културата и идентитетот.

Marjan Mihajlov

НАСТАНИ НА МЕСЕЦОТ

Секоја година, на 8 април, се одбележува Меѓународниот ден на Ромите, ден посветен на признавањето на идентитетот, културата и придонесот на ромскиот народ кон европското и светското културно наследство. Овој датум потсетува на Првиот светски конгрес на Ромите, одржан во 1971 година во Лондон, кога беа усвоени официјалните симболи на ромската заедница – знамето и химната „Gelem, Gelem“. Овој ден претставува можност за размислување за тешкотиите со кои Ромите се соочувале низ историјата, но и за потребата од почитување, еднаквост и социјална вклученост. Преку својата традиција, музика, јазик и обичаи, ромската заедница продолжува да го збогатува културното богатство на Европа и на Романија. Друштвото на Македонците во Романија учествуваше со своја делегација на манифестациите организирани во Крајова по овој повод од страна на Партијата на Ромите „Про-Европа“ – Органок Крајова.

Во текот на месец април, Друштвото на Македонците во Романија организираше во Темишвар ликовна работилница наменета за деца од македонско потекло, активност што ги обедини креативноста, традицијата и радоста на детството. Настанот се одржа во топла и пријателска атмосфера, при што најмладите имаа можност преку цртеж и боја да ја изразат својата фантазија, создавајќи дела

EVENIMENTELE PERIOADEI

În fiecare an, la data de 8 aprilie, este marcată Ziua Internațională a Romilor, un moment dedicat recunoașterii identității, culturii și contribuției romilor la patrimoniul european și mondial. Data amintește de primul Congres Mondial al Romilor, desfășurat în anul 1971 la Londra, când au fost adoptate simbolurile reprezentative ale acestei comunități: steagul și imnul „Gelem, Gelem“. Ziua reprezintă și un prilej de reflecție asupra dificultăților cu care romii s-au confruntat de-a lungul istoriei, dar și asupra nevoii de respect, egalitate și incluziune socială. Prin tradiții, muzică, limbă și obiceiuri, comunitatea romă continuă să îmbogățească diversitatea culturală a Europei și a României. AMR a participat cu o delegație la evenimentele organizate la Craiova cu această ocazie de către Partida Romilor „Pro-Europa” sucursala locală.

În luna aprilie Asociația Macedonenilor din România a organizat la Timișoara un atelier de pictură dedicat copiilor de etnie macedoneană, activitate care a adus împreună creativitatea, tradiția și bucuria copilăriei. Evenimentul s-a desfășurat într-o atmosferă caldă și prietenoasă, cei mici având ocazia să își exprime imaginația prin desen și culoare, realizând lucrări inspirate din natură, familie, simboluri tradiționale și lumea

инспирирани од природата, семејството, традиционалните симболи и светот на детството. Работилницата имаше за цел да ја поттикне креативноста, да го развие уметничкиот дух и да ги доближи децата до културните вредности на македонската заедница во Романија. Преку уметноста, учесниците се дружеа, учеа да работат заедно и ја откриваа важноста од зачувувањето на културниот идентитет уште од најрана возраст. Активноста заврши со претставување на изработените цртежи, при што секое дело ја одразува чувствителноста и ентузијазмот на децата. Ликовната работилница уште еднаш ја потврди важната улога што заедницата ја има во поддршката на културното и уметничкото образование на младите генерации.

На 15 мај, македонската заедница го одбележа Денот на македонското знаме, симбол на идентитетот, единството и достоинството на македонскиот народ. Под неговите бои се препознаваат историјата, традициите и вредностите што обединиле многу генерации Македонци и кои и денес поттикнуваат почит кон сопствените корени и културното наследство. За членовите на Друштвото на Македонците во Романија, македонското знаме отсекогаш имало посебно место, присутно на сите активности и манифестации на заедницата како симбол на припадноста и зачувувањето на националниот идентитет. Со одбележувањето на овој ден им беше оддадена почит на сите претходни генерации кои се бореле за зачувување на македонскиот јазик, култура и традиции. Денот на македонското знаме претставуваше уште една можност за потврдување на врската меѓу минатото, сегашноста и иднината, како и на почитта кон националните симболи на македонскиот народ.

Во периодот од 6 до 10 мај, Јаши пет дена беше центар на книжевноста и културата, благодарение на 31. издание на Саемот на книгата LIBREX – „Пролетта на книгата во Јаш“, одржан во Atrium Palas под мотото „Зборот што раѓа зборови“. Друштвото на Македонците во Романија и оваа година учествуваше на оваа значајна културна манифестација, поканувајќи ги посетителите на својот штанд посветен на македонското историско, книжевно и гастрономско наследство. Претставено од Маријана Венера Попеску и Еуген Гергел, ДМР се подари 60 примероци од книгата „Патување низ македонската кујна“, кои им беа подарени на сите посетители на ресторанот „Полна Месечина“. Овој гест беше високо оценет како

copilăriei. Atelierul a avut drept scop stimularea creativității, dezvoltarea spiritului artistic și apropierea copiilor de valorile culturale ale comunității macedonene din România. Prin intermediul artei, participanții au socializat, au învățat să lucreze împreună și au descoperit importanța păstrării identității culturale încă de la cele mai fragede vârste. Activitatea s-a încheiat cu prezentarea desenelor realizate, fiecare lucrare reflectând sensibilitatea și entuziasmul copiilor. Atelierul de pictură a demonstrat încă o dată rolul important pe care îl are comunitatea în susținerea educației culturale și artistice a tinerei generații.

La data de 15 mai, comunitatea macedoneană a sărbătorit Ziua Drapelului Macedonean, simbol al identității, unității și demnității poporului macedonean. Sub culorile sale s-au regăsit istoria, tradițiile și valorile care au unit generații întregi de macedoneni și care continuă să inspire respect față de rădăcini și moștenirea culturală. Pentru membrii Asociației Macedonenilor din România, drapelul macedonean a ocupat întotdeauna un loc aparte, fiind prezent la activitățile și manifestările comunității, ca simbol al apartenenței și al păstrării identității naționale. Prin această zi aniversară au fost cinstiți înaintașii care au luptat pentru păstrarea limbii, culturii și tradițiilor macedonene. Ziua Drapelului Macedonean a reprezentat încă o ocazie de reafirmare a legăturii dintre trecut, prezent și viitor, precum și a respectului față de simbolurile naționale ale poporului macedonean.

lașul a devenit, timp de cinci zile, capitala culturii prin desfășurarea celei de-a 31-a ediții a Târgului de Carte LIBREX – „Primăvara cărților la Iași“, organizat în perioada 6–10 mai, în Atriumul Palas, sub mottoul „Cuvântul care naște cuvinte“. Asociația Macedonenilor din România a participat și în acest an la importantul eveniment cultural, invitând publicul la standul său dedicat patrimoniului istoric, literar și gastronomic macedonean. Reprezentată de Mariana Venera Popescu, AMR a trimis de la Craiova, prin Eugen Gherghel, secretarul asociației, un număr de 60 de volume din lucrarea „Călătorie prin bucătăria macedoneană“, cărți care au fost oferite în dar tuturor celor care au trecut pragul localului „Luna Plină“. Gestul a fost apreciat ca o nouă dovadă de susținere a promovării culturii și tradițiilor macedonene. La standul Asociației Macedonenilor din România, vizitatorii au descoperit cărți de gastronomie, volume de poezie, lucrări istorice, dicționare româno - macedone și revista „Macedoneanul“. Târgul a reunit edituri prestigioase, autori consacrați și personalități academice, oferind lansări de carte, conferințe și

уште една потврда за посветеноста на ДМР во промовирањето на македонската култура и традиции. На штандот на Друштвото на Македонците во Романија, посетителите имаа можност да разгледаат книги за гастрономија, поетски збирки, историски изданија, романско-македонски речници и списанието „Македонецот“. Саемот обедини реномирани издавачки куќи, познати автори и академски личности, нудејќи промоции на книги, конференции и богата уметничка програма.

На 24 јуни, православните христијани го прославија Раѓањето на Свети Јован Крстител, Претечата Господов, еден од најстарите и најзначајните празници во христијанскиот календар. Во романската народна традиција, овој ден е познат и како Санзиене или Драгаика, празник на светлината, природата и изобилството. На истиот ден се одбележува и Универзалниот ден на романската народна кошула (Ие), симбол на идентитетот, креативноста и континуитетот на романската култура. Романската народна кошула, со своите везови исполнети со симболи, приказни и верувања пренесувани од генерација на генерација, претставува израз на романската душа и почитта кон традицијата. Како и во романската култура, така и во македонската, традиционалната народна носија зазема посебно место. Со богатството на украсите, раскошната колоритност и мајсторството со кое е изработена, македонската народна носија претставува драгоцено културно богатство и придонесува кон разновидноста и културното наследство на Романија. Ваквите моменти се можност да се прослават верата, корените и културниот идентитет, почитувајќи го наследството што ни го оставиле предците и негувајќи ги вредностите што нè обединуваат. Да ја носиме со гордост традиционалната носија, да ги чуваме традициите и да ја пренесуваме понатаму убавината на нашето културно наследство.

Вкусот на домашната храна има моќ да нè врати во детството. Ни ги буди спомените за најблиските – родителите, бабите и дедовците, семејството – и нè потсетува на мирисот на јадењата што некогаш ја исполнуваа кујната со топлина и радост. Секој рецепт носи своја приказна, а македонската кујна со гордост ги чува своите вкусови и традиции што се пренесуваат од генерација на генерација. Во текот на месец јуни, во АМР Темишвар се одржа настанот „Историјата на македонската кујна – Традиции со македонски белег“, средба

momente artistice.

Pe 24 iunie, creștinii ortodocși au prăznuit Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, Înaintemergătorul Domnului, una dintre cele mai vechi și mai importante sărbători ale calendarului creștin. În tradiția populară românească, această zi este cunoscută și sub numele de Sânziene sau Drăgaica, sărbătoare a luminii, a naturii și a belșugului. Tot în această zi a fost celebrată și Ziua Universală a lei, simbol al identității, creativității și continuității culturale românești. Ia românească, cu broderiile sale încărcate de simboluri, povești și credințe transmise din generație în generație, este o expresie a sufletului românesc și a respectului pentru tradiție. La fel ca în cultura română, și în cultura macedoneană costumele tradiționale ocupă un loc deosebit. Prin frumusețea ornamentelor, bogăția cromatică și măiestria cu care este realizat, costumele populare macedonene reprezintă un valoros tezaur cultural, contribuind la diversitatea și patrimoniul cultural al României. Astfel de momente sunt un prilej de a sărbători credința, rădăcinile și identitatea culturală, respectând moștenirea lăsată de înaintași și promovând valorile care ne unesc. Să purtăm cu mândrie costumele tradiționale, să prețuim tradițiile și să transmitem mai departe frumusețea patrimoniului nostru cultural.

Gustul mâncării de acasă are darul de a ne purta înapoi în copilărie. Ne aduce în suflet amintirea celor dragi – părinți, bunici, familie – și ne reamintește de aroma preparatelor care umpleau odinioară bucătăria cu căldură și bucurie. Fiecare rețetă poartă cu ea o poveste, iar bucătăria macedoneană își păstrează cu mândrie savoarea și tradițiile transmise din generație în generație. În luna iunie, la AMR Timișoara, a avut loc acțiunea „Istoricul bucătăriei macedonene – Tradiții cu specific macedonean“, o întâlnire dedicată redescoperirii gusturilor autentice și a valorilor culturale păstrate prin gastronomie. Desertul pregătit a fost „Prăjitura bunicii“, din volumul „Călătorie prin bucătăria macedoneană“, cu rețete adunate de Marjan Mihajlov. Un pandișpan simplu și delicios cu cireșe – preparat din ouă, făină, zahăr, ulei, cireșe, zahăr vanilinat, lapte, coajă de portocală și praf de copt. Sunt rețete care nu hrănesc doar trupul, ci și sufletul, readucând la viață amintiri dragi și emoții care nu se uită niciodată.

Ana Gabriela Dănescu

посветена на повторното откривање на автентичните вкусови и културните вредности зачувани преку гастрономијата. Подготвениот десерт беше „Бабината пита“, од книгата „Патување низ македонската кујна“, со рецепти собрани од Марјан Михајлов. Станува збор за едноставен и вкусен пандишпан со цреши,

подготвен од јајца, брашно, шеќер, масло, цреши, ванилин шеќер, млеко, кора од портокал и прашок за печиво. Тоа се рецепти што не го хранат само телото, туку и душата, оживувајќи драги спомени и чувства што никогаш не се забораваат.

Ана Габриела Данеску

МАКЕДОНСКИ КУЛИНАРСКИ ТРАДИЦИИ (I)

БРЗА ПИТА

Состојки:

3 јајца
200 мл јогурт
150 мл масло
250 г брашно
1 кесичка прашок за печиво
200 г сирење
1 лажичка сол
сусам (по желба)

Начин на подготовка:

Брзата пита е популарно јадење во североисточниот дел на Македонија, особено во Кумановско и Кривопаланечко, каде што долго време се смета за наједноставниот начин да се подготви вкусно печиво без месење и развлекување кори. Во селските домаќинства

TRADIȚII CULINARE MACEDONENE (I)

PLĂCINTĂ RAPIDĂ

Ingrediente:

3 ouă
200 ml iaurt
150 ml ulei
250 g făină
1 plic praf de copt
200 g brânză
1 linguriță sare
susan (opțional)

Mod de preparare:

Plăcinta rapidă este un preparat popular în nord-estul Macedoniei, mai ales în zonele Kumanovo și Kriva Palanka, unde a fost mult timp considerată cea mai simplă modalitate de a pregăti un produs de patiserie gustos, fără frământare și fără a se

се правела за доручек или како брза ужина кога ќе се најавеле гости, бидејќи се прави со основни состојки што секогаш ги има во кујната. За подготовка, јајцата се матат со јогуртот и маслото додека да се добие мазна смеса. Потоа се додаваат брашното, солта и прашокот за пециво, и внимателно се меша додека тестото да стане густо, но потребно течно за лесно да се истури во тава. На крај се додава изронетото сирење и смесата се промешува кратко за да се распореди рамномерно. Тавата се подмачкува со малку масло, смесата се истура во неа и по желба се посипува со сусам за поубава кора. Печењето трае околу 20–25 минути на 200°C, додека површината да стане златна и малку крцкава, а средината мека и воздушеста. Брзата пита се служи топла, со јогурт, домати или зелена салата, но е подеднакво вкусна и изладена. Во Кумановско често се додава и малку буковец за дополнителен вкус. Денес ова јадење е омилено во многу домови бидејќи нуди брзо решение за вкусен оброк што ја задржува традиционалната домашна нота.

ПЕЧЕНА ТИКВА СО МЕД И ОРЕВИ

Состојки:

тиква (околу 1 кг)
4 лажици мед
100 г мелени ореви
1 лажичка цимет
малку масло

Начин на подготовка:

Печената тиква со мед и ореви е традиционален десерт кој се подготвуваше особено во есенските месеци кога тиквата била во изобилство. Овој рецепт е карактеристичен за источниот дел на Македонија, каде што домаќинките често користеле печки на дрва за бавно печење, со што тиквата добивала карамелизиран вкус и неодолива мекост. За да го подготвиме овој десерт, прво ја избираме тиквата – најдобро е да биде млада, со портокалова внатрешност и благоден вкус, како што се благите сорти ткви. Тиквата се лупи внимателно, се чисти од семки и се сече на парчиња со средна дебелина. Парчињата се редат во тавче за печење, претходно премачкано со малку масло за да не се залепат. Потоа, тиквата се посипува рамномерно со мелени ореви – свежи или лесно потпечени за

întinde foi. În gospodăriile rurale se pregătea adesea pentru micul dejun sau ca gustare atunci când soseau musafiri, deoarece folosește ingrediente de bază, aproape întotdeauna disponibile în bucătărie. Pentru preparare, ouăle se bat împreună cu iaurtul și uleiul, până se obține o compoziție omogenă, după care se adaugă făina, sarea și praful de copt, amestecând ușor până când aluatul devine consistent, dar destul de fluid pentru a putea fi turnat în tavă. La final se încorporează brânza sfărâmată, amestecând doar atât cât să se distribuie uniform. Tava se unge cu puțin ulei, se toarnă compoziția, iar deasupra se poate presăra susan, pentru un aspect mai plăcut. Plăcinta se coace aproximativ 20–25 de minute la 200°C, până când suprafața capătă o culoare aurie și o textură ușor crocantă, iar interiorul rămâne moale și aerat. Se servește caldă, alături de iaurt, roșii sau salată verde, dar este la fel de bună și rece. În zona Kumanovo se obișnuiește adăugarea unei cantități mici de boia iute, pentru o notă ușor picantă. Astăzi, acest preparat continuă să fie îndrăgit în multe gospodării, oferind o soluție rapidă pentru o masă gustoasă, care păstrează farmecul tradiției culinare macedonene.

DOVLEAC COPT CU MIERE ȘI NUCI

Ingrediente:

dovleac (aprox. 1 kg)
4 linguri miere
100 g nuci măcinate
1 linguriță scorțișoară
puțin ulei

Mod de preparare:

Dovleacul copt cu miere și nuci este un desert tradițional macedonean, pregătit mai ales în lunile de toamnă, când dovleacul se găsește din belșug în gospodării. Rețeta este specifică în special zonei de est a Macedoniei, unde gospodinele foloseau adesea sobe pe lemne, iar coacerea lentă confera dovleacului o textură fragedă și un gust ușor caramelizat, deosebit de plăcut. Pentru prepararea acestui desert se alege, de preferință, un dovleac tânăr, cu miez portocaliu și gust natural dulce, așa cum sunt soiurile dovleac moscat sau dovleac plăcintar. Dovleacul se curăță cu atenție de coajă, se îndepărtează semințele și se taie în bucăți potrivite, nici prea subțiri, nici prea groase. Acestea se așază într-o tavă de copt, unsă în prealabil cu puțin ulei, pentru a nu se lipi. Peste bucățile de dovleac se presară uniform nucile măcinate, proaspete sau ușor prăjite, pentru un gust mai intens, apoi scorțișoara, care adaugă o aromă plăcută și o notă discret dulce. Deasupra se toarnă mierea, de preferință miere naturală de tei sau de

поинтензивен вкус – и со цимет кој ќе додаде арома и благ карактер. Одозгора се полева со мед, по можност природен планински мед од липа или багрем. Ако сакате поинтензивна сладост, може да се додаде уште една лажица. Тавчето се покрива со алуминиумска фолија и се става во загреана перна на 180°C. Се пече околу 40 минути, потоа се трга фолијата и се пече дополнително 10–15 минути за тиквата да добие карамелизирана кора. По желба, може да се сервира со топка сладолед од ванила или со јогурт, што создава интересен контраст на вкусови. Во некои села, овој десерт се послужива и со рузмарин или каранфилче, како додаток во аромата. Се јаде топло или ладно, а е идеално јадење за празнични трпези или како здрава ужина за деца. Поради високата содржина на бета-каротен и природни шеќери, ова е еден од најздравите традиционални десерти во македонската кујна.

salcâm; pentru cei care preferă deserturile mai dulci, se poate suplimenta cantitatea cu încă o lingură. Tava se acoperă cu folie de aluminiu și se introduce în cuptorul preîncălzit la 180°C, unde se coace timp de aproximativ 40 de minute. După acest interval, folia se îndepărtează, iar dovleacul se mai lasă la cuptor încă 10–15 minute, până când capătă o ușoară crustă caramelizată la suprafață. Desertul poate fi servit simplu sau alături de o cupă de înghețată de vanilie ori de iaurt, combinații care oferă un contrast plăcut de temperaturi și gusturi. În unele sate macedonene, se obișnuiește să se adauge și un strop de rozmarin sau câteva cuișoare, pentru o aromă aparte. Se consumă atât cald, cât și rece, fiind potrivit atât pentru mesele festive, cât și ca gustare sănătoasă pentru copii. Datorită conținutului ridicat de betacaroten și de zaharuri naturale, dovleacul copt cu miere și nuci este considerat unul dintre cele mai sănătoase deserturi tradiționale ale bucătăriei macedonene.

Д	Н	С	април 2026
С	1	19	Мч-ци Хрисант и Дарија и други со нив пострадали (28)
Ч	2	20	Преп. отци, во обителта на св. Савва убиени (796)
П	3	21	Преп. Јаков, епископ, исповедник (VIII-IX)
С	4	22	Лазарева сабота
Н	5	23	Цветници. Влегувањето на Господа Христа во Ерусалим
П	6	24	Велик Понеделник на Јосиф прекрасниот
В	7	25	Благовештение на Пресвета Богородица
С	8	26	Велика Среда на помазувањето на Христа со скапи
Ч	9	27	Велик Четврток на Тајната Вечера
П	10	28	Велик Петок на Светите Христови Страдања
С	11	29	Велика Сабота слегувањето во адот на Господа Христа
Н	12	30	Пасха Воскресение Христово
П	13	31	Светол Понеделник
В	14	1	Светол Вторник
С	15	2	Преп. Тит чудотворец (IX)
Ч	16	3	Преп. Никита исповедник, игумен на обителта Мидикис
П	17	4	Животоприемен извор
С	18	5	Мч-ци Агатопод и други со него (303)
Н	19	6	†Св. Методиј, архиеп. Моравски (885)
П	20	7	Преп. Георгиј исп., митр. Митилински (после 820)
В	21	8	Ап. од 70-те Иродион, Агав, Асинкрит, Руф, Флегонт и др.
С	22	9	Мч. Евсихиј (362)
Ч	23	10	Мч-ци Терентиј, Помпиј, Африкан, Максим, Зинов, Александар
П	24	11	Свмч. Антипа, еп. на Пергам Азиски (68)
С	25	12	Преп. Василиј исп., еп. Париски (754)
Н	26	13	Свмч. Артемон, презв. Лаодикиски (303)
П	27	14	Св. Мартин исповедник, еп. Римски (655)
В	28	15	Ап. од 70-те Аристарх, Пуд и Трофим (67)
С	29	16	Мч. Агатија, Ирина и Хионија (304)
Ч	30	17	†Прмч. Кипријан Слеченски (1780)

Строг пост
 Масло
 Рибѝ

 Без месо
 Пост
 Не се пости

APRILIE - PRIER

30 zile – ziua 13 ore, noaptea 11 ore

- 1 M Sf. Cuv. Maria Egipteanca; Sf. Cuv. Macarie Mărturisitorul; Sf. Mc. Gherontie; Sf. Cuv. Varsanufie de la Optina
- 2 J Sf. Cuv. Tit, făcătorul de minuni; Sf. Mc. Amfian și Edesie
- 3 V Sf. Cuv. Nichita Mărturisitorul și Ilirie
- 4 S Sf. Cuv. Iosif Imnograful, Gheorghe din Maleon și Zosima (Sămbăta lui Lazăr. Pomenirea celor adormiți)
- 5 D **(†) Întrarea Domnului în Ierusalim (Dezlegare la pește)** **Duminica a 6-a din Post (a Floriilor).** Toate ale praznicului: Ap. Filipeni 4, 4-9; Ev. Ioan 12, 1-18 (Denie)
- 6 L **Sfânta și Marea Luni (Denie); † Sf. Sfințit Mc. Irineu, episcop de Sirmium;** Sf. Ier. Eutihie, patriarhul Constantinopolului; Sf. Cuv. Grigorie Sinaitul; Sf. Cuv. Platonida
- 7 M **Sfânta și Marea Marți (Denie);** Sf. Mc. Caliopie; Sf. Ier. Gheorghe Mărturisitorul, episcopul Mitlenei
- 8 M **Sfânta și Marea Miercuri (Denie);** Sf. Ap. Irodion, Agav, Ruf, Asincrit, Flegon și Ermis; Sf. Ier. Celestin, episcopul Romei
- 9 J **Sfânta și Marea Joi (Denia celor 12 Evanghelii);** Sf. Mc. Eupsihie; Sf. Cuv. Vadim
- 10 V **Sfânta și Marea Vineri (Zi aliturgică. Denia Prohodului Domnului);** Sf. Mc. Terentie, Pompei, African, Maxim și Dima
- 11 S **Sfânta și Marea Sâmbătă; † Sf. Ier. Calinic de la Cernica, episcopul Râmnicului (Slujba lui se va săvârși luni, în a doua zi de Paști);** Sf. Sfințit Mc. Antipa, episcopul Pergamului
- 12 D **(†) Învierea Domnului nostru Iisus Hristos (Sfintele Paști)** Toate ale praznicului: Ap. Fapte 1, 1-8; Ev. Ioan 1, 1-17
- 13 L **(†) Sfintele Paști (În această zi se săvârșesc și Slujbele Sfințitor români din 11 și 12 aprilie: Sf. Ier. Calinic de la Cernica și mama sa, Sf. Cuv. Filofteia de la Pasărea, și Sf. Mc. Sava de la Buzău)**
- 14 M **(†) Sfintele Paști † Sf. Ier. Pahomie de la Gledin, episcopul Romanului**
- 15 M Sf. Ap. Aristarh, Pud și Trofim; Sf. Mc. Crescent(Harți)
- 16 J Sf. Mc. fecioare Agapia, Irina și Hionia
- 17 V **(†) Izvorul Tămăduirii; †) Cinstirea Sfintei Icoane a Maicii Domnului Siraica de la Mănăstirea Ghighiu (Harți)**
- 18 S Sf. Cuv. Ioan, ucenicul Sfântului Cuv. Grigorie Decapolitul
- 19 D Sf. Cuv. Ioan de la Lavra Veche; Sf. Sfințit Mc. Pafnutie **Duminica a 2-a după Paști (a Sf. Apostol Toma);** Ap. Fapte 5, 12-20; Ev. Ioan 20, 19-31; glas 1, voscr. 1
- 20 L **(†) Sf. Ier. Teotim, episcopul Tomisului;** Sf. Cuv. Teodor Trihina
- 21 M Sf. Sfințit Mc. Ianuarie, episcop de Benevent; Sf. Mc. Teodor din Perga; Sf. Mc. Alexandra Împărăteasa
- 22 M Sf. Ier. Teodor Sicheotul, episcopul Anastasiopolei (Dezlegare la pește)
- 23 J **(†) Sf. Mare Mc. Gheorghe, purtătorul de biruință;** Sf. Mc. Valerie
- 24 V **(†) Sf. Ierarhi Ilie Iorest, Simion Ștefan și Sava Brancovici, mitropoliții Transilvaniei; Sf. Ier. Iosif Mărturisitorul din Maramureș; Sf. Mc. Pasirac și Valentin;** Sf. Cuv. Elisabeta (Dezlegare la pește)
- 25 S Sf. Ap. și Ev. Marcu; †) **Sf. Cuv. Vasile de la Poiana Mărului**
- 26 D **(†) Soborul Sfințelor Femei Române; † Sf. Mc. Chiril, Chindeu și Tasie din Axiopolis (Cernavodă);** Sf. Sfințit Mc. Vasilevs, episcopul Amasiei; Sf. Glafira **Duminica a 3-a după Paști (a Mironositelor);** Ap. Fapte 6, 1-7; Ev. Marcu 15, 43-47; 16, 1-8; glas 2, voscr. 4
- 27 L Sf. Ap. Simeon, rudenia Domnului, episcopul Ierusalimului
- 28 M Sf. Ap. Iason și Sosipatru; † **Sf. Mc. Maxim, Cvintilian și Dadas din Ozovia**
- 29 M Sf. 9 Mucenici din Cizic; Sf. Cuv. Memnon (Dezlegare la pește)
- 30 J Sf. Ap. Iacob al lui Zevedeu

Д	Н	С	К	мл 2026	
П	1	18		Преп. Јован, ученик на прп. Григориј Декаполит (850)	
С	2	19		Преп. Јован Ветхопештерник (VIII)	
Н	3	20		Преп. Теодор Трихински (IV-IX)	
П	4	21		Свмч. Јануариј епископ и други со него (305)	
В	5	22		Преп. Теодор Сикеот, еп. Анастасиополски (613)	
С	6	23		+Вмч. Георгиј Победоносец (303)	
Ч	7	24		Мч. Савв Стратилат и со него 70 војници (272)	
П	8	25		+Апостол и евангелист Марко (63)	
С	9	26		Свмч. Василиј, еп. Амәсиски (322)	
Н	10	27		Ап. Симеон, еп. Ерусалимски, роднина Господов (107)	
П	11	28		Ап. од 70-те Јасон и Сосипатр и други со нив пострадали	
В	12	29		+Св. Василиј Острошки (1671)	
С	13	30		+Ап. Јаков Зеведеев, брат на Јован Богослов (44)	
Ч	14	1		+Прор. Јеремија (VI п.Х.)	
П	15	2		+Св. Атанасиј Велики, архиеп. Александриски (37	
С	16	3		Мч-ци Тимотеј и Мавра (286)	
Н	17	4		Мч-ка Пелагија, дева Тарсиска (290)	
П	18	5		Вмч-ка Ирина (I-II)	
В	19	6		Прав. Јов Многострадален (2000-1500 п.Х.)	
С	20	7		Спомен на јавувањето на небо на Крстот Господов, во Е	
Ч	21	8		Вознесение Господово	
П	22	9		+Пренос на моштите на св. Николај (1087)	
С	23	10		+Преп. Јоаким Крчовски (1820)	
Н	24	11		Рамноап. Методиј (885) и Кирил (869), учители С	
П	25	12		Св. Епифаниј, еп. Кипарски (403)	
В	26	13		Мч-ка Гликерија дева и со неа пострадалиите, во Лаоди	
С	27	14		+Св. Леонтиј Ерусалимски (1185)	
Ч	28	15		Преп. Пахомиј Велики (348)	
П	29	16		Преп. Теодор Освештен (368)	
С	30	17		Ап. од 70-те Андроник и св. Јунија, неговата помошнич	
Н	31	18		Педесетница (Духовден) Слугување на Светиот Д	

Строг пост	Масло	Риба
Без месо	Пост	Не се пости

МАЈ - ФЛОРАР

31 zile – ziua 14 ore, noaptea 10 ore

- V Sf. Пророч Јеремија; Sf. Cuv. Mc. Ефимие, Ignatie și Acachie; Sf. Tamara; Sf. Cuv. Isidora (Dezlegare la pește)
- S †) Sf. Ier. Atanasie al III-lea (Patelarie), patriarhul Constantinopolului; Aducerea moaștelor Sf. Ier. Atanasie cel Mare, arhiepiscopul Alexandriei; Sf. Matrona de la Moscova
- D †) Sf. Cuv. Irodion de la Lainici; Sf. Mc. Timotei și soția sa, Mavra
Duminica a 4-a după Paști (Vindecarea slăbănogului de la Vitezda); Ap. Fapte 9, 32-42; Ev. Ioan 5, 1-15; glas 3, voscr. 5
- L †) Sf. Cuv. Mavra de pe Ceahlău; Sf. Mc. Pelaghia; Sf. Monica
- M †) Sf. Cuv. Matrona de la Hurezi; Sf. Mare Mc. Irina; Sf. Cuv. Mc. Efreim cel Nou
- M Înjunmătăirea Cincizecimii; Sf. și Dreptul Iov, mult răbdătorul; Sf. Mc. Varvar (Dezlegare la pește)
- J Arătarea pe cer a semnului Sfintei Cruci în Ierusalim; Sf. Mc. Acachie și Codrat
- V †) Sf. Ap. și Evanghelist Ioan Teologul; Sf. Cuv. Arsenie cel Mare (Dezlegare la pește)
- S Sf. Пророч Isaia; Sf. Mc. Hristofor; Aducerea la Bari a moaștelor Sf. Ier. Nicolae
- D Sf. Ap. Simon Zilotul; †) Sf. Cuv. Calistrat de la Timișeni și Vasiova
Duminica a 5-a după Paști (a Samarinenței); Ap. Fapte 11, 19-30; Ev. Ioan 4, 5-42; glas 4, voscr. 7
- L †) Sf. Cuv. Dionisie Vatopedinul de la Colciu; Sf. Sfinți Mc. Mochie preotul; Sf. Ier. Metodei și Sf. Cuv. Chiril, luminătorii slavilor
- M †) Sf. Mc. Ioan Valahul; Sf. Ier. Epifanie, arhiepiscopul Ciprului, și Gherman, patriarhul Constantinopolului
- M Odovania Înjunmătăirii Cincizecimii; Sf. Mc. Glicheria; Sf. Serghie Mărturisitorul (Dezlegare la pește)
- J Sf. Mc. Isidor din Hios; Sf. Sfinți Mc. Terapont, episcopul Ciprului
- V †) Sf. Ier. Iacob Putneanul, mitropolitul Moldovei; Sf. Cuv. Pahomie cel Mare (Dezlegare la pește)
- S †) Sf. Cuv. Sila, Paisie și Natan de la Sihăstria Putnei; Sf. Cuv. Teodor cel Sfințit
- D Sf. Ap. Andronic și soția sa, Iunia; Sf. Cuv. Nectarie și Teofan
Duminica a 6-a după Paști (Vindecarea orbului din naștere); Ap. Fapte 16, 16-34; Ev. Ioan 9, 1-38; glas 5, voscr. 8
- L Sf. Mc. Petru, Dionisie și Paulin
- M Sf. Sfinți Mc. Patrichie, episcopul Prusei, și cei împreună cu el
- M Odovania praznicului Învierii Domnului; Sf. Mc. Talaleu; Sf. Cuv. Talasie; Sf. Lidia din Filipi (Dezlegare la pește)
- J †) Înălțarea Domnului (Ziua Eroilor); †) Sfinții Mari Împărați și întocmai cu Apostolii, Constantin și mama sa, Elena
- V Sf. Mc. Vasilisc și Marcel; Sf. Părinți de la Sinodul al II-lea Ecumenic (Dezlegare la pește)
- S Sf. Ier. Mihail Mărturisitorul, episcopul Sinadei; Sf. Miroșită Maria lui Cleopa
- D †) Sf. Mărturisitoare Blandina de la Iași; Sf. Cuv. Simeon cel din Muntele Minunat
Duminica a 7-a după Paști (a Sf. Părinți de la Sinodul I Ecumenic); Ap. Fapte 20, 16-18, 28-36; Ev. Ioan 17, 1-13 (Rugăciunea lui Iisus); glas 6, voscr. 10
- L †) A treia aflare a capului Sf. Пророч Ioan Botezătorul
- M Sf. Ap. Carp și Alfeu; Sf. Mc. Averchie și Elena
- M Sf. Mc. Iuliu Veteranul; Sf. Sfinți Mc. Eladie și Terapont, episcopul Sardei; Sf. Mărt. Ioan Rusul (Dezlegare la pește)
- J Sfinții Ier. Euthie, episcopul Melitinei, și Nichita, episcopul Calcedonului
- V Odovania praznicului Învierii Domnului; Sf. Mc. Teodosia fecioara; Sf. Sfinți Mc. Olivian (Dezlegare la pește)
- S Sf. Cuv. Isaachie Mărturisitorul și Varlaam (Sâmbăta celor adormiți – Moșii de vară)
- D †) Pogorârea Sfântului Duh (Cincizecimea sau Rusalitile)

Duminica a 8-a după Paști. Toate ale praznicului: Ap. Fapte 2, 1-11; Ev. Ioan 7, 37-53; 8, 12

Д	Н	С	јуни 2026
П	1	19	Ден на Светиот Дух
В	2	20	+Мч-ци Талалеј, Александар и Астериј (284)
С	3	21	+Рамноап. цар Константин (337) и неговата мајка
Ч	4	22	+Мч. Јован-Владимир (1015)
П	5	23	Преп. Михаил, еп. Синадски (821)
С	6	24	Преп. Симеон столпник (596)
Н	7	25	+Трето наоѓање на главата на Претечата и Крстит
П	8	26	Апостоли од 70-те Карп и Алфеј (I)
В	9	27	Свмч. Терапонт, еп. Сардиски (III)
С	10	28	+Св. Варлаам Охридски (1598)
Ч	11	29	Мч-ка Теодосија дева, Тирска (308)
П	12	30	Преп. Исакиј исп., игумен на Далматската обител (383)
С	13	31	Ап. од 70-те Ерме (I)
Н	14	1	Мч-ци Јустин Философ и со него постраданиците (166)
П	15	2	+Св. Еразмо Охридски (IV)
В	16	3	Мч-ци Лукилијан, Клавдиј, Ипатиј, Павел, Дионисиј и П
С	17	4	Св. Митрофан, I патр. Константинополски (326)
Ч	18	5	Свмч. Доротеј, еп. Тирски (362)
П	19	6	Преп. Висарион Египетски (IV-V)
С	20	7	Свмч. Теодот Анкирски (303)
Н	21	8	Вмч. Теодор Стратилат (319)
П	22	9	+Св. Кирил, архиеп. Александриски (444)
В	23	10	Свмч. Тимотеј, еп. Пруски (363)
С	24	11	+Апостоли Вартоломеј и Варнава (I)
Ч	25	12	Преп. Онуфриј Велики (IV), Преп. Петар Атонски (734)
П	26	13	Мц. Акилина (293)
С	27	14	Прор. Елисеј (IX п.Х.)
Н	28	15	Мч-ци Вит, Модест и Крискентија (303)
П	29	16	Св. Тихон, еп. Аматунтски (425)
В	30	17	Мч-ци Мануил, Савел и Исмаил Персиски (362)

Строг пост

Масло

Рибз

Без месо

Пост

Не се пости

ИВНИЕ - CIREȘAR

30 zile – ziua 15 ore, noaptea 9 ore

- L** (†) **Sfânta Treime**
- M** (†) **Sf. Mare Mc. Ioan cel Nou de la Succava**; Sf. Ier. Nichifor Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului Sf. Mc. Luchilian, Ipatie și Paula fecioara (Harți)
- M** Sf. Mc. Luchilian, Ipatie și Paula fecioara (Harți)
- J** (†) **Sf. Mc. Zotic, Atal, Camasie și Filip de la Niculițel**; Sf. Ier. Mitrofan, arhiepiscopul Constantinopolului; Sf. Mironoșite Maria și Marta, surorile Dreptului Lazăr
- V** (†) **Sf. Cuv. Elisabeta de la Pasărea**; Sf. Sfințit Mc. Dorotei, episcopul Tirului (Harți)
- S** *Odovania praznicului Pogorării Sfântului Duh*; Sf. Cuv. Ilarion cel Nou, egumenul Mănăstirii lui Dalmat; Sf. Cuv. Visarion
- D** Sf. Sfințit Mc. Teodot, episcopul Ancirei; Sf. Mc. Zenaida (Lăsatul secului pentru Postul Sf. Ap. Petru și Pavel)
Duminica întâi după Rusalii (a Tuturor Sfinților) Ap. Evrei 11, 33-40; 12, 1-2; Ev. Matei 10, 32-33; 37-38 și 19, 27-30 (Urmarea lui Hristos); glas 8, voscr. 1
- L** (†) **Sf. Euv. Nicandru și Marcian**; Aducerea moștelor Sf. Mare Mc. Teodor Stratilat (Începutul Postului Sf. Ap. Petru și Pavel. Dezlegare la pește)
- M** Sf. Ier. Chiril, arhiepiscopul Alexandriei
- M** Sf. Mc. Alexandru și Antonina; Sf. Sfințit Mc. Timotei, episcopul Prusei
- J** Sf. Ap. Bartolomeu și Barnaba; Sf. Ier. Luca, arhiepiscopul Crimeei; Cinstirea Sfintei Icoane a Maicii Domnului *Axion estin* (Dezlegare la pește)
- V** Sf. Cuv. Onufrie cel Mare și Petru Athonitul
- S** Sf. Mc. Achilina; Sf. Ier. Trifilie, episcopul Lefcosiei din Cipru (Dezlegare la pește)
- D** Sf. Proroc Elisei; Sf. Ier. Metodie Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului (Dezlegare la pește)
Duminica a 2-a după Rusalii (a Sfinților Români); Ap. Romani 2, 10-16; al Sf. Români: 2 Corinteni 5, 17, 20; 6, 1, 3-7, 10; 13, 11; Ev. Matei 4, 18-23 (Chemarea primilor Apostoli); a Sf. Români: Matei 5, 14-16; 10, 32-33, 17-18, 22 (Lumina faptelor bune și mărturisirea lui Hristos); glas 1, voscr. 2
- L** Sf. Proroc Amos; (†) **Sf. Mc. Ishie**; Fericiții Augustin și Ieronim (Dezlegare pește)
- M** (†) **Sf. Ier. Marir Neofit Cretanul, mitropolitul Țării Românești**; Sf. Ier. Tihon, episcopul Amatundei (Dezlegare la pește)
- M** Sf. Mc. Manuil, Savel, Ismail, Inochentie și Felix
- J** Sf. Mc. Leontie, Ipatie și Teodul; Sf. Cuv. Erasim
- V** Sf. Ap. Iuda, rudenia Domnului; Sf. Cuv. Paisie cel Mare
- S** Sf. Sfințit Mc. Metodie, episcopul Patraeilor; Sf. Ier. Calist, patriarhul Constantinopolului; Sf. Nicolae Cabasila (Dezlegare la pește)
- D** Sf. Mc. Iulian din Tars și Afrodisie (Dezlegare la pește)
Duminica a 3-a după Rusalii (a Sfinților Athoniți); Ap. Romani 5, 1-10; al Sfinților: 2 Corinteni 11, 21 – 12, 9; Ev. Matei 6, 22-33 (Despre grijile vieții); a Sfinților: Matei 16, 13-19; glas 2, voscr. 3
- L** (†) **Sf. Ier. Grigorie Dascălul, mitropolitul Țării Românești**; Sf. Sfințit Mc. Eusebiu, episcopul Samosatei (Dezlegare la pește)
- M** Sf. Mc. Agripina; Sf. Sfințit Mc. Aristocle preotul
- M** (†) **Nașterea Sf. Proroc Ioan Botezătorul (Sânzienele sau Drăgaica)* Aducerea moștelor Sf. Mare Mc. Ioan cel Nou de la Succava; (†) Sf. Ier. Niceta de Remesiana** (Dezlegare la pește)
- J** Sf. Cuv. Mc. Fevronia; Sf. Mc. Orentie și frații săi; Sf. Mc. Livia
- V** Sf. Cuv. David din Tesalonic; Sf. Ier. Ioan, episcopul Gotiei
- S** Sf. Cuv. Samson, primitorul de străini; Sf. Mironosita Ioana (Dezlegare la pește)
- D** Aducerea moștelor Sf. Mc. doctori fără de arginți Chir și Ioan (Dezlegare la pește)
Duminica a 4-a după Rusalii; Ap. Romani 6, 18-23; Ev. Matei 8, 5-13 (Vindecarea slugii sutașului); glas 3, voscr. 4
- L** (†) **Sf. Ap. Petru și Pavel**
- M** † Soborul Sfinților 12 Apostoli; (†) **Sf. Ier. Ghelasie de la Râmet**

Друштвото на Македонците од Романија купува традиционални македонски објекти односно објекти како: народни носии (чорапи, елечи, кошули, опинци, појаси, фоти и слично) објекти за домаќинството (разбој за ткаење, килими, рачни работи везени, чејз и сл) како и мал и голем традиционален намештај од домаќинството на македонците (сандак за чеиз, кебиња, маси, столици и слично). Повеќе информации можете да најдете во просториите на Друштвото во Букурешт, ул.Томас Масарик, бр.29, сек.2, телефон за врска 021-212.09.22 или 0722.251.947.

Редакција

Asociația Macedonenilor din România achiziționează diverse obiecte tradiționale macedonene, cum ar fi: costume tradiționale (ciorapi, ilicuri, cămăși, opinci, bete, fote, etc.), obiecte de uz casnic (război de țesut, chilimuri, covoare, pături, etc.), precum și mic și mare mobilier tradițional gospodăriilor macedonene (ladă de zestre, paturi, mese, scaune și altele). Mai multe informații pot fi aflate la sediul din București, strada Thomas Masaryk, nr. 29, sector 2, telefoane de contact: 021-212.09.22 sau 0722.251.947.

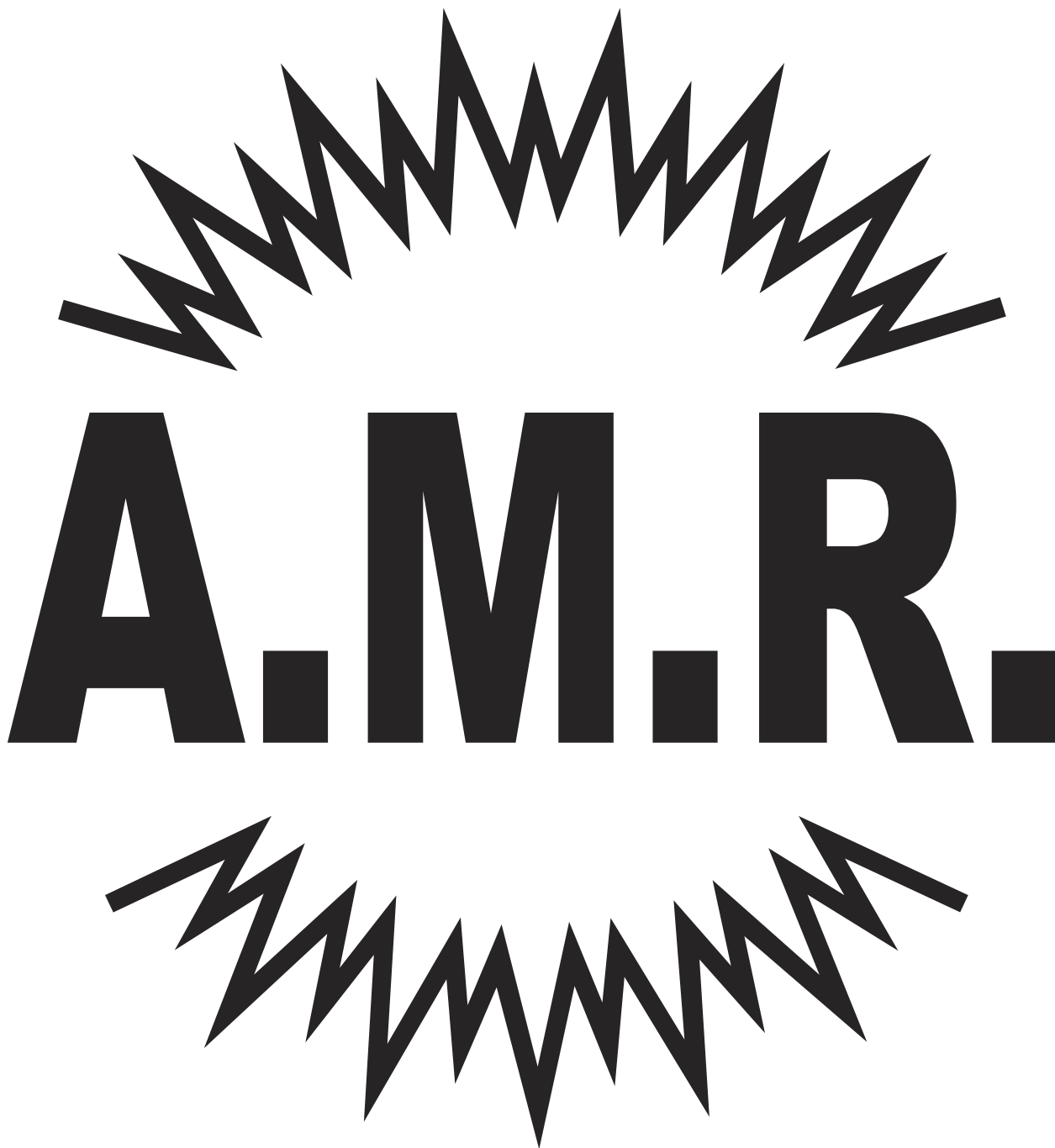
Redacția

СОДРЖИНА:

<i>Народни традиции</i>	2 – 3
<i>Арсениј Јовков</i>	3 – 6
<i>Македонски јазик</i>	6 – 9
<i>Македонија и ООН</i>	9 – 11
<i>Меѓународен ден на ромите</i>	11 – 14
<i>Велигденски обичаи</i>	15 – 26
<i>Пулевски и етничките македонци</i>	26 – 35
<i>Печалбарство</i>	35 – 40
<i>Самит на ЕПЗ</i>	40 – 43
<i>Претседателска порака</i>	44 – 45
<i>9 и 10 –ти мај во историјата на Романија</i>	45 – 48
<i>Работна средба</i>	49 – 52
<i>Светски ден на културна разновидност</i>	52 – 53
<i>Кирил и Методиј</i>	54 – 57
<i>Македонска свадба</i>	57 – 61
<i>Букфест 2026</i>	62 – 64
<i>Културите на светот</i>	64 – 66
<i>Фотографии на еден македонец</i>	66 – 68
<i>Предизвици и надежи</i>	69 – 71
<i>300 –ти број "Македонецот"</i>	71 – 74
<i>Настани</i>	74 – 77
<i>Македонски кулинарски рецепти</i>	77 - 79
<i>Православен календар</i>	80 – 82

CONȚINUT:

<i>Tradiții populare</i>	2 - 3
<i>Arsenij Jovkov</i>	3 – 6
<i>Limba macedonenana</i>	6 – 9
<i>Macedonia și ONU</i>	9 – 11
<i>Ziua interațională a romilor</i>	11 – 14
<i>Tradiții pascale</i>	15 – 26
<i>Pulevsk și etnicii macedoneni</i>	26 – 35
<i>Munca în țări străine</i>	35 – 40
<i>Samit CPE</i>	40 – 43
<i>Mesaj prezidențial</i>	44 – 45
<i>9 și 10 mai în istoria României</i>	45 – 48
<i>Întâlnire de lucru</i>	49 – 52
<i>Ziua mondială a diversității culturale</i>	52 – 53
<i>Kiril și Metodiu</i>	54 – 57
<i>Nuntă macedoneană</i>	57 – 61
<i>Bookfest 2026</i>	62 – 64
<i>Culturile lumii</i>	64 – 66
<i>Fotografiile unui macedonean</i>	66 – 68
<i>Provocări și speranțe</i>	69 – 71
<i>Numărul 300 "Macedoneanul"</i>	71 – 74
<i>Evenimente</i>	74 – 77
<i>Rețete culinare macedonene</i>	77 - 79
<i>Calendar ortodox</i>	80 – 82

*Publicație editată de Asociația Macedonenilor din România, cu sprijinul Guvernului României - Departamentul pentru
Relații Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului României
Публикација издадена од Друштвото на Македонците во Романија—со поддршка на Владата на Романија -
Сектор за меѓуетнички односи во рамките на Генералниот секретаријат на Владата на Романија*

ISSN: 1582-831x

COMITETUL DE REDACȚIE

Redactor Șef: Mihajlov Marjan
Redactor: Rogobete Cristescu Laura Elen
Tehnoredactare computerizată: Rogobete Cristescu Laura Elen
contact@asociatia-macedonenilor.ro

SEDIUL SOCIAL AL ASOCIAȚIEI:

București, sector 2, strada Thomas Masaryk, nr. 29
Telefon: 0374-951.911
contact@asociatia-macedonenilor.ro

AU COLABORAT LA REALIZAREA ACESTUI NUMĂR:

- Dănescu Ana Gabriela
- Sfîca Dimcevi Katerina

www.asociatia-macedonenilor.ro
Facebook: Asociația Macedonenilor din
Romania